

تصویر ابو عبدالرحمن الکردی

بەم
دوو رەنگ

قەڵەندى عەمەد سەلمان

ئە ڤیگرەکانی

پوژانە و شەوانە

ئە قورئان و سوننەتدا

کۆکردنە و دەو ئامادەکردن و وەرگیرانی

خەمەزە بەرزنجی

پیداچووئەوێ

مامۆستا عبدالکریم

قەللى مۇسلمان

لە ذىكره كانى

رؤزانه و شه وانه

لە قىرغان و سەستە

كۆكردنه و ناماده كردن و وەرگيرانى

حه مزه به رزنجى

پیداچونه وى

ماموستا عبدالکريم

چاپى سى و شهش

بسم الله الرحمن الرحيم

تېببىي نىرخى جۈملىگە بە: (۱۲۰۰) دىنبارە. بۇ بەدەست
خىستىي روو بىكەرە چاپخانى (شارىستان) نىزىك
بەرىدەگەى سىلىمانى.. تەلەفون: ۰۷۷۰۱۲۲۱۱۸۲

hamzabarzngy@yahoo.com

ئامى كىتەپ: قەلەمى مۇستەمىلە رىكەتلىك رۇزنامە شەرتىگە لىقۇرغان مۇستەمىلە
كۆرگۈزگۈچى مەمۇرىيەت كۆرگۈزگۈچى: خەمىرە بەررىمى
تەييار:

نۇسخە چاپ: مى ۋەتەن

چاپ: چاپخانى شارىستان

نۇسخە سىپاردىن (۱۴۹) ى سالى ۱۹۹۸ ى ۋەزىرەتتى رۇشەرى بىن دىراۋە.

مافى لىقۇرغان ۋە لىقۇرگەنەۋەى بارىزىراۋە بۇ نۇسخەگەى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشہ کی

« إِنِ اخذ الله نعمة وسعيه ونسغفره. ونعوذ بالله من
شرور أنفسنا وشر أعمالنا. من يجده الله فلا مضل له. ومن يضل
فلا هادي له. وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له. وأشهد أن
محمدا عبده ورسوله.

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴾ (آل عمران: ١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَبِئَاءَ أَتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
تَسْأَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء: ١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ
أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا
عَظِيمًا ﴾ (الأحزاب: ٧٠-٧١)

أما بعد فإن أصدق أحمد كتاب الله. وحسب الهدي هدي
 محمد(ﷺ)، وشر الأمور محدثاتها. وكلُّ محدثة بدعة. وكلُّ بدعة
 ضلالة. وكلُّ ضلالة في النار ..

مروفاً شو زیندهوهریه که مهجست و نامانچ و لمرکی سرشانی
 بۆ دیاری کراوه و بهرنامهیهکی تیرو تهاوی بۆ داریژاوه له‌ایه
 خواي خاوه‌نی‌یه‌وه و پیوسته بیگات به‌کالی بالای، شو
 بهرنامه‌یه‌ش هر لهدایک بوونه‌وه هه‌تا‌کو مردن و له‌هه‌ستان
 له‌خه‌روه هه‌تا‌کو خه‌وتنه‌وه هه‌وه‌و کاته‌کانی تری ژانی
 گرتۆ‌توه. بۆیه شاره‌زا‌بوون به‌و بهرنامه‌یه لمرکی
 سرشانی‌یه‌تی، وه‌نیکره‌کانیش به‌شی‌که له‌به‌شه
 سه‌مه‌تایی‌یه‌کانی شو بهرنامه‌یه.

پاش شو‌ی چاپی یه‌که‌و دو‌وه‌م و سێ‌یه‌می نامیل‌که‌ی (قه‌لای
 موسلمان له‌ دیکره‌کانی رۆژانه و شه‌وانه له‌قورئان و سونه‌ت دا)
 که‌وته بازله‌وه. موسلمانان به‌تاهه‌زۆو په‌رۆشه‌وه باوه‌شیان بۆ
 گرت‌ه‌وه و دیاری‌وو تاپانه‌یه‌که جێی خۆی دیاری‌کرد. به‌لام
 له‌لایه‌کی‌تری‌شه‌وه هه‌ندیکێ‌تری شو موسلمانان دله‌سۆزانه چهند
 تێبێنی و په‌هه‌نه‌یه‌کیان خسته‌ په‌و که شه‌مه‌ش هانی مزی‌دا که
 زیاتر گرنگی پێ‌بده‌م و پیا‌یدا به‌جه‌وه، له‌وانه هه‌ندێ‌ دیکری
 له‌مه‌وه‌ی لاوازی تێ‌دایوو به‌رم هه‌تا‌و هه‌ندیکێ‌ ترم بۆ زیاد کرد
 له‌مه‌وه‌ی چه‌سپاوو سه‌حه‌یح که له‌چاپی یه‌که‌م دا نه‌بوو.

پاشان هه‌ستام به‌زیاده په‌وه‌ن کردنه‌وه‌ی دیکره‌کان و مه‌رگێ‌پانی
 بۆ سه‌ر زمانێ‌ کوردی و دهرشته‌وه‌ی به‌شی‌وه‌یه‌کی رێ‌که‌وه‌یه‌کی تا

موسلمانان شاگادار بن بهماناو مېستې شو. دېکرانې که ده یلېز
که مېش زور پښوېسته. وه هر ودها دانانې سرچاوه شو
هرمودانه له پېراوېزي خوا ودها بڼ زياتر متعانه بوو
براستيتي هرمودکه. چونکه پښوېسته موسلمانان هر دم
چاپوښ بن براستي و ناپاستي شو. دېکرانې که ده یلېز.

وه هر وده داوه دېکرانگان به پښې پله پلېسې ژيانو
هېلې وکوتگان دابڼې و دياره مېش زور ودهکارې پښوېسته.
پاشان جگه له دېکرانگانېش چمن سوننه و نادابڼکي
نېسلامېم بڼ زياد کردووه بڼ زياتر سوود وهرگرتن لږي.

ناشکراشه هېچ کارنکي مړو بڼ تانې که وکورتې دې شو هر
هېلېه کيشي تېدا بڼت دلاوي لږ خوش بوون دېکم له خوا لږي.
وه هر چاکه مېه و تېواوې مېه کي پښو ديارې لږ خواي
گوره وده هر هېلېه کم کردې لږ شېطان و نه لېسه وده.
شادمانېش دېم به ناردي هر پرخنه و پښنيارنک له سېري، تا
به مېمو لايه خزمه تېکي لږم بواره تېري نېسلام بکېن.

له خواي گوره دلاوکارم يارمېي دېرمان بڼت بڼ هېمو کارنکي
چاکه و نېمتان له ژمنگ و ژال پاک بکاته وده پېنا دېگرم به خوا
لږي که لږم کارم بڼ مېستېکي تېري جگه له پېزاي شو
کردېنېت. دلاوکارېش لږو عاي خېر بڼ بېشم مېکن و خواي
گوره لږم کارم بخاته سېر تېرازوي چاکه گېسه گانم لږوژي
لږايېدا.

حېزه بهرنې

۱۴۲۰ کڅې - ۲۰۰۰ زائې

به نشی به کم:

ناوه جوانه ته واودکانی خوی گه ورد

«... لا تله، خسی فادعوه بها وذر نسیم محدودی و اجانبه
سبحان ربک... یعنون به (الأعراف: ۱۸۰)»

واژه: بوق خوی گهرمه جوانترین ناومگان. جابه ناوانه ایی
بپازینموره و از لهوکسانه بهینن که له راستیتی ناومکانی
لاندمن و هاوبمش بوق پمیدانمکن و ناوی تری لن داندناشن.
بهسنای کرندموی خویان دنگن^(۱).

وه پیغمبری خوی(ﷺ) دلمرمویت: «إِنَّ اللَّهَ تَسْعَةٌ وَتَسْعَةٌ...»
من حده نحل خن^(۲). و فی روایة: «إِنَّ اللَّهَ تَسْعَةٌ وَتَسْعَةٌ...»
... لا یحفظها أحد الا دخل الجنة. وهو رب رب
الجنة^(۳).

واژه: خوی گهره نهمدن بوق ناوی همه له سمد بهکی گمه،
هر کسین لمبری بکات [که همه و تهی بوخاری و زوریه
زانیانه، وه و تراوه ماناکهی بزانی و بهوای پنی ههین،
وه و تراوه تا نه توانی خوی بهماناکهی بپازیننموره | دهچینه
بههشتموره. وه خوی گهره تاکو تاکو پنی خوشه.

(۱) تفسیر ابن کثیر ۴/۴۴۲.

(۲) ترجمه البخاری: کتاب الدعوات (۶۴۱۰) و مسلم: کتاب الذکر والدعاء (۳۶۷۷).

به لام زاناکان دلمرموون خوای گموره هر نه موملو نو ناوهی
 ذیبه و بهس، بهلکو زیاد له (۱۵۰) ناویان هیناوه له قورشان و
 سوننه تدا، وه زیادهی نوای لرموومکه که ناوهکانی هیناوه و
 ژماردوویه تیو لیمامی ترمذی پریویه تی کردووه له نه بی
 هورمیرموه ضنه عیفه وه الحافظ دلمرموون له
 (الفتح) ۱۵ (۲۱۵/۱۱)، وه لیکن تهیمیه له (مجموع
 الفتاوی) (۲۷۹، ۲۸۲/۶) باسی لهوه دهکات که نهو زیادهیه
 ووتهی پیغه مبهر (کتابیه به هاوونگی شارمزایان به
 لرموومکه، بهلکو لیمامی ترمذی له هندی شیخی شامی یهوه
 باسی کردووه.

نه و مدو نو ناو له ناوه پیرۆزه کانی خوی گه وړه

الله: ناوی تاسو پیرۆزی خوايه. کۆکمره ووی ناو و

سیف ته کانی یه تی. واته پیرسترای به هق.

الأول: یه که مین. پینش هه مووشت هه بووه.

الأخر: دوايه مین. پاش هه مووشت نه مینتی.

الظاهر: دیارو تاشکرایه بو خواوه ن ژیری یه کان به هوی

به لگه کانه وه. دهسته لانداری به زانستی به سه هه مووشتیک

دا.

الباطن: په نهان و شاراو یه له چاوی به نه نه کان و زانیه به

تاشکراو په نه نه کان، نزیکه به زانست و توانای.

الغلی: به رزی به دهسته لات.

الأعلى: بلند به هه موو روویه به زات و سیفات و قهری. بلند

بوته وه له سه هه موو عرشه که ی.

المثال: به رز به سه هه موو دروستکراو لای یه وه. وه خۆپاکگر له سیفاتی

دروستکراوان.

الفضيل: به زانیه تی و خواوه نی شکۆ دهسته لات و توانای بێ کۆتا.

وه له هه موو گهره یه که گهره تر.

المجيد: پایه به رزی تهراو. ریزدارو چاکه کار.

الكبير: گهره ی بێ کۆتا له گهره یی داو هه مووشتیک جگه له

بچوکه.

بیسری وه لامگوی بن سنور به هه موو شتیك.	الصبيح
بینری بن سنور به ناشکراو په نهان و شارمزا.	البصر
زانایه به بنی فیرکردن به هه موو دروست کراوان و	العلیم
نهنزی به کانیان وه زانایه به چیهو ناشکرا.	الغیر
شارمزا به ووردیگاری شنهکان له سهر حه لیه قه تی خوی.	الحمید
سویاس کرلوو کار به جی له کرداری دا. شایسته ی	
ستایشه له خوشی و ناخوشی دا.	
زال. هرگیز ناشکی. دهسه لاتداری به میزی بی ونه.	الغریز
به توانای بی سنور	القدیر
به توانایه به سهر هه موو شتیگداو هیچ ماندوی ناكات.	القادر
به توانای تهوامو هیچ شتیکی لی عاسی نابیت.	المقتدر
به توانا به سهر هه موو توانایه دلو هرگیز بی دهسته لاتی	القوی
روی تی ناكات	
به میزی بی نیاز به هواتاو بی کوتا.	المقتن
دهوله مهندی بی پیویستی به به بندمکانی، به لکو	الغنی
دروستکراوان موحتاحی نهون.	
کار به جی لیزان. بی هله له کارمکانی دا.	الحکیم
هیدی. نارام و پاش خهری سزاو بی پهمیه، رفزی دهری	الحلیم
سهر پیچی کهره.	
لیبوره له گوناوه.	العفو

الففورا: ای خوش بور. گوناھ پۆش.
 الففارا: ای بیوردی تمناو پۆشمری عیبه. هرکات تموبه بکرنیت
 له گوناھ ده بوریت.
 الثواب: تموبه و هرگری بهنده کانی کاتی تموبه ده کهن.
 الرقیب: چاودیر به بهنده کانی و زاناو ناگاداره به کارو
 کردموه یان.
 الشهید: ناگادار. هیچی لن وون نابین و ناگاداری بهنده کانی تی
 چی نهجام ده دن.
 العقیقه: پارێزهری زهوی و ناسمانه کان و بهنده کانی. وه ناگاداری
 کردار و ووتو نه ته تی بهنده کانی تی.
 النطیف: نهر و چاکه کار له گه ن دروست کراوان له گه ن
 بهنده کانی و رۆزی ده ریان.
 القریب: نزیکه به زانستی، وه نزیکه لهو کهسانه ی ای نی
 ده پارێنمه وه به وه لامدانه وه یان.
 المحیب: وه لامگۆ. وه لامی پارێنمه ده داتمه وه به به خشین. وه
 وه لامی ناچار و پیگیر و ده داتمه وه به نهرو نی
 کردنه وه یان.
 السود: خوش و یسترا و له دلی دۆسته کانی دا. وه به نده
 صالحه کانی خوش ده ویت و ای یان رازی ده بیت و
 کردموه یان قبول ده کات.

الشاکر: سوپاسی کردهوی کهم دمکات و رازی دهبیت لئی و
ومری دهگرنیت و پاداشتی دهدا تهمو له گوناخی زؤر
خوش دهبیت.

الشکور: سوپاسی چاکهی کهم دمکات و پاداشتی زؤدی
دهدا تهمو نیعمتی زؤر دهبه خشیو به شوکری کهم
رازی به.

السید: سهرو سهروه خاومنی سهرو سهرو ره ها. خاومنی
همو شته.

الصمد: جینی مبهست و جینی نیازه له همو پیویستی به کدا.
وه پیویستی به کهس ذی به. وه سیفات تهووه کهس
له سهرو تهمووه ذی به سهرداری ذی به.

القاهر: به توانو دهسته لاتدار به سهرو همو شتیک دا.
القهار: سهرو زهینگری بی سهرو هاو بهش پهیدا کهران
به توانای خوی.

الجبار: خاومن دهسته لاتی ناچارکار.
الغسیب: تهمونده دهبه خشیوت که بهسیان بیت، لپه سهرووه
جینی پار بۆ بهنده کان و بۆیان به سه.

الهادی: پی پیشاندهری کهسانیک که بهیوت بۆ رنگای راست.
پینمودی کاری دروستکاروان بۆ بهر تهموندی به کانیان.
الحکم: فرمانروای دادور. حوکمران له نیوان هق و بهتال.

الْمُسْلِمُونَ: پیچونو پاک لهه موو عیب و ناته واولی یه
|| سیفته کانی داو نه و خوایهی که ته سهر ناکرنت.

الضلام: بی عیب. دلنیا کمری نه و که سانهی که شایستهی سزا
نین.

الْبَرّ: چاکمکاری به بهزیی له گهل دروست کراوه کانی دا.
الْوَهَّاب: به خشمی بی داوای پاداشت و به خشمی تعویق و
چسپان له سر دین.

الرَّحْمَنُ: به بهزیی. به بهزیی یه کهی هه موو شتیکی گرتوته و.
الرَّحِيمُ: به خشنده. بهرامبر بهو که سانهی که وستی ای نیستی له
نیمانداران.

الْكَرِيمُ: به پزنی نیعمت به خش به بهنده کانی و بی هله و
ناته واولی.

الْكَرَمُ: پزگری دوست و هله پز در اوه کانیستی و به خشمه
به بی بهرامبر.

الرَّؤُوفُ: زور میهره بان بهرامبر به گونا بهاران.
الْفُتَّاحُ: روونکرموهی هق و به تان و فووتینمیری به تان. وه
دانومری نیوان بهنده کان به هق، دهر و گرموهی
دهرگانانی ره حصه و پزنی و کاره کان و سهر خمری
نیمانداران و ستم ای کراوان.

الْوَارِقُ: پزنی دهری هه موو زیندمهران.

الرَّزَاقُ: دروستکراوانی دروست کردوومو رُزَی پی گه یاندوون.
 رُزَی دانی هه موو دروستکراوانی گرتوو هه موو کسینانی
 تایبعت نه کردوو پیتی ۱۱ گوی رایه لانی.

الْهَيَّ: زیندوی بی سهره تاو کوتایی و نه زلی.
 الْقِيَوْمُ: هه لموو پنه نهری بوون هه موو کارو کردارو
 بی نیحتیاج به کس و هه موو کسینک هه ژارو موحتاجی
 نهوه.

الرَّبَّ: پهروردگاری بی وینه. دروست کمر و خاوه نی دروست
 کردن و فرمان کردن، هه لموو پنه نهری کارو
 بوون هه موو پهروردگاری سهرجه م بنده گانی.
 الْفُكَّ: پادشاو خاوه ن مولکی ته واوو نهست رُزیشتوو له
 مولکه کهیدا.

الْمَلِكُ: مولک به دهستی دروست کراوه گان.
 الْوَاحِدُ: یهک و تمنا، تمنا یه له زاتییدا.
 الْاِخْدُ: تاک. تمنا یی بی نه جی به کس. تمنا یه له زات و
 سیفاتیدا.

الْمُكْبَرُ: خۆ به گهره زان. خۆ به گهره گر له خراپه و سته م، گهره
 له سیفاتی دروست کراوان و تمنا له گهره مییدا.
 الْخَالِقُ: دروست کمری دروستکراوانی و داهینه ریان له سهر
 شینوازی که پیشتر وینه ی نه بووه.

الْخَلْقُ، بەدى ھېنەرى كار بەجى.

الْبَارِي: بەدى ھېنەرى جوانكار.

الْمُصَوِّرُ: رېنەكتىش، رېنەكتىشەرى ھەموو دروست كراوان
ھەرىكەت ھەم شىۋەيەك.

الْمُؤْمِنُ: دۇنيا ھەمى دۈستەكەنى لە سزاو بەخشەرى ئەمىن بوون لە
تەرس و خەتەرەت يە بەندەكەنى. ۋە بەرەست دانەرى
بەلەنەكەنى بۇ بەندەكەنى.

الْمُهَيِّمُ: ئاگا دادارو پارىزەى شەكەن. چاۋدىرى پارىزەر بە ۋەتەى
كردەرى دروستكراۋانى.

الْمُحِيطُ: تۈنۈك زانستى دەۋرى ھەموو شتىكى داۋە.

الْمُقَيِّدُ: بىر ئۆگەن و بەخشەرى رىق و رىزىيان. دەستەلەتدار
الوكىل: كار پىسپىردارو. پىشت و پەنا.

الْكَاثِي: بەس. بۇ بەندە ئىماندارمەكەنى بەسە ئەگەر بىكەنە پىشت و
پەنا.

الْوَاسِعُ: فراوان. پۇزى دانى ھەموو دروست كراۋانى
گرتۈلمەۋ بەزەيىكەنى ھەموو شتىكى داۋۇشەۋە.

الْحَقُّ: پايدەلەر. پاست و پەۋاۋ ھەق بە بوونى.

الْجَمِيلُ: جوانى بىر سەۋر لە زات و سىفات دا.

الرفيق: نەرم و بە بەزەيىيە بە بەندەكانىو ئاسانى دەۋىت بۇيان
و گرانى ناۋىت و لەسەر توئانايانەو تەكلىپيان لى ئاكات،
بەلكو دەيانەبەخشىو نەرمە لەگەليان.

الغبي: بەشەرم بەجۇرىكە ھاوتاي نىيەو لەمىيى شتىك ناچى.
الستير: داپۇشەرى غەيب و گوناھ.
الإله: پەرسىراۋى ھەق.

القابض: پۇزى لىنگرەو. وئە ھىنەر.
الباسط: پۇزى بۇ قىرلوانگەر. لەمەوەر.
المعطي: بەخشەر. ھەموو شتىكى چاكي بەخشىوەر دلوپەتى.
المقدم: پىنشىخەرى دانەر لەشۋىنى خۇىداو پىنشىخەرى سزا
بۇ كەسنىك شايستەي بىت بە ھىكەتى خۇى.

المؤخر: دواخەرى دانەر لە شۋىنى خۇىداو دواخەرى سزا
بۇ كەسنىك شايستەي بىت بە ھىكەتى خۇى.

المسبب: پۇشن كەرەو. پەوون كەرەو ھى زاتى خۇى كەبى
ھاۋملە. يان رۇشكەرەو ھى رىنگاي چاكو كىردارى وە ئەو
كىرەۋانەي ھۆكارى سزاي ئەۋن.

المثان: خاۋەنى مەنت و لەزلى و بەخشىن، شايستەي مەنت كىردنە.
الوئي: يارىدەندەرى گىۋى داپىلى كەرايىو سەرخەرى بەندە
ئىماندارەكانىو سەپەرشتى كارىان و لە رۇزى دوايىدا
خۇى پاداشت و سزاين دەداتەو.

المولى: پشت و په‌ناو سمرپهرشتی کاری نیمانداران.

النصر: سرخسری بهواداران.

القاضي: شیفانهری دهره‌هکان تمنها نهره.

مالك الملك: خاومنی مولک. چۆن بیموی دهیگقوی.

جامع الناس: کۆکه‌ره‌وه‌ی خه‌لکی له پۆژی دوا‌ییدا.

نور السموات والارض: به نوری خۆی کۆیران چاو روشن دهکات و

به هیدایه‌تی خۆی سرگه‌ردان رهنمووی دهکات، نوری

پوشن‌ه‌کرو پووناکی ناسمانه‌کان و زه‌وی‌یه به هۆی

به‌لگه‌کانی‌یه‌وه.

نوالجلال والإكرام: شایسته‌ی شکۆ و ریز، خاومنی

دهسته‌لانو به‌خشنده.

بليغ السموات والارض: داهینه‌ری ناسمانه‌کان و زه‌وی^(٢).

---

(٢) به‌ونه نهم تا‌ونه له‌گه‌ن ب‌لگه‌کانیان له‌قورئان و موعظه‌دا له کتێبی (شرح الأسماء

الحسنی فی ضوء الكتاب والسنة) ی سعید بن علی بن وهف القحطاني، وه به‌ونه

(معالم التوحید) ی د. مروان ابرهیم القیسی. المکتب الاسلامی.

چەند تەبىئىيەت

نیکۆ بریتىيە لە دەربېرښى چەند وشەيەك به دەم يان
لەدەروون دا بهر شىخووهی که خوای گهوره پاشان
پنځمبەرکهی (ﷺ) پىيان پىداوه تيايدا به گهوره زانين و پاک
پاکرتن و ستايش کردن و يادکردن پىرووردگارى تىدايه. وه
بهنده لهسەرى پاداشت وهرهگرته وه تاي تىرانووى چاکه گانى
پىن دمو له مەندو قورس دىکات. وه به مۆيه وه له نياشدا ده پارىزى
له شەيطان و خراپه.

برای خۆم. بزانه که قورنان دیکره و گهوره ترين دیکره، خوای
گهوره دهفرموى: ﴿ وَنَحْنُ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِهِ فَإِنْ لَمْ يَحْشُرْكُمْ
لِحُشْرَةِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَعْمَى. ﴾ (طه. ۱۲۴)

واته: هەرکەسێک پشت هەلبەتات لەم دیکرەى من که قورنانه
لەوا ژيانىکى ناسۆرى دنيا و ناو گۆپى بۆ هەيه و له پەژى
هوايىدا به کوڤى حەشرى دىکەين.^(۱)

و نوێ کردن دیکره: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ. ﴾ (الجمعة ۹)

(۱) مستمّر تفسیر بن کثیر (۱/۲-۱۹۸-۱۹۹).

واته: ئەي ئەروانەي ئيماننان هيناق؟ كاتيك بانگ درا بۆ نووڭى
 پۇڭى ھەينى ئەرمان بە گەنگى پەن دانەو ھەچن بەرەو نىكرى خواو
 دەست لە مامەلەر كەين و فرۆشتن ھەلگەن. ^(۵)

ھەر ھە پارانەو ھەلوات دان لەسەر پەنەمبەر (ﷺ) نىكرەو
 ھەلگەن خەلگى لە زانستى شەرى نىكرەو نۆرەي ھەلەس و
 كەوتەكانى تەرى پۇڭانەش نىكرى تايەتەي ھەيە.

۱- ھەموو نىكرەك تەرەو نەيە تا بە زوبان نەوتەرت و نەرنەپەرت
 بەجۆرەك خۇي ھەيەستەن ئەگەر ھەيەستەن تەرەو ھەيە.

۲- يادكردن (نەكرى) خواي گەورە بەدل و زوبان چاكرە لە
 يادكردنى خوا تەنھا بەدل، وە يادكردنى خوا تەنھا بەدل چاكرە
 لە يادكردنى خوا تەنھا بە زوبان، وە پەنەستە كەسى نىكرەك
 ماناي ئەو نىكرەكە بزانن و دالغەي لەلای ھەيە.

۳- نۆر جار چاك وايە لەكاتى نىكرەكردن دا ھەيەچەرت و ھەيە
 ھەيەستە سەرى لەسەر چەند ھەيەكە گەنگە. وەكو وەلام دانەو
 سەوگەنەك يان ھەيەكە پەنەي ووتى (الحمد لله) پەنەستە وەلامى
 بەداتەو ھە (بەرخۇك الله) يان وەلام دانەو تەلەفون...

۴- لەش گەران و ھەيەرتەي ھەيەرتە زەيەستەن (الحالعة والنساء)
 دەتوانى بەدل و زوبان نىكرەكە ھەيەرتە و چاكرە وەكو تەسبىھات و
 پارانەو....

---

(۵) مەخسەر تەسبىھ ابن كەلەب (۱۹۶/۳-۱۹۷).

۵- خویندنی قورشان نهگەر ئایهتیک یان چەند ئایهتیک بیئت
 دروست نەبە لەسەر لەش گران و نافرمتی بیئوئێژو زەبەستان.
 بەلام نهگەر زیکرێکی دمخویندو لە زیکرهکه دا ئایهتیک یان
 زیاتری تێدابوو ئەو دروسته به مەرجی مەبەستی سوننه تهکه
 بیئت.

۶- زیکرکردن له هەموو کاتێکدا چاکەو جائیزە تەنها لەچەند
 کاتێکی شازدا نەبیئت، وەک کاتی سەرئاوکردن یان کاتی جیماع
 یان کاتی گوێگرتن له ووتاری هەینی یان کاتی خەراوویی.

۷- نهگەر دەست پاک نەبوو ئەوا بەئاو پاکی بکەرەوە. وە نهگەر
 تامی گۆدابوو ئەوا بەسیواک پاکی بکەرەوەو ئینجا زیکر بخوینە،
 چونکه زیکرکردن یان قورشان خویندن بە دەمی ناخاوینەوه
 مەکروه بەلام حەرام نەبە، وە لە شوێنێکی پاک و بە دەست
 نوێژەوهو بەشیوەیهکی خشوع دانیشە نهگەر کرا .

۸- زیکری خوا لە هەموو حالهتێکی ئەشداو بەهەموو شیوەیهک
 جائیزە. نهگەر بەوستانهوه بیئت یان دانیشتن یان پرکشاوی یان
 بەرینگاهو بەرزیشتن یان بەسواری، خوا ی گەرە دەلمەرمووت:
 ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِيمَانًا وَنُسُودًا وَعَلَىٰ جُوهَرِهِمْ...﴾
 (گل عمران: ۱۹۱)

واته: ئەر ئىماندارە ئىرو تىگە يىشتوانەى كە يادى خوا ئىكەن
 بە پىئوۋ لە كاتى دانىشتن و لە كاتىگدا لەسەرلاۋ تەنىشت
 كەرتوون.^(۶)

۹- ئەگەر بۇ كاتىك يان شونىنكى دىارى كراۋ چەند ئىگىرىك
 ھاتىوۋ لە قىرغونى ھەجىج دا: ئەۋا چاك واىە ھەرچارەو
 يەككىيان بووتى، چونكە پىغەمبەر (ﷺ) واى كىرەۋە. ۋە چاك
 واىە خور ئىگىرىن بە دانىمەككىيانەۋە. قا لە خىرو پاداشتى
 ھەموۋيان بىر بەش نەپىن.

---

(۶) مختصر تفسیر ابن کثیر (۱/۲۶۶).

پارانه وه (الدعاء)

خوای گموره ده فمرویت: ﴿وَلَا تَرْكَبُوا دَعْوَى الْغَايَةِ﴾ (الفجر: ۶۰)
 والدین یتکبرون غن عبادتی سیدخلون جهنم داخبرین ﴿﴾ (الفجر: ۶۰)
 واته: خوای پرموردگار تان فرمان تان پئی نکات به پارانه وه
 به لیتی داونه تی به وه لام دانم وهی. نه ونه ی له پرسیش و
 پارانه وه لیم و یه کتا پرسیستی من یا خیر نه چنه دوزخ وه به
 پئی نزی و سووکی و پرسیوایی. (۷)

وه ده فمرویت: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أَجِبْ دَعْوَةَ الْعَائِلِ﴾
 إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِبْ لِي وَلْيَرْوِا بِي لِقَائِهِمْ يَرْشِدُونَ ﴿﴾ (البقرة: ۱۸۶)
 واته: نه گم به نه نکات پرسیاریان لی تکر دی له باره ی منوه نه وه
 من نزیکم، وه لامی داوا کر ده ده وه نه گم داوا نکات، نه با
 وه لامی فرمانه کانی من به ده وه وه با وه پئی بینن به لکو
 سه رول زین. (۸)

پیغه مبریش (۹): ﴿الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ وَقَالَ رَبُّكُمْ﴾
 ﴿ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ (۹)

(۷) مختصر تفسیر ابن کثیر ۲/۲۴۹

(۸) مختصر تفسیر ابن کثیر ۱/۱۶۶

(۹) ابو داود ۲/۷۸ و الترمذی ۵/۲۱۱ و ابن ماجه ۲/۱۲۵۸ و بهونه صحیح للجامع

الصغیر ۲/۱۵۰ و صحیح ابن ماجه ۲/۲۲۴

واته: پارانموده پسرستشه. پرموردگارشان دهمرموی: نیم بیارنتموده
و ده لامقان دهمدموده.

و ده دهمرمویت (الله) « إِنْ رَبُّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَيْرٌ كَرِيمٌ يَنْصَحِي مِنْ غَيْبِهِ
إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرْذُقَهُمَا صِفْرًا »^(۱۰)

واته: پرموردگاری پاک و بهرزی نژوده بهشمرم بهرینه شمرمی فی نیت
کاتیک بهندمیهکی همرمود دوستی بؤ بهرزیگاتوده و بیارنتموده که بهمن
نومیدی و به بهتالی بگرمینیتوده.

و ده دهمرمویت (الله) : « مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ لَسِنٍ فِيهَا إِيْمٌ
وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ مَا أَحَدَى ثَلَاثَ: إِمَّا أَنْ تُعْجَلَ لَهُ دَعْوَتُهُ، وَإِمَّا
أَنْ يُدْعَرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يُصَرِّفَ عَنْهُ مِنَ الشَّوْءِ مِثْلَهَا. قَالُوا: إِذَا
كُنْجِرَ. قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ »^(۱۱)

واته: هیچ مومسلمانیکی نوییه که بیارنتموده له خوی گموره
بعدواکاری بیلا کتاوان و بن بهزمیی نهییت نیلا خوی گموره یهکیه
لهم سیشتهی نه دالتی:

- ۱- یان پارانمودهکی بؤ پیش دمخات و گرا دهییت.
  - ۲- یان بؤی همدهگری بؤ پاداشتی قیامت.
  - ۳- یان بهندازهی پارانمودهکی خراپو بهلای لیودور دمخاتوده.
- وتیان: کواکه نؤد دهمپارینتموده. نمریش همرموی: خوی گموره نؤدتر
پاداشستان پی دهمبهخشتی.

(۱۰) لهرجه لیودود ۷۸/۲ ولترمذی ۵۵۷/۵ ولین ماجه ۱۲۷۱/۲ وقال ابن حجر:

سلحه جید ۳۷ بولنه صحیح الترمذی ۱۷۹/۳.

(۱۱) الترمذی ۵۶۶/۵ و ۶۶۲/۵ واحمد ۱۸/۳ ولاهر صحیح الجامع ۱۱۶/۵ ومصحح

الترمذی ۱۱۰/۳.

له ئادابه كانی پارانه وه وهكانی وهلام داننه وهی^(۱۲)

- ۱- دلموژی (الإحلاس) بۆ خوای گهره.
- ۲- دهمی بهسویاس و ستایشی خوای گهره و صلوات دان له سهی پیغه مبهی (ک) دهست پی بکات.
- ۳- جهزم کردن له پارانه وه بپوایبون به وهلام داننه وهی.
- ۴- سووربون و دوباره کردن وه (الصلاح) له پارانه وه دانو پهلمنه کردن. واته نهلیت پارانه وه گهرا نه بوو.
- ۵- نامادهمونی دل له کاتی پارانه وه دا.
- ۶- پارانه وه له کاتی خویشی و ناخویشی و تهنگاری و پی گیراندا.
- ۷- جگه له خوای گهره له کس نه پاریتموه.
- ۸- نه پارانه وه له کس و کار و سامان و متدال و خوت به خراپه.
- ۹- دهنگ نزم کردن وه له کاتی پارانه وه دا له نیوان په نهان و ناشکرادا.
- ۱۰- دان نان په تاوان و داوا کردنی لی خویش بوون له خوا لئی و دان نان به نهمهت و سوپاس کردنی خوای گهره له سهی.
- ۱۱- زور له خونه کردن له رفیکه خستنی سهی وه له پارانه وه دا (عزم تکلف التجمع).
- ۱۲- کوپه زانه وه و خشوع و نهمیند ترسان له خوای گهره.
- ۱۳- گهرانه وهی مافی ستهم لی کران له مکمل تهویه دا.
- ۱۴- سی نباره کردن وهی پارانه وه که.

(۱۲) بهونه لهم ناداب و وهكانی وهلام داننه وه له مکمل بهلکه مکانیاندا له (الذکر و القلاج من الکتاب و السنة) لایحه ۸۸-۱۲۱.

۱۵- پوکردنه پوگه (القبلة)

۱۶- دمست بمرزگردنموره له پاپانموردا. (۱۲)

(۱۲) بۇ شىۋازمكاشى دمست بمرز گردنموره له پاپانموردا:

عن ابن عباس (رضى الله عنهما) أن النبي (ﷺ) قال: «سأله أن يرفع يده عند حذر منكك أو نحوهما. والإستغفار أن لشئ أصبح واجداً، والإيهان أن سئذ يذلت جميعاً». حديث صحيح أخرجه أبو داود (١٤٨٩-١٤٩١) مرفوعاً و موقوفاً.

ولله: بۇ دىراگوردن و پاپانموردا شىۋىزگە چاگە، يان سورۇ بوزون لە خراپىيەت مەردىو دمست تا ئاستى شامگانەت يان ئىزىكى بمرز دىگەپتەمورە، ۋە بۇ داۋاي دىنخۇشبوون كوردن لە خۇي گەمورە بە پەك پەنجەرە كە پەنجەي شاپەتشانە) تا ماۋزە دىگەپتە، ۋە بۇ كاتى ئىزدە تا پەنجەي و سەفەلى و پەرىشمانى مەردىو دمست بمرز دىگەپتە

تەيىنى:

(ابن باز) پەنجەلى خۇي گەمورە دىيىپتە، دىگەپتەموردا: دمست بمرزگردنموره لىپاپانموردا سوننەتتە پەنجەگە لەمەزگاشى گەپبوزون ۋەلام دانمورە... بەلام سوننەت ئىچە كەدمست بمرز بگورمورە لى شىۋىزانموردا كەلمەسەردەمى پەنجەمەردە (ﷺ) بمرز نەگورمورەتەرە، ۋەگە دىۋاي ئۆزىگە لەمەزگان ۋە ئۆزان مەردىو كۆپنوشەمەس پەنجە سىلاۋانمورە ئۆزىگە كاتى ۋەتاردانى ئۆزىگە پەنجەي. چەمەنەگان، چۈنكە پەنجەمەردە (ﷺ) لى كاتەدا دمستى بمرز نەگورمورەتەرە، بەلام ئەگەر دىۋاي باران بارىن (الاستسقاء) ى كورد لەخۇا لەۋتاردى ئۆزىگە مەپلى يان دوو چەمەنەگەدا ئەرا ئەتولىي دمست بمرز بگاتەرە مەردەك پەنجەمەردە (ﷺ) كوردەمەي. بەلام بۇ ئۆزى سوننەت ئەرا ھىچ رىگورەك نازام لىمەزگردنمورە دمست لىپاپانمورە دىۋاي ئۆزىگەدا، بىمەلگەي كادىر كورد بىمەردە دىلەمەگان. بەلام پاشتر ۋەپە بىمەردەم نەپەت ئەسەر ئەسە، چۈنكە ئەسە لەپەنجەمەردەمورە (ﷺ) نەمەتتەرە كە كوردەپتەي. خۇ ئەگەر بىگورەپە لەۋاي مەردە ئۆزىگە سوننەت ئەرا ھاۋدان بۇيان ئالدى دىگەردىن چۈنكە ھاۋدان مەردە ۋەتاردى كوردەمەگانى پەنجەمەردە (ﷺ) لەسەمەردە مانمورە ۋە لەمەردە كاتەمەردە بۇ گەمەنەردىن. خۇي گەمورە لەمەردە مانمورە مانمورە (ﷺ) بىۋانە كەتتەي (فتاوى مهمة تتعلق بالصلاة)، لاپەرە ۱۶، ۱۷.

۱۷- دەست ئوڭۇشتن پىش پارانمە نەگەر گونجا.

۱۸- سئور ئىشكاندز لى پارانمەدا (واتە نەپارانمە بەشتى
سەم و مەھال و دەنگى بەرزىان قولكردنەردى
مەسەلەيەك)

۱۹- دەپن ئىزاكەر لى پىشدا بپارنقەردە بۇ خۇي پاشان نەگەر
وئىستى بۇ غەيرى خۇي بپارنقەردە^{۱۱}

۲۰- دەپن ئىزاكەر سول بىكات بۇ لاي خوا بەناوە جوانەكانى و
سەپقەتە بەرزەكانى يان بەگەردەردەيەكى چاك كەئىزاكەر
خۇي نەنجامى دابىت يان بە پارانمەردى پىياوچاكيكى
زىندوى ئامادە كەبۇي بىكات.

۲۱- دەپن خواردن و خواردنەردى پۇشاكى ھەلەل بىت.

۲۲- ئابى بپارنقەردە بەتاوان يان بىبەردەيى.

۲۳- دەپن فەرمان بىكات بەچاكە بەرگى بىكات لى خراپە.

۲۴- دورگەرتنەردە لىزاكەر جۇردە ياخى جىونىكى خىواي
گەرە.

---

(۱۱) چىسپارە لىمىنە سىمەردە (۱۱) كەسەرەتا بەخۇي دەستى بەپارانمە كەردەردە.
وئىزاكەرەدا چىسپارەشە كەبەخۇي دەستى پىنەكەردەردە وئىزاكەر پارانمەردى بۇ: (انس
وابن عباس وام اسماعيل و شەيرى نەوز) وئىزاكەرەردە ئىمە مەسەلەيە شەمرى
نەردەردى بۇ (صحیح مسلم) (۱۱۱/۱۵) وئىزاكەرەردە (شەمرى (سەن الترمذى)
۲۷۸/۹ والبخارى مع الفتح ۲۷۸/۹

چه‌ند کات و شیوازو شونینک

که پارانه‌ودی تیادا وه‌لام دمدریته‌وه

- ۱- شموی قمدر.
- ۲- کۆتایی نیومه‌شمی.
- ۳- له‌پاش هه‌موو نوێزه فهرزگانمه‌وه. ^(۱۶)
- ۴- له‌نیوان بانگ و لامه‌تدا.
- ۵- کاتیک له‌هه‌موو شموئیکدایه.
- ۶- له‌کاتی بانگ دان بۆ نوێزه فهرزگان.
- ۷- له‌کاتی باران بارینه‌دا.
- ۸- له‌کاتی تیک پۆشی سوپاکان له‌پیناوی خوادا.

(۱۵) به‌روانه‌ شمس کاتر شیوازو شونینه‌ له‌گه‌ڵ بعلگه‌مکانیان به‌درژی له‌ (الذکر و

الدعاء و العلاج بالرقی من الکتاب والسنة) لاهجە ۱۰۱ ، ۱۱۸

(۱۶) این ته‌میه‌م به‌هه‌مشی خوای ئی بیئت) قاماره‌ به‌ره‌ ده‌کات گه‌را پیله‌مبهری

خوادا (الله) فهرمانی کرد به‌هه‌ماد که له‌ پاش هه‌موو نوێزه‌گانه‌وه‌ بلن : : اللهم اغنی

عادی بکرت و شکرت و حسن عبادتک . وه‌ به‌می شه‌وه‌ ده‌کات که : (ذیر الصلاة)

واتای به‌پیش سفودانه‌مبهر مانای دواي تهرار بوونی نوێزه‌گه‌ش ده‌گه‌یه‌نن.

به‌لام الله پیله‌مبهرمه‌ (یلا) نه‌هاتوه‌ که له‌ دواي تهرار بوونی نوێزه‌ فهرزگانمه‌وه‌ به‌

کۆمه‌ل پاها به‌مه‌وه‌ خو له‌گه‌ر به‌گه‌ردایه‌ ده‌گه‌یه‌شت پێمان . بۆ زیاتر شارمه‌زا بوون

به‌روانه‌ (مجموع الفتاوی) (۲/۱۳، ۲۹۳، ۲۸۹) که‌واته‌ وا باهه‌ موسلمان زۆربه‌ی

دو‌هاکانی له‌ تاو نوێزه‌گه‌یه‌نا بیئت.

- ۱۸- پارانموی موسلمان بوز برا موسلمانمکی به پنهانی.
- ۱۹- پارانموی له پژی عمره ده دا له عمره ده.
- ۲۰- پارانموی له مانگی په مه زان دا.
- ۲۱- له کاتی کوږونموی موسلماناندا له کوږی زیکړدا.
- ۲۲- پارانموی له کاتی به لاو موسیبت دا به ووتنی: «إنا لله وإنا إليه راجعون اللهم أجرني في مصيبي وأخلف لي خيراً منها».
- ۲۳- پارانموی له کاتی پوږکړدنی دن پولاى خواى گوره و
تا وښودنی دلسونک(الإعلاص).
- ۲۴- پارانموی ستم ای نکراو لهو کمه می ستمی ای نکردووه.
- ۲۵- پارانموی باوک له کوږه گه ی به چاکو خراپه.
- ۲۶- پارانموی گه شتیار(المالی).
- ۲۷- پارانموی پوږووه وان هه تا به ربانگ ده کاتوره.
- ۲۸- پارانموی پوږووه وان له کاتی به ربانگ کړدنه ودا.
- ۲۹- پارانموی ناچارو لیقمو مارو پښ گېراو.
- ۳۰- پارانموی پېشمرای داد پرمور.
- ۳۱- پارانموی کوږی چاکمکار له گهل دایکو باوگي دا.
- ۳۲- پارانموی له دوی ده ست نوږن نه گمر پارایموره به سوننه تی
(مالوړ) ی نه وکاته.
- ۳۳- پارانموی دواى په جم کړدنی(الجمرة الصغرى).
- ۳۴- پارانموی دواى په جم کړدنی(الجمرة الوسطى).

۳۵- پارانمونه لماناو که عبدها. هرکس نویسی کرد لماناو
(الحجج) دا نموا هر به (الکیت) حسابیه.

۳۶- پارانمونه لسمر (صعلا).

۳۷- پارانمونه لسمر (معموه).

۳۸- پارانمونه له لای (المشر الحرام) دا.

و بهرولدار هردهم له په رومردگاری خوی ده پارانمونه له هر
شونځنګدا بیت ﴿وَإِذَا سَأَلَ عِبَادِي عَنِّي لَأَمَّا قُرْبَ أَجِبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ
إِذَا دَعَانِ...﴾ به لوم ذم کات و شون و شمولزانه پیوستی بیان
به چاودیری و گرنگی پیدانی زیاتر میه.

ناوه گه ورده کی خوی په رومردگار (إِسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ)

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ (وَحْدَكَ لَا
شَرِيكَ لَكَ) الْقَادِ (يَا) بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. يَا ذَا الْفَلَاحِ
وَالْإِكْرَامِ. يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ. إِنِّي أَسْأَلُكَ (الْجَنَّةَ وَاعْوِذُ بِكَ مِنَ النَّارِ)»^(۱۸)

ولته: خوايه من ده پارانمونه و دلوات لیدمګم بمره
که سوپاس و ستایش هر بؤ تویه. هیچ پرستراؤنک نییه به حق

(۱۸) بز معبستی زیاتر شارمزادون بهرولنه (الدعاء وعلیه العلاج...) ۶ - ۱۷.

(۱۹) لیرداود ۸۰/۲ و ابن ماجه ۱۳۶۸/۲ و النسائي ۵۲/۳ و الترمذي ۵۵۰/۵ و بهرولنه

صحيح النسائي ۲۷۹/۱.

جگه لمتو، لهنه‌ای بی‌هاو ملی، خاومنی لهنزو منه‌تی. نه‌ی
به‌دیهنه‌ری ئاسمانه‌کان و زمی. نه‌ی خاوه‌ن پایه‌ی ندرزو پرنز.
نه‌ی زیندووی مشهورگنهری هه‌لسوپنه‌ری بوونه‌مور. من داوای
به‌مشتت لهنه‌که‌م و پهنات پهنه‌گرم لهنه‌گری نه‌ی نه‌خ.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
الْأَخْذُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
أَحَدٌ» (۲۰)

واته: خوايه من داوات لهنه‌که‌م به‌وه‌ی که‌من شایه‌تی به‌هم
که‌تو نه‌و خوايه‌یت که‌ هیچ په‌ستراوێک نه‌یه به‌هه‌قی جگه لمتو.
ته‌نیای جینی به‌به‌ستی. نه‌و خوايه‌ی که‌که‌ست لهنه‌به‌وه‌ی لهنه‌س
نه‌به‌ویت و که‌س هاوشیوه‌ی تو نه‌یه.

۳- «رَبِّ اغْفِرْ لِي. وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ» (۲۱)

واته: په‌موردگار لهنه‌ خۆش ببه‌ی تو به‌م لهنه‌گره‌، به‌په‌ستی
هه‌رتو ته‌به‌ وهرگه‌ی لهنه‌به‌وه‌ی.

(۲۰) اهرورد ۷۹/۲ و لهنه‌ی ۵۱۵/۵ و ابن ماجه ۱۳۱۷/۲ و احمد ۳۶۰/۵ و به‌هه‌له
صحيح السنن الترمذي ۱۶۲/۲.

(۲۱) اهرورد. و لهنه‌ی و لهنه‌ی له. و لهنه‌ی و ابن ماجه ۱۲۵۲/۲. و به‌هه‌له صحيح
ابن ماجه ۲۲۱/۲ و صحيح الترمذي ۱۵۲/۲.

به شی چواردم:

فَهْزَلْ و گه وردهیی (ذیکر) کردن

خواهی گموره دهلمرموئیت: ﴿مَاذْکُرْنِیْ اَذْکُرْکُمْ وَاشْکُرُوا لِیْ
وَلَا تُکْفِرُوْا﴾ (البقره: ۱۵۲).

واته: ذیکر و یادم بگهن، باس و یادتان محکم و بنی باومری
مکن پیرامبرم. (۲۲)

﴿وَ یَقِیْمُ مِیْزَنَ﴾ دهلمرموئیت: «مِثْلُ الَّذِیْ یَذْکُرُ رَبِّهٖ وَ اَنَّا لَا
یَذْکُرُ رَبَّهُ مِثْلَ الْحَیِّ وَ اَلَمَیْتُ» (۲۳)

واته: نمونهی ثلوی کسی که یادی پیروبردگاری نمکات و
ثلوی کسی که یادی پیروبردگاری ناکات و مگو نمونهی زمینرو
مرورو وایه.

وه دهلمرموئیت(۲۴): «مَا مِنْ قَوْمٍ یَقْرَءُونَ مِنْ مَّجْلِسٍ لَا یَذْکُرُونَ
اَللَّهَ فِیْهِ اِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ جَفَّةٍ حِمَارٍ وَ کَانَ لَهُمْ خَسْرَةٌ» (۲۵)

---

(۲۲) مقتصر تفسیر ابن کثیر ۱/۱۴۷.

(۲۳) الطبرانی مع المصنف ۲۰۸/۱۱ و مسلم به لفظی: «مِثْلُ الَّذِیْ یَذْکُرُ اِلَهَ فِیْهِ
وَالْبَیْتُ الَّذِیْ لَا یَذْکُرُ اِلَهَ فِیْهِ مِثْلَ الْحَیِّ وَ اَلَمَیْتُ» ۵۳۹/۱

واته: نمونهی ثلوی مالمی یادی خوامی تیدا محکومت و ثلوی مالمی یادی خوامی
تیدا ناکرت و مگو نمونهی زمینرو و مورو وایه.

(۲۴) ابودلود ۲۶۴/۴ و احمد ۲۸۹/۲ برونه صحیح الجامع ۱۷۶:۵.

والله: هر کۆمەڵەیک لەمەجلەیسینە هەستێ و یادی خولیان
 ئەکەرنی تیایدا. ئەوا وەکو ئەوە وایە کە لەسەر لاکێ گویی
 سێژێک هەڵسێ و لەژێری نواییدا نەبیته پەشیمانی بۆیان.

وه نەفرەمۆت (ک): «أَلَا أَبْکُمْ بَیْرَ أَعْمَالِکُمْ وَأَرْکَامِکُمْ
 مَلِیکِکُمْ وَأَرْفَعِی فِی دَرَجَاتِکُمْ وَخَیْرَ لَکُمْ مِنْ إِنْقَافِ الذَّهَبِ وَالنَّوْرِقِ
 وَخَیْرَ لَکُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَذَابَکُمْ فَتَضَرَّبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَیَصْرَبُوا أَعْنَاقَکُمْ؟
 قَالُوا بَلَى قَالَ (ذَکَرُ اللَّهِ)» (٢٥)

ولله: ئایا هەموو ئێتان بەدەمی بەچاکترینی کردووە کاتێتان و
 پاکیترینیان لەلای خوای گەڕەتێتان و بەرزترینیان لەهەڵەتێتان و
 چاکتر لەپەشتینیی ئالتون و زیوو. وەچاکتر لەوێ کەمەن
 بەئێوە ئەوە کاتێتان و بەدەن ئەکەرنی و بەدەن ئەکەرنی و ووتیان:
 بێڵێ ئەرمووی: یاد (ئێکێ) کرنی خوای گەڕە.

وه نەفرەمۆت (ک): «مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ
 وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ إِنْ شَاءَ غَضَبُهُمْ وَإِنْ شَاءَ
 غُفِرَ لَهُمْ» (٢٦)

ولله: هیچ کاتێک کۆمەڵەیک دانایشن لەمەجلەیسینەدا کە نەگەری
 خوای تێدا نەگەن و هەموو ئێتان تیایدا نەدەنێ لەسەر
 پێشەمبەرەکیان (ک) ئیلا نەبیته خراپی و ناتەواویی و پەشیمانی
 بۆیان، ئەکەر خوای گەڕە وێستی بیته سزایان ئەدات و ئەکەر
 وێستی بوو ئێتان خوش نەبی.

(٢٥) قەمەزی ٤٥٩/٥ وەین ماچه ١٧٤٥/٢ وە بەڕۆڵە صەحیح ئەب ماچه ٣٦٦/٢ و صەحیح
 القەمەزی ١٣٩/٣.

(٢٦) قەمەزی. وە بەڕۆڵە صەحیح القەمەزی ١٤٠/٣.

له هه‌ئس و که‌وته دووباره بووه‌کانی پوژانه

هه‌ستان له خه‌و

۱- «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ» (۲۷)

واته: سوپاس بۆ ئه‌و خولیه‌ی که ژیا‌ندیزی‌یه‌وه دوا‌ی ئه‌وه‌ی که مران‌دینی (معبست به‌ مران‌دینکی مه‌جانی‌یه که خه‌وتله) و ژیندوبونه‌وش هه‌ر بۆ لای ئه‌وه.

۲- پینجه‌مبهر (ک) ده‌قه‌ی مویت: هه‌ر که‌سێک به‌شی به‌مبهر هات بێ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ. وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» واته: هیچ پهرستارێک نیه‌یه به‌مه‌ق جگه‌ له‌ (الله). ته‌نهایه‌ی بێ‌ها‌وه‌له. موله‌ و ستایش و سوپاس هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌که‌دا به‌توانایه‌. پاک‌ی هه‌ر بۆ خوا‌یه‌ و سوپاس بۆ خوا و هیچ پهرستارێک نیه‌یه به‌مه‌ق جگه‌ له‌ (الله) و خوا گه‌رمیه‌ و هیچ گه‌ژان و هه‌ژنێک نیه‌یه مه‌گه‌ر به‌خوا‌ی به‌رزی مه‌زنه‌وه. - پاشان بپا‌رتنه‌وه‌ بێ (رَبِّ اغْفِرْ لِي) په‌رمه‌نگار لێم خۆش ببه‌ . خوا لێ‌ی خۆش نه‌بیست) و لێ‌ی ده‌قه‌ی مویت: یان په‌رمه‌وی (له‌گه‌ر بپا‌رتنه‌وه‌ و له‌امی نه‌درینه‌وه‌

مَبِیْکُمْ مِنْ ذَکَرٍ اَوْ اُنْثٰی یَقْضٰی مِنْ بَعْضِ الْاَلَلِیْنَ هَاجِرُوْا وَاُخْرِجُوْا مِنْ
 دِهَارِهِمْ وَاُزِدُوْا فِی سَبَلِیْ وَلَآئِلْہَا وَفَعِلُوْا لَآکُفِّرُوْا عَنْہُمْ سَبَابِهِمْ وَ
 لَا دُخْلَیْہُمْ جَنَاتٍ لَّجْرِی مِنْ لَحِیْہَا الْاَنْہَارُ لَوَآءٍ مِنْ عِندِ اللّٰہِ وَاللّٰہُ عِنْدَہُ
 خُسْنُ الْاَلْوَابِۃِ لَا یَغْرِبُ تَقْلِبُ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا فِی الْبِلَادِۃِ مَنَآعٌ لِّلَّذِیْ لَمْ
 یُؤْمَرْہُمْ جَهَنَّمَ وَنَسِ الْیَہَادِۃَ لَکِنِ الَّذِیْنَ اٰتَوْا رَہْمَہُمْ لَہُمْ نَجَاتٌ لَّجْرِی مِنْ
 لَحِیْہَا الْاَنْہَارُ خَالِدِیْنَ فِیْہَا لَوْلَآ مِنْ عِندِ اللّٰہِ وَمَا عِندَ اللّٰہِ غَیْرُ الْاَبْرَارِۃِ وَاِنَّ
 مِنْ اٰہْلِ الْکِتَابِ لَمَنْ یُّؤْمِنُ بِاللّٰہِ وَمَا اُنْزِلَ اِلَیْکُمْ
 وَمَا اُنْزِلَ اِلَیْہِمْ حَاشِعِیْنَ فَاِنَّہُمْ لَا یُشْعِرُوْنَ بِآیَاتِ اللّٰہِ لَمَّا قَلِیْلًا اَوَّلَکَ لَہُمْ
 اَجْرُہُمْ عِنْدَ رَبِّہُمْ اِنَّ اللّٰہَ سَرِیْعُ الْحِسَابِۃِ یَا اَیُّہَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اصْبِرُوْا
 وَصَابِرُوْا وَرَآبِطُوْا وَاَتَّکُوا اللّٰہَ تَعْلَمَکُمْ تَغْلِبُوْنَ ﴿۳۰﴾

پیش خدمت

۱- (لنگر چوہ ناو جینگہی نوشتن دمستی بدات لمیہو
 پاشان قوی پندبکات و سورمتی ﴿ قل هو اللہ احد ﴾ و ﴿ قل
 اعوذ برب الفلق ﴾ و ﴿ قل اعوذ برب الناس ﴾ ی پیانا بخوینے۔

(۳۰) تہذیبی مع الفلاح ۲۲۷/۸ و مسلم ۵۳۰/۱۔

پاشان دهمستی بهینئ بھسھر نو شوینفندا نه توانئ له لمشی . و
 لهسهری لهگهل دهم و چاوی و پینشمهوی لهمشی بمره دهمست
 پی بکات، وه لهه سه باره بکاتمه (۳۱)

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
 أَحَدٌ ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ * وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ *
 * وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ * وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ * مَلِكِ النَّاسِ * إِلَهِ النَّاسِ * مِنْ شَرِّ
 الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ * الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَ
 النَّاسِ ﴾

۲- « دهمسر چوینف سهر جینگاکمت (آیه الكرسي) بهوینف
 تهاوی بکه. چونکه پارنزمه نکت لهلایه ن خولوه لهگهلدا دهمیت و
 شهمیطان نزمه نکت داکهوینفمه □ بهیانی» (۳۲)

(۳۱) البخاری مع الفتح ۶۲/۹ و مسلم ۱۷۲۳/۱ چونکه پینشمهسر (□) ناوی دهمر.

(۳۲) البخاری مع الفتح ۱۸۷/۱.

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾.

٣- «هَرَكَمَنْ نَوَّاهُ يَمْتَلِكُ كَوْنَهُ سَوْرَةً» (البقرة) بِخَوْنِهِ
هُمُودًا حَمِيَّتُهُ يَارَاسَتَى بَوَى وَ يَسِيْمَتِي « (٣٢)

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَفَرَّقُ بَيْنَ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ* لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ كُنَّا أَوْ غَفُلًا رَبَّنَا وَلَا لَحِمْلٌ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا خَلَقْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا لَحْمُنَا مَا لَاطَاقَةٌ لَنَا بِهِ وَعَافُ عَنَّا وَاعْظِرْنَا لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَالْعُسْرُنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾.

---

(٣٢) البخاري مع الفتح ٩٤/٩ ومسلم ٥٥٤/١.

۴- ﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴾ بخونیه چونکه بؤت دمیته (بهرالمت له شیره)^(۳۱)، واته: پزگار بوون یان قوتار بوون له هاربهشی پمیدا کردن (وه سوود بمخشه بؤ یه کتا پهرستی).

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعِدُّ مَا تُعِدُّونَ * وَلَا أَنْتُمْ عَاهِدُونَ مَا أَعِدُّ * وَلَا أَنْتُمْ عَاهِدُونَ مَا أَعِدُّ * لَكُمْ دِينُكُمْ ﴾ ر لې دین ﴿

۵- (نه گمر له سمر جینگاکت هه ستایت و گه رایتوه سمری. سمن جار به لوونچینکی گراس و جله کت جینگاکت بته مکیته. وه (بسم الله) بکه چونکه تونازانی دواي خووت چی تی چوو له زینده مورو شتی زیان به خشن وه که پلکشایت بلی: « بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ فَإِنْ أَمَكَتْ نَفْسِي فَأَرْحَمْهَا . وَإِنْ أَرْسَنْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحِينَ »^(۳۲)

---

(۳۱) له (فرهنگی کوردی نوول) وه هاله لای پینفسبر (ب) فرموی: (شی پینفسبر خوا شتیکم فیریک که هه ووه سمر جینگاکت بیلیم. فرمایش فرموی... فرموی (که) روه القمذی و اهورمرد واد مسمه الالبانی فی صحیح السنن القمذی ۱۱۵/۲. فی صحیح سنن ابی داود ۹۵۲/۲ - ۹۵۳ رقه (۵۰۵۵) و فیه: عن فرود من نوول عن ابیه « نینمیکه لنگله له سنن ابی داود (دا فرمایش کسیه): (پاشان به کۆلای پینمیدانی بلور: چونکه بؤت دمیته بهرالمت له شیره).

(۳۲) البخاری ۱۳۶/۱۱ و مسلم ۲۰۸۱/۴ .

واته: بمانوی تو پروردگارم تمنیشتم داناو بهمانوی تووه
 بهرزی بحکمتوه . نهگر نهطسی منت گرتسه بهزمیت پیندا
 بیتسه . وه نهگر ناردتسه لورا بیپارینه بهوی کهبند
 صالحمکانتی پی بهپارینه.

۶- «اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَرَفَّاهَا، لَكَ مَمَالِهَا
 وَمَحَالُهَا، إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاخْضَعْهَا . وَإِنْ أَمَتَهَا فَاغْفِرْهَا. اللَّهُمَّ إِلَيَّ أَسْأَلُكَ
 الْعَالِيَةَ» (۳۶)

واته: خواجه تو نهطسی منت بهدی بهناوه تو بهمیرینی.
 مردن و ژیاپی بو تویه . نهگر ژیاوندت بیپارینه نهگر مراندت
 لئی خوش بهه . خواجه دلاوی پارینه دلاوی و لهش ساغیت
 لئی حکم.

۷- پیغمبر خوا (ﷺ) نهگر بیویمستایه بخیریت نهستی
 راستی نهخته ژیر پوومستی و بهیفرمود: «اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ
 يَوْمَ تَبْتُ عَبْدَكَ» (۳۷) واته: خواجه بهپارینه لسمزاکت لهو
 پورده کهبندمکانت زیندور نهکیتسه.

۸- «بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا» (۳۸)

واته: به ناوی تووه خواجه بهمرم و بهژیم.
 ۹- «ثَابِتًا شَتَبَكَتَانِ بَيْنَ بَلَدَيْنِ كَهْ جَاكِرَ بَيْتِ بُو هَرَبُو كَتَانِ
 لَهْزَمَتَكَارُكْ، نَهْگَر چوونه سهر جینگا (۳۳) جار (سُحَانِ الله) و

(۳۶) لخرجه مسلم ۲۰۸۳/۱ واحد بلفظ ۷۹/۲ .

(۳۷) ابوداود بلفظ ۳۱۱/۱ وانهر صحيح الترمذي ۱۴۲/۲ .

(۳۸) البخاري مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم ۲۰۸۳/۴ .

(۳۳) جَارُ (الْحَمْدُ) وَ (۳۴) جَارُ (اللَّهُ أَكْبَرُ) بَكْرُهُ نَعْمَهُ جَانِحُهُ بَقْ
 دِيهِهِ لَهْ خَزْمَةُ تَكَارُ «^(۳۵)

۱۰- «اللَّهُمَّ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. رَبِّ رَّبِّ
 وَرَبِّ كُلِّ شَيْءٍ. فَالِقَ الْخَبِّ وَالنَّوَى. وَمُنْزِلَ الثُّورَةِ وَالْإِنْجِيلِ.
 وَالْقُرْآنِ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَلْتَّ أَجِدُ بِمَاصِيهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ
 الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ
 الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ. الْفَضِ
 عَتَا الَّذِيْنَ وَأَغْنَا مِنَ الْفَقْرِ»^(۳۶)

ولله: خوابه... برنگاری حموت ناسمانهکان و پسروردگاری
 عمرشی گم... پسروردگارمان و پسروردگاری همورد شتیک.
 لهقینتری توی دانویلمو ناو و دایمیزنتری تهرات و نیجیل و
 قورکان، پتاندگرم پیت لهخرابهی همورد شتیک که ناوچهوان و
 چارمنوس و نیسیی بدمست تویه. خوابه تو یکهمین و کس
 لهپیش تووه نییمر تو برایمین و کس لهخرای تووه نییه و تو
 بدمستلای و زال و دیارو ناشکرایت به زانست و کس
 لهسرو تووه نییمر تو پنهانی بسمر همورد شتیک دا
 پزانست و بهماگای بهشارلومکان و جن نیاز نییه جگه له تو.
 سا لمرزایمان لهسمر هملگرمو بی نیازو دهرله منهدمان
 بکه له همرای.

(۳۹) پیغمبر خا (ﷺ) کسی به نوبی عمل و فاطمی کچی قمر و کالین
 دواي خزمهتکریان فی کرد که بزیان بگری/ القبطي مع الفتح ۷۱/۷ و مسلم ۳۰۹۱/۴.
 (۴۰) مسلم ۴/۸۴.

۱۱- « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَّنَا. وَآوَانَا. لَكُمْ مِنْ لَا كَالِي لَهُ وَلَا مُزَوِّي »^(۱۱)

ولته: سوپاس بۆ ئەر خواجهی که تیری کردین و تیرناوی کردین و پیوستی نهخستینه غیری خوی و کیفایهتی داین و چن نشینی کردین. زور کهس همه خوا به بهس نازانی. (به هاویش دانا بوی). وه مولگی نیشته جنی نییه.

۱۲- « اللَّهُمَّ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِكُهُ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَ. وَأَنْ أَصْرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ »^(۱۲)

ولته: خواجه نهی زانای غیب و فاشکرا. نهی بیدیئمری ناسمانهکان و زهوی. پسروردگار و پاشای همهو شتەکان. شایهتی دهم که هیچ پسروردگه نییه به حق جگه نهقر. پنا دهم پیت له خراپهی نهفسم. وه له خراپهی شعیطان و هاویش دانانی. وه نهروی که خراپهیک بهیتم بهسر نهفسمدا پان بیالینم له موسلمانیکهوه.

۱۳- بِرَبِّهِمْ بِسْمِ اللَّهِ (بِسْمِ اللَّهِ) نَعُوذُ بِكَ سُوْرَتِي (السَّجْدَةِ) ﴿أَمْ... تَزِيلُ...﴾ و ﴿بَارَكَ الَّذِي يَدْعُو الْمَلَكُ...﴾ ی دعوتند.^(۱۳)

(۱۱) مسلم ۲۰۸۵/۴.

(۱۲) ترمذی ۳۱۷/۴ و تهر صحیح الترمذی ۱۴۲/۳.

(۱۳) الترمذی و النسائی و تهر صحیح الجامع ۲۵۵/۴. لیکن سورتهی (الاسراء) و (الزمر) نا. الصحیحه (۱۵۲/۳) و لم الطیث: (۶۴۱).

۱۴- نه گهر جوړونه سهرجینګای نوستن دصست نویزۍ نوږز

پشمورمه پاشار نسرلای پاست پابکشی و پاشان بلر

«اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ. وَفَوَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ. وَوَجَّهْتُ
وَجْهِي إِلَيْكَ. وَاجْتَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ. رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ. لَا مَلْجَأَ
وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ. آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي
أَرْسَلْتَ.» (۱۴)

دنه خوايه نهضم تسليمی تۇ کردو کاروباری خۇم دايه
دصستی تۇ. وه پروم کرهه تۇو پشتم بصست بهتۇ. به پی
خوشبوون حمز پی کردن و بترسان له تۇ. هیچ حشارګو
شونږی پزګاریونیک دۍ به مه گهر بولای تۇ. باومرم هیناوه
بمکتیبه گت که دالته زاندو ته خواره وه، وه بهو پیغمبرهت (ﷺ)
که نارووتی پخوانت کردوه.

---

(۱۴) نه گهر دص بلښتیو بصرت نسر فیطرت دصری. (وه باکوڅا شتیګه بڼت که
دبیلښت). «بخاری مع الفتح ۱۱۲/۱۱ ومسلم ۲۰۸۱/۴.

تېبېلی / سوندمه نه گهر دطس گران پرو دصست نوږز بطوری پښی دعوون.
له عبدالله و: «نرسوی: عومر پرسپاری له پیغمبر (ﷺ) کړه: «ایا پمکنه له
ښه لمانځت بخښت به لښ گرانۍ به»؟ «نرسوی:» «پلن نه گهر دصست
نوږزۍ ملګرت «بخاری ۳۹۲/۱، و: عرومه بوخاری پروایمتی کردوه
له عالیشانوه له گردنری پیغمبرهت (ﷺ) که خلی وای کردوه ۳۹۲/۱.

ومرگه دان له سه ر جیگا له شهودا (له باریکه وه بو باریك)

له عانی شه ره (په زای خوای گهره ی ئی بیت) ده لمر مویت :
 پیغه مبه ری خوا (١٥) ئه کمر له شهودا وهریگه لیه ته سه ر لایمکی
 تری ده لمر موو : « لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ رَبُّ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْقَزِيزُ الْقَهَّارُ » (١٥)
 واته : هیچ په رستراوێك ذییه به هه ق جگه له (الله) ی تاکی سزا
 ده ری بێ به و او موشریکین . که په روه ریکاری ئا سمانه کان و
 زهوی و نه روی له ئیوانیا ندا یه و ده سته لاتداری ئی بو رده یه .

داچله کین له خه ودا و خه و ئینه که و تن

« أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ. وَشَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ
 هَضَبِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ » (١٦)
 واته : په نا ئه کمر به ووشه ته روه مکانی خوای گهره له مخرم و
 سزای و له خراپه ی به نه کادی و له شیتی شه یطانه کان و له و کاتانه ی
 که له ژیا ندا دینه لام بو گو مر لکردنم یان کاتن له سه ر مرگ دام دینه
 لام .

---

(١٥) لخرجه لهما کم و صححه ووالله العظیمی / ١٠٠٠ وعلصانی فی عمل الیوم والیلة
 وابن السنی و صححه لالالبانی . ولفتر صحیح الجامع ٢١٢/٤ .
 (١٦) ابو داود ١٢ / ٤ ولفتر صحیح الترمذی ١٧١/٢ . وهو حدیث حسن ، حقه
 الالبانی فی صحیح ابی داود برقم (٢٣٦٤) بللف متراب .

ئەگەر خەۋنى راستا و خۇش ئىزىدا

يىز خەۋنى دىۋىد ئاخۇش . الحىتە تە بىنى

خەۋنى خۇش و چاك لە لايەن خواۋمىر خەۋنى. ئاخۇش لە
شەيطانمىيە. ئەگەر يەككە لە ئىۋە خەۋنى خۇشى بىنى با لە
لاى خۇشەرىستى خۇى نەبىن باسى ئەكات... فرمودىكە...^(۱۷)
وہ كورتى لى شە شەئەنى كە ئەيكات ئەكاتى بىلەنى خەۋنى
ئاخۇش دا ئەمانەن:

- ۱- سىن جار تە ئەكات بە لاي چەپىدا.^(۱۸)
- ۲- سىن جار پەنا ئەگەر بە خۇاى گەرە لە شەيطان و لە خراپى
ئەۋى كە بىنۋىستى.^(۱۹)
- ۳- لە لاي كەس باسى ئەكات و ئايگىرەتە.^(۲۰)
- ۴- ئەسەرەم لايە وەردەگەر كە ئەسەرى بوۋە.^(۲۱)
- ۵- ئەلەستى و ئوۋ ئەكات ئەگەر وىستى.^(۲۲)

: مەسەلە ۱۷۷۲/۴ ۱۷۷۲/۷ ۲۱/۷.

: مەسەلە ۱۷۷۲/۴.

: مەسەلە ۱۷۷۲/۴، ۱۷۷۲/۴.

: مەسەلە ۱۷۷۲/۴. ئەسەرەم ئەلەنىيە ئەيگەتەكەنى ئەۋە پەت تا خەسۋى پەن

ئەۋەت... - -

: مەسەلە ۱۷۷۲/۴.

: مەسەلە ۱۷۷۲/۴.

ذیکری به یانیان و نیواران و کاتی خویندنیان

سری تند و ... ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا الذِّكْرَ وَاللَّذِينَ آمَنُوا الذِّكْرَ﴾ (الاحزاب: ۴۱، ۴۲)

واته: نهی نروانه ی ایمانتان هیناوه ذیکری خوا بکن و به
نیکیوکی زوئو تسبیحاتی شو بکن و به پاک پایگون له
به یانیان و نیواران دا. (۵۳)

(بکوة): له زمانی عمره بی دا به نیوان نوئی بیانی و خوره لاتن
دهوتی. (۵۴)

(اصیل): الجوهری دهلیت: شو کاتیه له پاش نوئی عمره
تاومکو نوئی شیوان (مه غریب). (۵۵)

وه خوی گمده دهلمرویت: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الْشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾ (ق: ۳۹)

واته: تسبیحات و ستایشی خوی پرمردگارت بکه له پیش
خوئ کسوتن و پیش ناوا بوئی دا.

(۵۳) مختصر تفسیر ابن کثیر ۱۰۶/۲.

(۵۴) بهوانه (مختار الصحاح) للرازي (ب له و و هروما و ه ا).

(۵۵) بهوانه (الصحاح) للجوهري (ا ص ل و هروما) (مختار الصحاح) للرازي

(ا ص ل). وانظر لسان العرب ۱۷/۱۱.

ابن القیم (په حقه‌تی خوای گم‌ره‌ی لی بیت) ده‌فرمودیت نه‌مه‌ش
 پ‌اللهی شو ماناییه که له فرموده‌مکاندا هاتوره که ر‌ده‌رموئ
 هرک‌مسن له به‌یانیان و نیواراندا خاوا و خاوا بلی: مه‌بست به
 به‌یانی و نیواره له فرموده‌مکاندا پیش مه‌لهاتنی خوړو پیش
 خاوا بوړنیه‌تی. وه نه‌مه کاتی ووتنی ذیکره‌کاشی ل‌وای به‌یانی و
 د‌وای عسره. (۵۶)

عن انس برفعه: «لَأنَّ أَقْعَدَ نَحْنُ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ صَلَاةِ
 الْغَدَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَةً مِنْ وَلَدِ
 إِسْمَاعِيلَ. وَلَأنَّ أَقْعَدَ نَحْنُ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةِ الْغَصْرِ إِلَى أَنْ
 تَغْرُبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَةً» (۵۷)

واته: نه‌گمر له‌گهل کومه‌لیک دا دانیشم که ذیکری خوای گم‌ره
 بکه‌ن له‌نویژی به‌یانی‌یه‌وه تا خوړه‌لاتن لام خوشره له‌وهی که
 چوارک‌س له‌نوم‌کاشی نیسماعیل پیغه‌مبیر (عليه الصلاة والسلام)
 خازاد بکه‌م، و نه‌گمر له‌گهل کومه‌لیک دا نیشم که ذیکری خوای
 گم‌ره بکه‌ن له‌نویژی عسره‌وه تا خوړخاوا ده‌بی لام خوشره
 له‌وهی چوار که‌س خازاد بکه‌م.

(۵۶) الراجل للمصنف لابن القیم ص ۱۹۲.

(۵۷) لېوداد برقم (۲۶۶۷) وحملۃ الألبانی. صحیح ابوداود ۶۹۸/۲.

ذیکره‌گانی به‌یانیان و نیواران

۱- « هەر کەسێک بەیانیان (آیه الكرسي) بخوێنێت لە جنۆکە دەپارێزێت هەتا نیواری ئی دەبێتەوە. وە هەر کەس نیواریه ببخوێنێت دەپارێزێت ئی تیان ئا به‌یانی » (٥٨)

۲- لە عبدالله ی کوی خویبیبەو هەرموی: پێغمەبەر (ﷺ) هەرموی: «قُلْ واتە: بێن، وتم: ئەو پێغمەبەری خوا چی بێنم؟ هەرموی: «قُلْ مَوْا الله اَحَدٌ» و «الْفَلَقُ» و «النَّاسُ» بخوێنە نیواران و به‌یانیان سێ جار بەستو لە هەموو شتێک دەپارێزێت (٥٩)

۳- به‌یانیان بێن: «اصْبَحْ وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللَّهُ» (٦٠)، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. رَبِّ اسْأَلْكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ. (٦١) وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ. رَبِّ أَعُوذُ بِكَ

---

(٥٨) أخرجه الحاكم ٥٦٢/١ وصححه الألباني في صحيح التلخيص والترتيب ٢٧٢/١ ومزاه تل النصائي والطهري وقال: إسناده الطهري جيد. بهذا لا يعمد (٣٢) بل

(آیه الكرسي)
(٥٩) أخرجه أبو داود ٣٢٢/٤ والترمذي ٥٦٧/٥ ولأخره صحيح الترمذي ١٨٢/٣ وهو حديث حسن.

(٦٠) وه نيواران بێن: « اسبنا واسنى نللك ف.....».

(٦١) « نيواران بێن: رَبِّ اسْأَلْكَ مَوْا ما لي علم اللب و مَوْا ما تعلمها و اعوذ بك من حرماي علم اللب وخر ما تعلمها.....»

من الكمل ومنه الكبر رب أعوذ بك من عذاب النار
وعذاب في القبر. (٦٢)

واته: بىمانيمان بىسەردا ھات و مولك بىياض بىسەردا ھات بۇ
خوای گمورە، و ستایش بۇ خوایىر هیچ پەرستارونك نىيە
بە ھەق جگە ئە (الله) كەلھایىر ھاوبەشى نىيە. مولك و سوپاس بۇ
ئەمرو بىسەر ھەموو شتىگدا بە توانايە. پەروەردگار دىۋاي خىرى
ئەمرو خىرو چاكەى دىۋاي ئەمرو ئى ھەكم و پەنات پىن ئەگرم
ئە خراپەى ئەمرو ئەمرو دايەى ئە دىۋاي ئەمرو دايەى.
پەروەردگار پەنات پىن ئەگرم ئە ئەمبەلىو لەش قورسىو خراپەى
تەمەن پىرى. پەروەردگار پەنات پىن ئەگرم ئە سزايەك ئە ئاگرى
دۆزەخ و سزايەك ئە گۆردا توشم بىيت.
« اَللّٰهُمَّ بِكَ اَصْحٰنا. وَبِكَ اَمِنّا. (٦٣) وَبِكَ نَحْيا وَبِكَ نموت
وَالْبِك الشُّور » (٦٤)

واته: خوايە بە ناۋى تۆۋە بىمانيمان بىسەردا ھات و ئىۋلارەمان
بىسەردا ھاتو بەناۋى تۆۋە ئەزىم و ئەمروم و زىنھو بوونھو بۇ
لاى تۆۋە.

(٦٢) مەسەل ٢٠٨٨/٤.

(٦٣) ۋە ئىۋلارەمان بىلەن: « اَللّٰهُمَّ بِكَ اَصْحٰنا وَبِكَ اَمِنّا وَبِكَ نموت وَبِكَ

نموت » واته: خوايە بەناۋى تۆۋە ئىۋلارەمان بىسەردا ھات و بە ناۋى تۆۋە

بىمانيمان بىسەردا ھات و بە ناۋى تۆۋە ئەزىم و ئەمروم ۋە چارەنوس بۇلاى تۆۋە.

(٦٤) ئەرمەزى ٥/ ٤٦٦ ۋالھەز صحىح ئەرمەزى ٣/ ١٤٢.

٤- « اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ. أَبُوءُ لَكَ بِعَمَلِكِ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي. فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ » (١٥)

واته: خواجه تۆ پەروەردگارمى ھىچ پەرسىتەرلۆڭك نەيە بە ھەق جگە لە تۆ. بەدەت ھىڤاوم و من بەندەى تۆم و من لەسەر پەيمان و بەلێڭكەم كە بەتۆم داوە تا بتوانم. پەتات پێن نەگرم لەخراپەى نەردەى نەتەجام داوە لە گوتاه. دان نەنێم بە نەعمەتەكانتدا لەسەرم و دان نەنێم بە گوتاهەكانم دا. ساخوایە لێم خۆش بە ، بە راستى كەس لە گوتاه خۆش ناين جگە لە تۆ.

٦- « اللَّهُمَّ عَالِمِي فِي بَدْنِي. اللَّهُمَّ عَالِمِي فِي سَمْعِي. اللَّهُمَّ عَالِمِي فِي بَصَرِي. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ » به يانەيان و ڤيولوان سەن جار. (١٦)

(١٥) مەركەسى ئەرۆرە بەپەڤێڤەرە ڤەن پەلێز و شەو پەرسێ دەمەڤێڤك بەمەشتەرە. وە مەركەسن بەیانێ بە پەڤێڤەرە پەلێز و شەو پەلێز پەرسێ دەمەڤێڤك بەمەشتەرە/ لەرچە ڤەڤاری ١٥٠/٧.

(١٦) رواء احمد (٤٢/٥) و پەروەرد (٢٢٤/٤) و ڤەسەلانی ڤی عمل الیوم و اللیلە (ص ١٤٦) راقم (٢٢) و ڤەسن السەنی ڤی عمل الیوم و اللیلە (ص ٣٥) راقم (١٩) و ڤەڤاری ڤی (الامب المشرە) راقم (٧٠١) و ھەمەلە سەحە الشیخ عبدالحەزیز بن باز (رەبەنە اللە) ڤی ھەمەلە الاخیر (ص ٢٦) و ھەمەلە اللەبانی ڤی صەحیح الجامع (٢٢٨٢).

والله: خوايه لاش و بيستن و بينيدم پاريزدلو بکه هیچ
پمرسترونک نويه بهمحق جگه لمتق. خوايه پينات پين لمرگم له
بن باورهي و همرزيو پينات پين لمرگم له سزاي گزف، هیچ
پمرسترونک نويه به همق جگه له تق.

۷- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي. اللَّهُمَّ اسْرُرْ
عَوْرَتِي. وَأَمِّنْ رُوعَاتِي. اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي.
وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي. وَمِنْ فَوْقِي. وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ
تَحْتِي» بميانيان و فيولرن.^(۶۷)

واته: خوايه من دلاوي ليخوش بوون و پاريزدلويت تي لمرگم له
دنياو دوا پوزدا. خوايه دلاوي تي بووردن و پاريزدلويت تي لمرگم
له دين و دنياو کس و کارو مال و سرودتم دا. خوايه عييب
داپوشس کرس و لمرپاوکزي و مرست بوون مهيله. خوايه
بمپاريزه له برنحممه مو له دوامه مو له پاستم و چهيم و
سرهم. و پينات لمرگم به گمورمي تو که له ژيموه سزا بدریم و
پين بگوریم.

---

(۶۷) رواه ابو نرود برقم (۵۰۷۴) وصحفة الکبابي في صحيح ابو داود برقم (۴۳۳۹)
وابن ماجه وصحفة روافقه الحمبي. وصحفة الصافي في (امالي الانکان) لاهر
صحيح ابن ماجه ۲/۲۳۳ وصحيح الکلم الطيب (ص ۲۴) رقم (۳۳) للعلامة الکبابي.

۸- «اللَّهُمَّ عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَ، وَأَنْ أَتَرَفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجْرَةً إِلَى نَفْسِي». **بمیانیان و فیولران** (۶۸)

والله: خواجه زانای نهیذی و شکرای. بمییهنیری ناسمانهکان و زهری پسرورنگارو پاشای همورو شتیک. شایهتی. بحنم که هیچ پسرستراونک ذیبه به حقی جگه لعلق. پمنا نهمگرم پیئت له خراپهی نعلسم و له شهر خراپه هاوبهش دانانی شعیطان. وه لهری که نعلسم تووشی خراپهیک بکم یان بینالینم له موسلمانیکوره.

۹- «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ». **بمیانیان و فیولران سن جار** (۶۹)

واته: به ناری شو خواجهی لهگل ناری نورد هیچ شتیک زیان ناگیمین نه له زهری و نه له ناسماندا شو خواجه بیسرو زانیه.

(۶۸) القزندی و لیونلود وانظر (صحیح القزندی) ۱۶۲/۲، و صحیح القام الطیبه (ص ۲۲، ۲۳) للعلامة الألبانی.

(۶۹) معرکسن بمیانیان سن جار و فیولران سن جار بیلتن هیچ زانی پن ناگیمین/ لخرجه لیونلود رقم (۲۳۲/۴) و صحفه الکبابی فی صحیح لپی دلود برالم (۴۲۴۴) و القزندی ۱۶۵/۵ و ابن ماجه و احمد. انظر صحیح ابن ماجه ۳۲۲/۲ و صحیح القزندی ۱۴۱/۳. و حسن إسناده العلامة ابن باز فی تحفة الاخیار (ص ۲۹).

۱۰- به میانیان یمن جار بلین: «رَضِيتُ بِاللّهِ رَبّاً وَبِالْإِسْلَامِ دِيناً وَبِمُحَمَّدٍ (ﷺ) نَبِيّاً» (۷۰)

واژه: رازیم به (الله) که پروردگارم بینوئیسلاام دین و برنامم
بیت و موچه مدیش (ﷺ) پیغمبرو پیغمبروام بیت.

۱۱- «يا خيُّ يا قَیُّمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ. اَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، وَلَا تُكَلِّبْنِي إِلَى نَفْسٍ طَرَفَةَ غَيْرٍ» به میانیان و شیواران. (۷۱)

واژه: خدی زیندروی پاکو هلمسیندیری بوئومور، به بهزمیت
دلوی لریاکموتنت فی حکم. هلمو کاروبارم چاک بکمو بق
چاولیک نانیک مه منوره دوستی نفسی خوم.

(۷۰) هر کسی به میانیان میسر بزرگ بلین ..... (فرموده که) ... من کفیل و
گواهی ندمن که دوستی بگرم تا دهیم به بهمشکوره. (رویه المندری فی
الترغیب ۳۳۹/۱) واه الطبرانی یا سلام خضع. انظر سلسلة الصحیح
مجلد (۶) رقم (۳۸۶). واه له فرموده میکی کردا مائوره که هر کسی که
به میانیان و شیواران سزجار بیلی لخوا مافه لسمر خوی گمور که خوی گموره
خوی به مافی دناوه که له پشئی نوایی دا پازی بگا / واه احمد ۳۳۷/۱
واللسانی وابن السنی ولبوداود والترمذی وحسنه ابن باز فی تحفه
الاخیار/ص ۲۹ بهاء شیخی طبانی (وه حملی خوی گموری لوبیت) کم
لغزهی به شمعیف دناوه/ بهوانه شمعیف الجامع (۵۷۲) و (۵۷۳).

(۷۱) واه للسانی والبرز والحاكم وصححه ووافقه الذهبی ۱/۱۵ واه ابن السنی
برقم (۱۸) وخصة الارسلوط فی الزاد ۲/ ۳۷۵ وصححه الالبانی فی صحیح
الترغیب والترهیب ۱/ ۲۷۲.

١٢- «أصبحنا على فطرة الإسلام^(٧٢) وعلى كلمة الإخلاص،
وعلى دين نبينا محمد^(ﷺ). وعلى ملة أبينا إبراهيم خيفاً مسلماً
وما كان من المشركين»^(٧٣)

واقته: بهمانيمان بهساردا هات لاسر فيطرمتي فيسلام و
ورشى دلمونزيو فيخلاص كه بريتييه له (لا إله إلا الله)
و ديني پيغمبرمان محمد^(ﷺ) لاسر ميلمتي باوكممان
فيبراهيم پيغمبر (عليه الصلاة والسلام) كه لاي دابوو له بهتالموه
بؤ هق و موسلمان بوومو له هاويش دانگران نيموه.
١٣- «سبحان الله وبحمده» سمد چر^(٧٤)

واقته: تمولويو بي كم و كويو سوياس و ستايش بؤ خوايه.

---

(٧٢) فينوران پلي: «أصبحنا على فطرة الإسلام.....»

(٧٣) رواه احمد ٤٠٧، ٤٠٦/٢ وايضاً ١٢٣/٥ و ترمذي ٢٦٢/٢ وابن قسني في عمل
اليوم والليلة ص ١٢ رقم (٣٤). وانظر صحيح الجامع الصغير ٢٠٩/٤.
رقم (٤٦٧٤) للملحة اللبناني. وخشنة ابن حجر في التلخيص الالفكار ٣٧٩/٢.

(٧٤) (هركستن بهمانيان) سمد) چارو فينوران) سمد) چار پيلن لمرنژكندا كمس
له رللي دولويجا بهكرمرهه لم بهتالموه تاپت مكر كمسيكه ركه نسي وتين
يان نيكرى زياترى وتين). مسلم ٢٠٧١/٤.

واته: پاکى و بن کهم و کوردی و گهواره یی سوپاس یوخواى
 گهواره: به نه نندازه ی ژماره ی دروستکراومکانی و پهزای خوی و
 تورسایى و سهنگینى عمرشکه ی و زورو درزی و وشهکانى.

۱۶- «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ» سنن جابر
 تهنها فیولان: (۷۸)

واته: په نا کهرم به وشه تهاومکانى خواى گهواره له خراپه ی
 دروست کرلومکانى.

---

(۷۸) هرکسین فیولان سنن جابر بهلن شهرا شه شهرد پنهولان زهانی پهن
 ذاکمین/خرجه احمد ۲/ ۲۹۰. والنصانی فی عمل الیوم واللیلة برقم (۵۹۰) وبن
 السنن برقم (۶۸) وانظر صحیح الترمذی ۲/ ۲۸۷. و صحیح ابن ماجه ۲/ ۳۶۶
 و تحفۃ الخیار ص (۱۵).

خواردن و خواردنهوه

پیش خواردن بلی (بسم الله) . واته: به ناوی خوا. به لام نمکسر
بیرت چوو لخوا هرکاتن بیرت کموثره بلی: ...

واته: به نای خوی گمیره له سرمتاو کۆتاییدا.

یان پیش خولردن بلن: کسمه رت و فطمت حمزه

واک: خوابه بهره‌ک‌ت بهره بهسرماندا له‌مدلو له‌م خولدن
جاکترمان بندهری.

به نام شکر شیت خوارشوه له سرمه دادا بلی: «اللهم بارک لـ
 به وزدنا منه» (۸۱)

واژه: خواجه بهر مکتب پرده به سرمان دا له ممدای له ممان یق
زیاد مکه.

(وه به دوستی راست و لبردمی خفتهوه بخق).^(۸۲)
(وه بسمی پنجهی گورده شایه تمان و ناوچراست بخور دواپی
[بیش دوست سرون] هلمنیکان بلنصرهوه).^(۸۳)

(A.) أخرجه أبو داود ٢٤٧/٣ والترمذي ٢٨٨/٤ وانظر صحيح الترمذي ١٧٧/٢.

(۸۱) الترمذی ۵/ ۵۰۶ وانظر صحيح الترمذی ۲/ ۱۵۸. چونکہ لہ شیخ جاکتر نریہ،

(۸۲) البخاری ۴۵۸/۹ ومسلم (۲۰۲۲).

(۸۲) مسلم (۲۰۲۲). چوتھے پینتھمبری خولہ (۱۱) پہلی نمائندہ سرین مدرسہ
پنجمانی تعلیمات پر۔

وه (لا يملك بل يصير مومو هرچی بیکت لحدست که و ته خوار موه له پارو
 هلی بگرمومو پاکي بگرمومو پیخزو لهری معده بز شیطان).^(۸۱)
 و (به پیخوه خوار دگرمومو خواردن نامطلوبیت).^(۸۲)
 و (به پاکشانیشوه خواردن مهخو).^(۸۳)
 وه که تهرلو پوریت و ئی بویتوره بلن: ((اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَعْطَانِي هَذَا
 وَزَوَّدَنِي مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ)).^(۸۴)

(۸۱) مسلم (۲۰۳۶).

(۸۲) مسلم (۲۰۳۶) - (۱۱۳). به نام شت خواردن بهدم پیخارومو به پیخندوره
 لهریستس هارطسکان لهری خوی گهریماں ئی بخت گهریماه/ روه اقرمزی (۱۸۸۱)
 و قال: حديث حسن صحيح عن ابن عمر رضي الله عنهما) هرچه بیکه
 لهریماه (خواردن) همدن ناوچه به جوانی نعلان.

(۸۳) چوئکه پیخسیر (۸) نامطلوبیت: ((لَا أَكُلُ تَبَكًّا)) روه لهریماهی (۱۷۷/۹).
 لهریماهی الخطابی نامطلوبیت: معیست به (لکھی) لهریماه پروتویوه له بختنشان لهری
 پارچه لهریماه و هلی لهری. وه معیستی لهریماه کهوا لهری لهری پارچه قومشانه
 دلتانیش وکو کسبیکه بیهری نذر بخت به لهریماه، بهلکو به شیرومیکی
 لهری پهلیمی دلتانیش و به پنی پیروست بختوات. کسه ووهی (خطابی) به.
 وه لهری لهریماه ناماره نکلن بهرمی که (لکھی): لهری کسبیکه که لهریماه لهری
 لهریماهی کسبیکه واه اعلم/ بهروانه ریاض الصالحین (ص/۲۶۵).

(۸۴) هرکس کسه بلن خوار له گورانهکانی لهری پیخی خلی لهری/ لهریماه لهری
 لعلن الاربع الا التسلني وانظر صحيح الترمذي ۱۵۹/۲. و صحیح سلن لهری لهری
 ۳۶۰/۳ ووه حیدر حسن.

به نام وه لهریماهی لهریماه: ((اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَعْطَانَا وَشَدَّاهُ وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ))
 لهریماهی لهریماه بهروانه تخریج الکلم الطیب لهریماه (۱۸۸).

والله: سوپاس و ستایش بۆ ئەر خواجهی که نام خواردهی
دامن و پتی و پندی دام به بن گۆران و تولنای خوم.
یان بلی: «

أَخَذَ اللَّهُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرٌ [مَكْفِيٌ وَلَا] مُؤَدُّعٌ وَلَا
مُسْتَفِيٌ غَدْرًا... (۸۸)

والله: سوپاس و ستایش بۆ خوا، ستایشیکی زوری پاکی پیغز
بن، خوی گهره بهمانه و زمان فی نهینراوم و لا نهینراوم و
کسی نهیه بن نیاز بن پی پی پروهنگارمان.

یان بلی: «أَخَذَ اللَّهُ أَلَدِي أَطْعَمَ وَشَفَى وَنَوَّعَ وَجَفَلَ
لَهُ مَخْرَجًا» (۸۹)

والله: سوپاس بۆ ئەر خواجهی که خواردهی دایند و نهینراوی
کردین و دایندنی خواردهی کسان کردیه له گهروداو
هرچه بۆ داناو.

یان بلی: «اللَّهُمَّ أَطْعِمْ وَأَشْفِ وَأَقْبِلْ. وَهْدَيْتَ وَأَحْيَيْتَ.
فَلِلَّهِ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَعْطَيْتَ» (۹۰)

والله: خواجه بۆ خواردهی و خواردهی دایند و مال و هههه
شتیکی تهرت بهخشیه و هیدایهت داوه و ژماندیهه.
سا ستایش و سوپاس بۆ تویه لهسر نهیه که بهخشیهه.

(۸۸) البخاری ۲۱۴/۶ والترمذی ۵۰۷/۵. والی دوايه: «أَخَذَ لِي أَلَدِي كَفَا
وَأَرْوَاهُ غَيْرَ سَكَنِي وَلَا مَكُور» دوايه البخاری (۵۴۵۹).

(۸۹) دوايه ابو داود (۳۸۵۱) وصححه الألبانی انظر (صحيح سنن أبي داود ۷۳۰/۲).

(۹۰) دوايه احمد وصححه الألبانی: سلسلة الأحاديث الصحيحة رقم (۱۷).

(و) نمگر ناو یان شمیرت خوارنموره به دانیشتموره
بیخزومه). (۹۱)

و(همتاسی لسمر مدمو قووی فی مکه). (۹۲) وه (صن همتاسه
بده له نمرهوی جامهکه له کاتی خوارنموردا). (۹۳)

و(نمگر یمکینه ناوی دایتی یان ویستی ناوت بداتی پلئ:
«اللَّهُمَّ اطْعِمْنِي مِنْ أَطْعَمَنِي بِإِسْقٍ مِنْ سَقَائِي» (۹۴)

ولله: خویه خواردن بده بمر کسهی خوارننی دامن و شو
کسه تیر ناو بکه که ناوی دامن.

و(لمر کسهی که ناو بکیریت با خلی کولتا کس
بیخواتمه). (۹۵) و(نمگر حمزت له خوارننیک نهمو
عیبی فی مگرمو یان بیخز یان ونزی لی بیتله). (۹۶)

(۹۱) مسلم (۲۰۲۸) - (۱۱۳).

(۹۲) القرمذی (۱۸۸۹) وقال: حدیث حسن صحیح، ولخرجه ابو نورو (۳۷۲۸) وابن
ماجه (۳۷۲۸) وإسناده صحیح عن ابن عباس (رضی الله عنهما).

(۹۳) البیہاری ۸۱/۱۰ ومسلم (۲۰۲۸).

(۹۴) مسلم ۱۳۶/۳.

(۹۵) القرمذی (۱۸۹۵) وقال: حدیث حسن صحیح. ولخرجه مسلم (۱۸۹) فی حدیث
منقول.

(۹۶) چونکه پیئسمیر (ه) مرگیز عیبی له خواردن نمگرموره/ البیہاری ۷۷۷/۹
ومسلم (۲۰۶۴).

(له كاتى ئاۋو شىر گىنپاندا له لاي راستمەۋى خۇتەۋە دەست پىن بىكە).^(۹۷)

(ئادەمىزاد ھېچ ئىشلىرىنى پىر نەكىردەۋە له وورگى خراپتر بىت، چەند پاروۋىت بەسە بۇ مۇلا كە پىشتى راگىر بىكات ئەگەر تا با سىن يىمكى گەدەى داپلىن بۇ خولردن و سىن يىمكى بۇ خولردنەۋە سىن يىمكى بۇ ھەناسە).^(۹۸)

(ۋە ئەگەر مېشكىك كەۋە ئاۋ خولردنەۋەى يىمكىكتەنەۋە با ھەمۋى ئوقم بىكات و دەرى بېيىنىتەۋە تىادا، چۈنكە له بالىكىدا دەردو له بالەكەى تىرىدا ئىرمان ھەيە).^(۹۹)

تېببىيى دەست ئوزۇرگەن پىش ئان خولردن سۈننەتە بۇ كەسى لەش گران.^(۱۰۰)

---

(۹۷)البخاري ۵/ ۱۴۸ و ۱۰/ ۶۶ وسلم (۲۰۲۹).

(۹۸)رواه الامام احمد والترمذي(۳۲۸۱) والنسائي وابن ماجه وقال الترمذي: حديث حسن، عند المصنف بن محمد يكره (ﷺ) نظر اربعين النووية.

(۹۹)مخرجه البخاري والدرمي وابن ماجه والهيون والزيادة للبخاري. نظر سلسلة الاحاديث الصحيحة رقم (۳۸).

(۱۰۰)رواه ابوداود ۲۲۲/۲۷۵/۱ ونظر سلسلة الاحاديث الصحيحة(۶۷۴/۱) رقم الحديث (۲۹۰).

نزا و پاراندوهی میوان بو خاومن مال

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَيْءٍ رَزَقْتَهُمْ وَاعْفُ عَنْهُمْ وَارْحَمَهُمْ»^(۱۰۱)

ولته: خواجه بمرمکت بخمره ئەر پەزىيەسى داوانەتەر لىيان
خۆش بىر بەزمىت پىيان دا بىتەرە.

لە کاتى بىنىنى نوبەردى ميوودا

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَيْءٍ رَزَقْتَهُمْ وَاعْفُ عَنْهُمْ وَارْحَمَهُمْ»^(۱۰۲)

ولته: خواجه بمرمکت بخىتە ئا ميوەمالەوم بمرمکت بخمره
شارمەمالەوم بمرمکت بخمره دەرى (ماع)مالەوم(کە چولر
مشت لىگىرت) بمرمکت بخمره ئا (مىدولە مشتەمالەوم.

دامالين و داکەندنى پۇشاك و جل

(پەرەدى نىولن چاوى جنۆکەر داوین(عمورەتى) ئادەمىزاد
دەرەپە کە کاتى يەکیکیان پۇشاکی دانا بلن (بسم الله).^(۱۰۳)

(۱۰۱) مسلم ۱۶۱۵/۲.

(۱۰۲) پەشە پاشان نىمەت بە بېچەتەن مىال لىر شەرىفەدا/ مسلم ۱۰۰۰/۲.

(۱۰۳) بولە الطحىي في الاوسط وصحفة الانبائي (صحيح الجامع ۲۰۳/۳).

چوونه سهر ناو

له پيش چوونه ژورموه بلن: [بسم الله] النية امي اعود بك من
الحسنة والحانت (١٠٤)

واته: پناوى خوا، خوايه پينات پڼ لمرم له شميطنه نيرمو
من يهكان.

وم كه هاتيه دمرموه بلن: غمرك (١٠٥)

واته: خوايه ليم خوش به - ماوه يمه كه يادى توم نهكرد.

تينبينى: زلانايان پتيان وايه چاك وايه له پيش دا قاچى چپ
پيش بخرت بڼ چوونه ژورموه قاچى پاستيش پيش بخرت بڼ
هاته دمرموه.

(١٠٤) خرجه البخاري ٤٥/١ ومسلم ٧٨٢/١ (الحث) په سكوني سر (پام) لمرم به
ضممتش دمرموه نيرموه. وه زياده (بسم الله) دمرموه پيدا نويه بطور
لخرچوا سعيد بن منصور، (المهر الفتح البخاري ٧٤٤/١)
وه پينځمېر (الله) دمرموه نيرموه: (په ردي نهون چاوى چلوكمر دلوڼى تاسميرنه
نمره په كه كاتى چووه سر لار بلن (بسم الله) رواه الطبراني في الاوسط وصححه
الالباني (صحيح الجامع ٢٠٣/٢)

(١٠٥) ابو داود ٣٠/١ رقم (٣٠) والترمذي ١٧/١ رقم (٧) وقال: حديث حسن غريب،
وابن ماجه ١١٠/١ رقم (٣٠٠). وصحفة الالباني في صحيح ابى داود برقم (٣٣).

جل و بهرگا له بهر کردن

له پیش دا لای پاست لمبر بکه،^(۱۰۶) وه بلن «أخذ له نس كاني هـ» و رقب من غیر حول منی و لا قوۃ^(۱۰۷).
ولله: ستایش بقی لمر خوابیهی که لمر پۆشاکهی پۆشیم و پنی
بهخشیم به بن هیچ گۆپان و تولنای خۆم.

له بهر کردن و پۆشینی جل و بهرگی نوئی

«اللهم لك اخذت انت كنوسج. أسألك من خير و خسر ما صنع له. و أعوذ بك من شره و شر ما صنع له»^(۱۰۸).
واته: خوابیه ستایش بقی تۆیه تۆ پۆشیمت و پۆشتت کردم،
دلوائ چاکهی لمر پۆشاکت ئی لکمم (که بریقیه له مانوه له
ژیاندا) و دلوائ لمر خیرو چاکیمت ئی لکمم که بۆی نروست
کراوه (که بریقیه له لادانی به لای لمر کارهنا که پرماسندی
خواهی گمردی تیایه)، وه پمخات پنی لکمم له خراپیهی و لمر
خراپیهی بۆی نروست کراوه (که بریقیه له لادانی به لای
لمره به خۆ بهزل زانن و فیزموه لمبری بکات).

(۱۰۶) لوبلود (۱۱۱) و سنده صحیح و لخرجه الترمذی (۱۷۶۶) و صفحه ابن حبان

(۱۰۷) وهو حديث صحيح. انظر زاد المعاد ۲/ ۲۸۷ و صحيح الترمذی ۵/ ۱

(۱۰۸) (ميركسيه كسه بلن خواي گمرد له تاوانمكاني پۆشوروی خوش نمبن /
الخرجه لعل الحسن لا للنسائي انظر إرواء الغليل ۱۷/ ۷ هذا حديث حسن.
وانظر صحيح أبي داود ۷/ ۷۶۰).

(۱۰۸) أبو داود ۱/ ۱۲ وانظر صحيح الترمذی ۱۷۱/ ۲. وهو حديث حسن. وانظر
مختصر شمائل الترمذی للكبائي ص/ ۱۷.

نه گهر يه کيک به رگي نوئی له بهر کړد بڼو

۱- پښی بلن: « ثَبَلِي وَتُخَلِّفُ اللَّهُ تَعَالَى » (۱۰۹)

واټه: ياخوا بيرزيتيت (لومړنډه لمش ساغ و تهمن سرژ بڼو
بيدريزيتيت) وه خواي گموره پوښاکي تر بختامره شوئي.

۲- « اِلَيْسَ جَدِيدًا. وَعَيْشٌ حَمِيدًا. وَتُتْ شَهِدًا » (۱۱۰)

واټه: ياخوا پوښاکي تازه لمبر بکيت و به سوياس کړوي و
بريت و به شمعيدي سريزيتامره و بمریت.

له پښ کړدني نه عل و پيلو

له پښدا لای راست له پښ بکس له کاتي د لگندندا لای چپ
د ليکنه. (۱۱۱)

(۱۰۹) خرجه لېو لود (۱۱/۴) رقم (۴۰۲۰) ولاظر صحيح لېي لود ۷۶۰/۲ وسنده
صحيح، کسه روکي مارو مگاشي پښلمېره (الله به پکښيان لمر ورو
مرودها له وکي پښلمېره (الله لود به لمر وکي: (ابلي و اخلي) پوښاکيت
کړاوه وه به (ولخېلي) لود (لور وکي) چار پيلن/ وخرجه لېواري کتاب
تجهاد ۱۸۸ والباس ۲۲ ولادې ۱۷.

(۱۱۰) پښ ماچه ۱۱۷۸/۲ ولېواري ۱۱/۱۲ ولاظر صحيح لېي ماچه ۲۷۵/۲.
وهو صحيح.

(۱۱۱) لېواري ۳۶۲/۱۰ ومسلم (۲۰۹۷).

وه پښتمبېری خوا (کڅ) نهمی کړه وه له له پښ کړنځی نه هل
 به پښوه. ^(۱۱۲) وه به یکه تاکسوه مگر په به پښدا.
 یان هر دوکی له ^(۱۱۳) بکه یان هر دوکیان دابکته. ^(۱۱۴)

چوونه دهرهوه له مال

۱- ((سَمِ الله. نَوَكَلْتُ عَلَى الله. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِالله)) ^(۱۱۵)

ولته: به ناوی خوا پشتم به خواي گوره بست و هیچ گوران و
 تولتایک نیه مگر به خواي گوره وه.

(۱۱۲) لېونارد (۱۹۲۵) یاسناو ځمَن عن جابر ورجاله ثقات وهو حديث صحيح
 بخرامه عن ابي هريرة وعبدالله بن عمر واتس (رعي الله عليه).

تښتښت

لېمامی (المتاوي) دهمسویت: لهرهوه په پښ لېشاندن و لوشانه. چوکه به
 دانهځلنه له پښ کړنځی لسان تړه. بویه لېمامی (الطیبي) به شپری لهر
 نهمی په گڼان تاپست کړه وه به له پښ کړنځی لهر پښوهی که له پښ کړنځی به
 پښوه لهرهوهوه مانووت دمکات وکوز (ناسومه و خول) که قیلتی مېه
 لهر (قابلقاب و سرهوه) وه خواي گوره لهره به حکماتی لهرهوه
 نهمی په گڼان لهرهوه سلسله الصیحة لکباني (۲۵۰/۳).

(۱۱۳) المظاري ۱/۱۰، ۱۶۱، ۲۶۲ و مسلم (۲۰۹۷).

(۱۱۴) (لهره له مال هرچیت و لهره بلې لهره پښی دهرهوه: هیدایت لرایت و
 کیلاپست کرایت و پارژدایت، وه دهمسپانسی لهرهوه دهرهوهوه.
 وه دهمسپانسی لهرهوه: لهرهوه دهمسپانسی لهرهوه دهمسپانسی لهرهوه دهمسپانسی لهرهوه
 لرایت و کیلاپست کرایت و پارژدایت/ لهرهوه لهرهوه ۲۲۵/۱ رهم (۵۰۹۵) و
 الترمذي رهم (۲۱۳۶) و صفة الکباني لهرهوه لهرهوه رهم (۶۱۹) و لهرهوه
 صفة الترمذي ۱۰۱/۳.

۲- « اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَصِلَ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ » (۱۱۵)

واژه: خواجه پهنات پینمگرم لوهی خنک گومرا بکم یان گومرا
بکرم. یان هله بکم یاا هلمم لکمل بکری، یان ستم بکم یان
ستمم فی بکری. یان نه نامی بکم یان نه نامیم لکمل دا بکری.

گه پانه وه بو مان

خوای گموره ده لمر مویت: ﴿ فَإِذَا دَخَلْتُمْ ثَوَاتًا فَاسْتَمِرُوا عَلَىٰ أَلْسِنِكُمْ
لَحْنَةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مَبْرَكَةً طَبَّةً ۖ ﴾ (هود: ۶۱)
واژه: نمگر چورنه مالیگموره سلو له یه کتریو خوتان بکه
بمسقوونکی خولیی پخوندو بهلمرو پاک. (۱۱۶)
پینهمبیری خوا (کاف) ده لمر مویت: « سَنِيكَهَس هَمُورِيَان
مَسْوَگَمَر زامَن لَه زُور چاوندیری خوای گموره دان... » وه لمرانه:
« رَجُلٌ دَخَلَ بَيْتَهُ بِسَلَامٍ فَهُوَ ضَامِرٌ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ » (۱۱۷)

(۱۱۵) لخرجه لعل لسلن وانظر صحيح الترمذي ۱۵۲/۳ وصحيح ابن ماجه ۳۳۶/۲.

(۱۱۶) تفسير القرآن العظيم ۳۷۰/۳ - ۳۷۱.

(۱۱۷) صحيح (صحيح سنن أبي داود ۴۷۲/۲) وه لمرموروهی صحيح (۱۱۵) هاتوره:

(نمگر پیاوونک گمراپموره مالومو یادی خوای گموره کرد لکاتی چورنه (هورمور)
نان خورمندی. لمر شعیطان بهماولمکاتی دملیت: لیره نه چنگمور نمشیرو
خورمندان دیه) مسلم (ماره ۲۰۱۸).

«وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نَوْرٍ» (۱۶۱)

واژه: خواجه لعلدم دا نور برپا بگهی، و له زوبانم و بیستن و
بینن و سمره و خوارموم و راست و چه پم و پینشوم و
پاشوم و لدم و نمدا، و نه نورم بؤ گهرم بگهیت و نورم
تیا گهرم بگهیت و نورم بؤ بگهیت و بگهیت نه نور. خواجه نورم پئ
ببه خشی و لدمارمدا نورم بدمیتن. و نه له گوشت و خون و
مور پینشومدا، و نورم بؤ زیاد بکه - سن جار - و نور لسم
نورم پئ ببه خشه.

یان به کردی بلن:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي
سَمْعِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي بَصَرِي نُورًا، وَاجْعَلْ مِنْ خَلْقِي نُورًا،
وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَاجْعَلْ مِنْ وَرَافِي نُورًا وَمِنْ تَحْتِي نُورًا. اللَّهُمَّ
أَعْظِي نُورًا» (۱۶۲)

واژه: خواجه نور ببهیته دل و زوبان و بیستن و بینن و پاش و
پیش و سمر و خوارموم. سا خواجه نورم پئ ببه خشی.

(۱۶۱) ابن حجر مؤلفی لعل (فتح الباری) و ترمذی هال ابن فیه عاصم له (کتاب

السماع). پروان (فتح ۱۱/۱۱۸). و نه لسمویمتی: له کزی جیوانزی

پروانم کانم و بیستن و پینج حال ماکوره.

(۱۶۲) رواه مسلم ۵۱/۶ و ابن خزیمه فی صحیحته (۱۱۸).

چگونه ناو مرگهوت

« اَعُوذُ بِاللّٰهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ . وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ . مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ »^(۱۲۳) « بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةُ »^(۱۲۴) « وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللّٰهِ »^(۱۲۵) « اللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ »^(۱۲۶)
 واته: پمنا لمرگم به خواسی ممرزو به پووی بهرزی و هسته لای
 هرپووی بهر دواسی له شعیطانی نمرت لی کرایی له رحمت
 هرکراو. بهتاری خواسی گمرمو درود سلو لمر پینه بهری
 خوا (۱۲۷). خوابه هرگاگانی رحمتی خوت لی بمرموه.

هاتنه دمرموه له مرگهوت

« بِسْمِ اللّٰهِ . وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللّٰهِ . اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ . اللّٰهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ »^(۱۲۷)

---

(۱۲۳) لمرگم که بلی شعیطان نعلی: بهرزی مسور دلاکه پانزاده
 نیم / حدیث صحیح (لنهر صحیح من لای دود ۱/۲۳) ولنهر صحیح الجامع
 برقم ۵۰۹۱.

(۱۲۴) رواد ابن الصنی برقم (۸۸) وخصلة الابناني.

(۱۲۵) لمرموه ۱/۱۳۶ ولنهر صحیح الجامع ۱/۵۲۸.

(۱۲۶) مسلم ۱/۴۹۱.

(۱۲۷) بهواته لمرزی بهرایمگانی هرپووی چوونه کو مرگهوت له بهرزی

لاهرم (۱۲۸) . وه زیادهی: « اللّٰهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ » لابن ماجه

وهو صحیح . لنهر صحیح ابن ماجه ۱/۱۲۹.

واته: بمناوی خوا، درودو سگو لسمر پینهمبری خوا (۳۳)
 خوابه من داوای هزلی خزلت لی نمکم. خوابه بمپارنزه له
 شمیطانی نمفرت لی کراو.

تیبیس بژ چونه مزگوت قاچی راست پیش نمخزیت. بهلام
 بژ هاتنه نمرمه قاچی چپ پیش نمخزیت.

بینینی نه و کردوانه‌ی که له مزگه و تدا دروست نین
 نمگر کسینه له مزگوتدا جایی بژ شتیکی وون بوو تدا پی‌ی
 بلن: « لا رذھا الله عنک »

واته: خوا بژت نمگر یختیره.
 وه نمگر بینیت کپن و فرژشتن نمکرا له مزگوتدا پی‌ی بلن:
 « لا ارنح الله تجارتک » (۱۲۸)

واته: خوای گموره قازلنج نمخاته ناو لمر بازگانی ییمتیره،
 چونکه مزگوت بژ نوره نمکراوه.

ومرست نوییه تف و بلفم و چلم و شتی پیس پزیکرتنه ناو
 مزگوت چونکه تاوانس کطاره تمکشی پاکه کرسنه و میمتی (۱۲۹)

(۱۲۸) الترمذی (۱۳۲۱) وقال حميد حسن. والترمذی ۳۲۶/۱ وصحفة ابن خبان

(۱۲۷) والحاكم ۵۶/۲ ووافقه الترمذی من ابوهريرة (۳۵)

(۱۲۹) البخاری ۵۲۸/۱ ومسلم (۵۲۲).

وه نهی کراوه لهوهی که شیعی ناجائیزی لندا بووترت. (۱۲۰)
 وه هروما نروست نیهه دنگ بهرز گرنهوه تاییدا. (۱۲۱) وه همر
 کسمینه پیاز یان سیر یان کهور (یان توور یان شتی بوون
 ناخوشی تری خولرد) با نزیکی مرگوت نهکورتومه. چونکه
 مهلائیکهکه مکان لهزنت نهچیزن بهو شتی که مروت لهزنتی
 پی دهگا. (۱۲۲)

پیش دوست نوێژ

بلى: بِسْمِ اللّٰهِ (۱۲۳)

تییینی: لهو وردو زیکرانهی خهلی عهول دهیلین له کاتی
 شوونی همر ئەندامێک له ئەندامهکانی نهست نوێژدا هیچ
 بهچینهیهکی نییهو له فرمووهدا نههاتوه. (۱۲۴) وه هیچ درعاو
 نزیهکی تایبتهیش نییه به کاتی نهست نوێژ شتلهوه.

---

(۱۲۰) لهوارد (۱۰۷۹) و القمذی (۲۲۲) و قال حدیث حسن. و لخرجه القمذی

۴۸-۴۷/۷ و سننه حسن، عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده (هـ).

(۱۲۱) القمذی ۴۸/۷.

(۱۲۲) البقاری ۴۹۸/۹ و مسلم (۵۶۴).

(۱۲۳) لهوارد ۷۵/۱ و القم ۱۰۱) و ابن ماجه ۱۴۰/۱ و القم (۳۹۹) و لخرجه عن أبي

هريرة. و سننه مجهولان: يعقوب بن سلمة و اباء و لكن الحدیث حسن

بمصرح طرقه... و له اعلم. و انظر لرواه الفليل ۲۲/۱. (و صحیح القمذی

۱۰۱/۱).

(۱۲۴) انظر الوابل الصيب من (۳۱۶) و الانكار للنووي ۱۱۶/۱.

نزای دواز دست نویش

۱- «شهادت لا اله الا انت وحدك لا شريك لك واشهد ان محمدا
خاتم النبیین» (۱۲۵)

واته: شایه‌تی لهدم که هیچ پرستارونک نییه به هق جگه
له شاکي بن‌هاوبه‌شه. وه شایه‌تی لهدم که محمد (ﷺ)
بهندهو نیوردلوی خواجه.

۲- «اللهم اجعلني من الثوابين واجعلني من المتقين» (۱۳۶)
واته: خواجه بگنیهی له تریه‌کاران و بگنیهی له خوپاک
کرمو مگان.

۳- «سألت الله سبحانه وتعالى ان لا اله الا انت استغفرک
واتوب اليک» (۱۳۷)

واته: پاکي و بن‌گهردی و سوپاس بۆ تۆیه خواجه، شایه‌تی
لهدم که هیچ پرستارونک نییه به هق جگه له‌تۆ، دلوی
لن‌خوش بوونت لن‌لهدم و لهدم بۆ لات.

(۱۲۵) لهدم کسینه دست نویشی تهره بشارین و نسه بلی هر مصلحت بمرگاکسی
بهمختی بۆ لهدم تهره لکا موانهره تهره زور بکات بجهتک ناوی/ مسلم ۲۰۹/۱.
(۱۳۶) الترمذی ۷۸/۱ رقم (۵۵) والهر صحیح الترمذی ۱۸/۱ وهو صحیح. منخفة
الالبانی فی سنن الترمذی رقم (۱۸).

(۱۳۷) لهدم کس دست نویش بگرن و پاشان نسه بلی له‌لا پهریم بکام بۆی
بهنوسر تهره، پاشان مۆر لهدم تهره به مۆیه تاشکیت تا بلی القامت/ روه الحکم
۶۶۱/۱ وهو صحیح وانهر لالنالی فی عمل الیوم واللیله ص ۱۷۲ والهر اروه اللیل
۱۲۵/۱ و ۹۴/۲ روه الحاکم ۶۶۱/۱ انهر صحیح الترمذی والترمیذ (۲۲۰).

ودلام دانه وهی بانگ بیژ

- ۱- بانگ بیژ مهرچی بیکم روت توژش بیلینیتسه جگه له روتی: **يا أَيُّهَا الْمَلَأَىٰ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ مَعَهُمْ أَسْتَأْذِنُ ۖ فَاذْنَبُوا عَلَيَّ لَعَلَّيَّ أَصْفَلُ** (۱۳۸)
 ۲- وه بلی: **وَأَنَا أَتُخَذُّكَ اللَّهُ يُنَادِيكَ بِالْحَيَاةِ وَأَنَا تُخَذُّكَ اللَّهُ يُنَادِيكَ بِالْمَوْتِ ۖ وَأَنْتَ مُخَذَّكٌ مِنْهُ رَاسُكَ** (۱۳۹)
 ۳- دوه دواي شایه تمنای بانگ بیژ بھوترت.

دواي بانگ

- ۱- دواي وهلام دانه وهی بانگ بیژ صفوات بده له صبر پیغمبر (ﷺ): **اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ الْقَائِمَةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ** (۱۴۱)
- ۲- پاشان بلی: **اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ الْقَائِمَةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ**

---

(۱۳۸) مهر کس خاوا له دله بیکه بیلین بھوترت بھوترت/ بھوترت ۱۵۲/۱
 و مسلم ۲۸۸/۱.

(۱۳۹) مهر کس که گوژی له بانگ بیژ بیلین خواي کسره له گوتمکانی
 خولش بھوترت/ مسلم ۲۹۰/۱.

(۱۴۰) ابن خزیمه ۲۲۰/۱.

(۱۴۱) مسلم ۲۸۸/۱. بھوترتی صفوات بھوترت لایمیه (۸۶-۸۷).

آب حیات، دینار الفصحة والعلم مقام دجل و فرات است
وعدله (۱۱۲)

واته: خواجه پسر مردگاری نعم بانگسوازه تمولو نویره
دامسزاوه. بیه خسته به پیغمبرمان محمد (ص) پلهی بمرزی
(که شوینیکه لبممشت دایه بؤ کس نابین چکه
لبمندیک لبمندیگانی خوی گسره، وه پیغمبر (ص)
فرموده تی: نومیدم ویه که نمر کسه من بم) وه (الفصحة) که
پلهیکی زیانیه بمر دروست کراوندا. وه بیبیره نمر شوینه
سویاس کرلوهی که به لئنت پئ دلوه (که پلهی شطاعتی
گسره به له پؤزی دواپی دا).

۳- بیایرمره بؤ خوت لنینوان بانگ و قامت دا. چونکه
پارنمره نمر کاته پمت ناکرته وه. (۱۱۳)

(۱۱۷) نمر کسینه نمر پارنمره بؤن کاتن بانگ نهمیشتن بمر شطاعتی
پیغمبر (ص) مکتوبت البخاری / ۱/ ۱۵۲ وه زیانیه: اینک لا یحلف انما
للبیعی ۱/ ۱۰، و (الاملا ابن بلال) له (تحفة الاخیان ص ۲۸ لیستانکی
بمحسن دلاوه. بؤم نمر زیانیه ضمیمه مروت هاتوره له الرواء ۱/ ۲۶۰
وه (الفتح) دا.

رواه البخاری ۸/ ۲۱۷/ ۵۱۷. وانظر صحیح ابودود (۸۸۹).

فەزلى بانگ وتن

۱- بانگ بىز لە پۇڭى دوايىدا لە ھەموو كەسنىڭ كەردن و مىلى
بەرزو درىزگەر. ^(۱۴۴)

۲- ۋە ھەموو شتىڭ لە مەزۇلا و جنۇگەو شتى تر شايەتى بۇ
دەمەن لە پۇڭى دوايىدا. ^(۱۴۵)

۳- ۋە ھەر مۇسلماننىڭ (۱۲) سال بانگ بدات (بە بىن بەرانبەس)
ئەزا بەمەشتى بۇ واجب دەپنە بە ھەموو بانگنىڭ لە پۇڭىدا (۶۰)
چاگە بە ھەموو قامەتنىڭ (۳۰) چاگەى نەست گىر دەپنە. ^(۱۴۶)

(۱۴۴) مسلم ۳۸۷ مەن معاوية (ﷺ).

(۱۴۵) البخاري ۷۲/۲، ۷۲.

(۱۴۶) حديث حسن. لخرجه ابن ماجه (۷۲۸) وهدارطني والحاكم والبيهقي عن ابن
عمر (رضي الله عنه)، انهم (تفريغ الانكاس) لابن حجر المسلماني جزء ۱/
وصفحة الانكاس في السلسلة الصحيحة ۱/۱۶.

ووتەي پيش نويز (امام) بۇ نويزكە ران

۱- پیش نصرت پیکرنی نویژو له کتای چاه کردنی
 بهزکانیان دا دلیت: «سَوْرًا صَغُوفُكُمْ فَإِنْ تَسْوِيَةَ الْعَفْءِ
 مِنْ تَمَامِ الْعِلَاقَةِ» (۱۱۷)

واژه: بهزمنگان پرتک بهمن چونکه به راستی پرتک و پینکی بهز
له تلووی نوژنومه.

(١٤٧) تليقاري ١٧٤/٢ ومعلم (٤٣٣) عن الحسن، «و له عروايتي لتفاريقها:
«فإن سورة العنكبوت من إناج الحلال» . والله: رئيس يتي في زمان له تعاريف و
بالمعاني، نذكره كرميه.

تنبیہ: پوز پٹکسٹک ہم چوریہ: شان دھمن لہ شانی پک و پزو تنیوشتی شوال دھمن لہ پک۔ چونکہ حاو طمکانی پٹکسٹک (۶۶۲) خاویان دھکرد۔ انظر سلسلہ الصحیحة ۱/۶۰۱) والحدیث روہ ابو داود (۶۶۲) وابن حبان واحمد وسننہ صحیح کما قال الکلبانی۔ وہ پٹووستک پوزی پکتم کراو پٹت کرجا پوزی مووم بروست بقرئت۔ وہ عمروما بل پوزمکانی تروش بجمان شیوہ چونکہ عملا پکتمکانی پک ہم شیوہ بروست لہای پمورنگار۔

- له نوڙ و دواي نوڙدا -

سوننه تي دوست پيگردني نوڙ (الإستفتاح)

۱- «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْقَى الثُّوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ. اللَّهُمَّ اغْسِلْني مِنَ خَطَايَايَ بِالْفَلَاحِ وَالْأَمَاءِ وَالْبَرْدِ...» (۱۱۸)

واټه: خوايه نيوان من و گونا همگانم سوږ بخرموه و هک چؤن رڼمهلات و رڼڅاوات ليمک سوږخستؤتيره. خوايه له گونا همگانم پاکم بکرموه همروهکو چؤن کراسی سپی له چلک پاک نمېټتيره. خوايه له گونا همگانم بمشوره وه به بهرور باران و تيره. ۲- «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ. وَبَارِكْ اسْمُكَ. وَتَعَالَى جَدُّكَ. وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ» (۱۱۹)

واټه: خوايه پاکي و پيگردی و ستايش بؤتويه، وه دواي تو پيغذه و لهرو برهمکتی زږده و هستهلات گمروم بلنده و هيچ پيرستاوڼک دئیيه بهحق جگه له تو.

۳- «وَجْهَتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ خَائِفاً مُسْلِماً وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

(۱۱۸) البخاري ۱۸۱/۱ و مسلم ۱۱۹/۱.

(۱۱۹) المرحه لصحاب لاسن الريمه ولاهر صحيح الترمذي ۷۷/۱. وصحيح ابن ماجه ۱۳۰/۱.

لا شريك لهُ وَبِذَلِكَ أَمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ. ظَلَمْتُ نَفْسِي. وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي، فَافْغِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعاً، إِلَهَ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. كَيْفَ وَمَغْفِرَتِكَ. وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدِكَ. وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ. أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ. تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ. اسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ» (١٥٠)

واته: به پاکى و دلسوزى پروم كردد نو خوايهى ناسمانكان و زهوى به ديهيناومر من له ماوبهش دانمران نيم. بهراستى نوشتو سربرهين و ژيان و مردن تهنا بؤ پرومردگارى جيهاننيانه و بهمه فرمانم پيگراوه و من له موسلمانانم. خوايه تو پادشايت هيچ پيرستراويك نيزيه به هق جگه له تو، تو پرومردگارمى و من بهندهى تو، ستمم لمنظمم كردومر دان له نيم به گونا همدا سا خوايه له همومر گونا همكان خوش به، بهراستى جگه له تو كهس له گونا خوش نابى. و هر ينمويم بكه بؤ چاكترين پرهوش، كهس رينمويى ناكات بؤ چاكترينى پرهوش و ناكار جگه له تو. وه كردموى خراپم ايندور بخرمومر كهس كردار خراپم ايندور ناخاتمومر جگه له تو. خوايه (يَا اَللّٰهُمَّ) واته: وه لامى دواى وه لام ههيه بؤت له گوى پايمليت دلو (سَعْدَكَ) واته: شوين كهوتى دواى

شونڭ كەلتەم بۇ دىنەكەت، چاڭە ھەممۇ بەنەستى تۇرە
خراپەش نادەمە پال تۇرە مەن بەتۇرە ھەم بۇلاي تۇ
دەكەنەمە. پاڭى و بىڭەردى و بىلەندى بۇ تۇرە. داۋاي لىخۇش
بۇرۇت لىدەكەم دەكەنەمە بۇلات.

۴- «اللَّهُمَّ رَبُّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ. فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ. عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. أَلْتَّخِذُكُمْ يَوْمَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا
فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. إِيهْدِنِي لِأِمَّا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِأَذْنِكَ إِنَّكَ تُهْدِي مَن
تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» (۱۵۱)

۵- واتە: خۋايە، پەروەردىگارى جىبرائىل و مىكاائىل و ئىسرائىل.
بەدىيەنەرى ئاسمانەكان و زەمى. زىناي غەيب و ئاشكرا. تۇ
ھۆكەم دەكەت لىنۇوان بەندەكانت دا لىو شتەدا كەجىاۋان
تىايدا. سارۇنەمۇم بەكەى بۇ لىو ھەقەى كەخەلكى تىايدا
جىاۋان بەلەزنى خۇت واتە (دامەزداۋم بەكە لىسەرى). بەرەستى
تۇ پىنەمۇسى ھەركەسەكە بىتەۋى ئەيكەيت بۇ سەر پىڭاى پەسەت.
۵- «الْحَمْدُ لِلَّهِ خَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا لَهُ» (۱۵۲)

۶- واتە: سۈپاس و ستايش بۇ خۋاي گەۋرە سۈپاسىڭى نۇرى
پاڭى پەۋزەن.

(۱۵۱) ئخرجه مسلم ۵۲۱/۱.

(۱۵۲) پىۋرۇكە ھەم دۇھايە نەستى پىنەرد. پىنەمەم (۱۵۲) ھەممۇ: پىنەم دۈلۈزە
مەلەكەت مەلەپەمان پۇرۇد ■ كامىيان بەرنى بەكەنەمە/لۋاە مسلم ۴۱۹/۱.

٦- «الله أكبرُ أكبرُ كبيراً. وَالْحَمْدُكَ كَثِيراً. وَسُبْحَانَ اللهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً» (١٥٣)

والله: خوا گمردمیر. نذر سوپاس و ستایش بُو خوا، وه پاکیزه
بن گمردی بُو خوا له بیعیانیان و ئیواران دا.

٧- پیئغه مبهری خوا (ﷺ) ئەگەر هەلباسایەر شەڕنۆزی بکەریه
دەیفەرموو: «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ
فِيهِنَّ. وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قِيَمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ. [وَلَكَ
الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ
مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ] [أَنْتَ الْحَقُّ. وَوَعْدُكَ الْحَقُّ.
وَقَوْلُكَ الْحَقُّ. وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ. وَالْجَنَّةُ حَقٌّ. وَالنَّارُ حَقٌّ. وَالْثَبُوتُ حَقٌّ.
وَمُحَمَّدٌ (ﷺ) حَقٌّ. وَالسَّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ. وَعَلَيْكَ
تَوَكَّلْتُ. وَبِكَ آمَنْتُ. وَبِكَ أُنَبِّئُ. وَبِكَ خَاصَمْتُ.
وَبِكَ حَاكَمْتُ. فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ. وَمَا أَخَّرْتُ. وَمَا أَسْرَرْتُ.

(١٥٣) له لاین عەرموه (رحمى الله عليهما) لەرمویشی: (لەکاتێکدا قییمە نوێیەمان
ئەگەر ئەگەر پیئەسمیری خوا (ﷺ) ئەگەر هەلباسایەر شەڕنۆزی بکەریه
دەیفەرموو (ﷺ) لەرمووی کەینوو ئاوار ئاوازی ووت؟ پیاویەک ئەگەر ئەگەر
لەرمووی: من بۆوم ئەم پیئەسمیری خوا. پیئەسمیر (ﷺ) لەرمووی: سەلام
سوپەما ئەم ئەمرکاکی ئاسمانی بُو کەرموه. مسلم ٤٢/١.

وَمَا أَعْلَيْتُ [أَنْتَ الْمَقْتُلُ وَأَنْتَ الْمُؤْخِرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ إلهي
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ]] (۱۵۱)

واته: خواجه ستایش بۇ تۆیه. تۇ نورى ئاسمانهكان و زموى و
 هەموو ئەو شتانهى كەتيايدان، وه ستایش بۇ تۆیه تۇ
 هەمسۆپنەرى ئاسمانهكان و زموى و هەموو ئەو شتانهى
 كەتيايدان، ستایش بۇ تۆیه تۇ پەروردىگارى ئاسمانهكان و
 زموى و ئەو شتانهى كەتيايدان. ستایش بۇ تۆیه مولكى
 ئاسمانهكان و زموى و چى تىدايه ھى تۆیه. ستایش بۇ تۆیه تۇ
 پادشاي ئاسمانهكان و زموىست. ستایش بۇ تۆیه. تۇ پەرور
 راستى و بەلینەكەت راستى و وتەكەت راستى گەشتن پىنت
 راستى بەھەشت راستى ئاگرى دۇزەخ راستى پىنەمبەران عليهم
 الصلاة والسلام راستى و محمد (ﷺ) راستى پۇژى دوايى راستى.
 خواجه ئەسلىمى تۇبوم و پىشتم بەتۇبىست و ئىمان بەتۇ
 ھىناوم گەرامىرە بۇلاى تۇو بە پىختىوانى تۇو بە پەرچى
 دۇمناڭ بەھەمىرە وە ھوكمى كىشەى خۇم و ئەو كەسەى مل
 نادات بۇ ھەق دىنەمىرە بۇلاى تۇ. سا لەر گوناھانەم خۇش بە
 كەپىشتم خىستوم لەوانەش كەدوام خىستوو و ئەو ھى بەپەنەنى
 ئەنجام داروم ئەو ھى ئاشكرام كەردوم. تۇ پىشخەرى و تۇ
 دواخەرى و ھىچ پەرستارونك نىيە بە ھەق جگە لەتۇ. تۇ
 پەرستاروى منى ھىچ پەرستارونك نىيە بەھەق جگە لەتۇ.

(۱۵۱) البىھارى مع اللّٰحق ۲/۲ و ۱۱۶/۱۱ و ۲۷۱/۱۲، ۴۲۲، ۴۶۵ و مسلم مختصراً
 بھەرە ۵۲۲/۱.

نزای چه مینه و مکان (الركوع)

۱- «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» سنی جار. (۱۵۵)

واته: پاکوی و بین کم و کودتی و گسردی بؤ پسروردکاری مزنده.

۲- «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي» (۱۵۶)

واته: پاکوی و بین کم و کودتی و گسردی بؤ تویه پسروردکاری سوپاس و ستایش لایقی تویه. ساخوایه نیم خوش به.

۳- «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» (۱۵۷)

واته: خوایه تسبیحات و پیغزی بؤ تویه پسروردکاری مه لایکمان و پرح.

۴- «اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ. وَلَكَ أَمْتُ. وَلَكَ أَسَلْتُ. خَشَعْتُ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي. وَمَخْشَى رَعْظَمِي. وَغَضَبِي. وَمَا اسْتَغْلُ بِه قَدَمِي» (۱۵۸)

واته: خوایه بؤ تو چه میمیره و لیمانم به تو هیئاو تسلیمی تو بوم و بیعتن و بیلینم و مؤخ و ئیسقان و دمارو همور نام لاشمیه که قاچه کانم هلیان گرتوو مل که چی تو بو.

(۱۵۵) لخرجه اصل الصلن و احمد. و نظر صحیح الترمذی ۸۳/۱. ده زیاده:

«و بِحَمْدِكَ» صحیحه بیرونه صفة صلاة النبی (ک) ص/۱۲۳ طبعه

الثالثة من المجلد ۱۴۱۷ هـ - ۱۹۹۶ م.

(۱۵۶) البیطار ۹۹/۱ و مسلم ۲۵۰/۱.

(۱۵۷) مسلم ۳۵۳/۱ و ابوداود ۲۴۰/۱.

(۱۵۸) مسلم ۵۲۴/۱ و الأریمة لابن ماجه.

و- «سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبَرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ» (۱۶۹)

ولته: پاکیزه بن عمیدی بۆ تۆیه لای غامونی قلمرو تحصیرونی
بن سئورو موله و گمردیمی و مرنی.

نرای هه ستانهوه له چه مینه وه کان

۱- «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» (۱۶۹)

ولته: خوای گموره ستایشی لای گمسه بیست که ستایشی
گمرو سوپاس و پیژانی بۆ نهرهوه.

۲- «رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ» (۱۶۹) خَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا لِيهِ» (۱۶۹)

ولته: پرمردگارمان ستایش بۆ تۆیه. ستایشیکی نۆری پاک
یعلز.

---

(۱۶۹) گمردو ۳۲۰/۱ و هئسانی واحد و سئانه خسن.

(۱۶۹) گمردی مع الفتح ۲۸۲/۳.

(۱۶۹) وه هئدی جار بلی: (رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ) بۆه لای گمردی (۲۹۶) (که همر

گمسه له لای لایامره بلی و ورتی لای لای ورتی مه لای گمردی (که همر

بلی: لای خوای گموره له گمردی بۆه لای لای ورتی (که همر جار بۆ لای

لای ورتی (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

(۱۶۹) گمردی مع الفتح ۲۸۱/۲. «رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ» (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

لای ورتی (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

لای ورتی (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

لای ورتی (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

لای ورتی (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

لای ورتی (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی) (که همر بۆه لای لای ورتی).

٦- « اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذَنْبِيْ كُلَّهُ. دِقَّةً وَجِلَّةً. وَآوَّلَهُ وَآخِرَهُ،
وَعَلَانِيَةً وَسِرَّةً. » (١٧٠)

واژه: خواجه محمود گوناگونانم خوش ببه: بچوک و گمردی.
مهره تاو کوتایو ناشکرلو پنهانی.

٧- « اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخِيْطِكَ. وَبِعُمَلَالِكَ مِنْ
غُيُوْبِكَ. وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْكَ. لَا اَحْصِيْ نَاءَ عَلَيْكَ. اَنْتَ كَمَا اَنْتَ
عَلَى نَفْسِكَ. » (١٧١)

واژه: خواجه: پنا نمگرم به رمزای تو له تو پمبونت. وه پنا
نمگرم به ای جوریمیت له سزادانت، وه پنا نمگرم پیت. ناتوانم
ستایشی تو بزمیم، تو بهو جوردی که خوت ستایشی خوت
کرلووه.

نزای دانیشتنی نیوان دوو کورنوشه که

١- « رَبِّ اغْفِرْ لِيْ. رَبِّ اغْفِرْ لِيْ. » (١٧٢)
واژه: پرموردگار لیم خوش به. پرموردگار لیم خوش به.

(١٧٠) مسلم ١/٣٥٠.

(١٧١) مسلم ١/٥٣٢.

(١٧٢) ابوداود ١/٣٣١ ورم (٨٧٤) والنسائی ٢/١٩٩ وابن ماجه (٨٩٧) وصحفة

الاکبائی فی ابراء الخلیل برام (٣٣٥) وانظر صحيح ابن ماجه ١/١٤٨.

۲- « اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ. وَارْحَمْنِيْ. وَاهْدِنِيْ. وَاجْعَلْنِيْ. وَعَالِي. وَارزُقْنِيْ. وَارْقُنِيْ. » (۱۷۳)

واته: خواجه نیم خوش بیهو دمحم پنی بکهو پنیعمایم بکهو
نوقسانیم لعلو بکهو پاریندلوو لعل ساغم بکهو پندیم بیهو پلیم
بهروز بکهووه.

نزای کورنوشی قورنای خویندن (سُجُودُ الْقُلُوَّةِ)

۱- « سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ. وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ
{فَبَارِكْ اَللّٰهُ اَحْسَنُ الْحَالِقِيْنَ} » (۱۷۴)

واته: پرورم کورنوشی بر دبق لعلخوایهی بهدی هیناره و بیستن و
بینینی بؤ داپشتووه به گوپین و توانای خوی. پاکیهو پنی کم و
کورتیهو گوردیهی بؤ لعل(الله)ی که چاکرتیهی بهدی هینلرانه.

۲- « اَللّٰهُمَّ اَكْتُبْ لِيْ بِهَا عِنْدَكَ اَجْرًا. وَضَعْ عَنِّيْ بِهَا وَزْرًا.
وَاجْعَلْهَا لِيْ عِنْدَكَ ذَخْرًا. وَلَقَّهْهَا بَنِيْ كَمَا لَقَّاهُهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ » (۱۷۵)

واته: خواجه بهموی لعل کورنوشووه لعلای خوت پادااشتم بؤ
بنوسس بهمویوه گوناوم لعلر لابیو له لای خوت پادااشتمکیم
بؤ هملکره. وه نیم وهریگره هملوک چون له بهندهی خوت(داود)
پینفمبیرت وهرگرت(علیه الصلاة و السلام).

(۱۷۳) اخبرجه اسحاب السنن لا الهسالی ونظر صلیح الترمذی ۹۰/۱ وصحیح ابن
ماجه ۱۵۸/۱

(۱۷۴) الترمذی ۴۷۴/۲ واحمد ۳۰/۱ والحاکم وصححه ووافقه الذهبی ۲۲۰/۱
والزبائی له.

(۱۷۵) الترمذی ۱۷۳/۲ والحاکم وصحّفه ووافقه الذهبی ۲۱۹/۱.

ته حیات (التَّهْدِ)

«التَّحَاتُ اللهُ. وَالْمَلَوَاتُ. وَالطَّيَاتُ. السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ ﷺ
وَرَحَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ. السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» (۱۷۷)

واژه: (مولود ما نامو گمردمی) و (دروو پار نامو لا نامو) و
روشای پاکو چاک هر بو خوایه. سلوو رحمت و برکتی
خوات لسمرین کی پیغمبری خوا (ﷺ) سلوو لسمری نیمش و
لسمر مه مو بنده چاکه کانی خوی گمرد. شایمتی بحکم که
هیچ پرمستراونک نییه بمعنی جگه له (الله) و شایمتی بحکم که
محمد (ﷺ) بندمو نیردراوی خوایه.

صلوات دان له سر پیغمبر (ﷺ) له دواي ته حیات

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ. وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ خَيْرُ مَجِدِّ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى
مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ. وَعَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ خَيْرُ مَجِدِّ» (۱۷۸)

(۱۷۶) کسمه بعلی لسمریمکی پیغمبره (ﷺ) به نام دواي و مالتی پیغمبری
خوا (ﷺ) ها و ملکات (پروای خویان لا بیت) نعیان لسمرو: (... السلام علی
النبي ورحمة الله وبركاته) دواي البخاری. فتح الباری (۳۹۹/۶) رقم
الحديث (۳۹۹) وانظر صلاة صلاة النبي (ﷺ) ص ۱۶۲.

(۱۷۷) البخاری ج ۱/۱۲۱ و مسلم ۳۰۱/۱.

(۱۷۸) البخاری ج ۱/۸۰۸.

واته: خولیه درود پدھ حصت برپڑے ہمسر محمد (ﷺ) خاتماندو کس وکاری محمد (ﷺ) ہمروک درودت پڑان ہمسر ٹیبراہیم و کس وکاری ٹیبراہیم دا (علیہ الصلاۃ والسلام) ہمسرستی تۆ سوپاس کرلوو خاومن شکور ہمزیت. خویہ ہمسر پیریزی ہڑے ہمسر محمد (ﷺ) کس وکاری محمد (ﷺ) دا. ہمروک ہمسر پیرزیت پڑاندوہ ہمسر ٹیبراہیم و کس وکاری ہمسر دا (علیہ الصلاۃ والسلام) بہ راستی تۆ سوپاس کرلوو خاومنی شکور ہمزیت.

۴- «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ. كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ. كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ خَمِيدٌ مُّجِيدٌ» (۱۷۹)

واته: خولیه درود پدھ ہمسر محمد (ﷺ) خیزان و نمرکانی ہمروک درودت داوہ ہمسر کس وکاری ٹیبراہیم (علیہ الصلاۃ والسلام) و ہمسرکست ہڑے ہمسر محمد (ﷺ) خیزان و نمرکادی دا. ہمروک پڑاندوتہ ہمسر کس وکاری ٹیبراہیم دا (علیہ الصلاۃ والسلام). ہمسرستی تۆ سوپاس کرلوو ہمزیت.

نژای پاش تہ حیاتی کوتایو

پیش سلوداندوہ

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ لِقَاءِ السَّخْيَا وَالسَّمَاتِ. وَمِنْ شَرِّ لِقَاءِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ» (۱۸۰)

(۱۷۹) تبحاری مع الفتح ۱۰۷/۶ و مسلم ۳۰۶/۱ و اللہ لہ.
(۱۸۰) تبحاری ۱۰۳/۲ و مسلم ۶۱۲/۱ و اللہ لہ.

۵- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ. وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ. وَمَا أَسْرَفْتُ. وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.» (۱۸۴)

واژه: خواجه لوی گوتهانم خوش به که پیشم خستوم پاشم
خستوم پنهانم کردوم ناشکرام کردومو زیاده‌م
تنداکردوم. وه لعمومو لعلای که تو زلاتری پی‌ئی لعم.
براستی تو پیشخمری پاداشت و سزای تو پاشخمری، هیچ
پرسرلویک نی‌یه به‌حق جگه لعتو.

۶- «اللَّهُمَّ اغْنِنِي عَلَى ذِكْرِكَ. وَشُكْرِكَ. وَحَسْبِ عِبَادِكَ.» (۱۸۵)

واژه: خودایه کومکیم بکمر یارم‌تیم بده لسم‌ر یاکربنت و
سویاس کردنت و چاک پرسنت.

۷- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَرُدَّ إِلَى أَرْضِ الْقُبْرِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَغَذَابِ الْقَبْرِ.» (۱۸۶)

واژه: خویله پمات پین‌لگرم له به‌خیلی و پمات پین‌لگرم

(۱۸۴) مسلم ۵۲/۱.

(۱۸۵) لودنود ۸۶/۲ و لاسانی ۵۲/۳ و نسخه‌الالهائی فی صحیح لودنود ۲۸۱/۱.

تنبیهی: لعم زکرمه لیرمدا یان له موی سغودانموی دوزخا لعلوئی. به‌لکه
پس‌لویزی (۱۶) ۲ پم (۲۴).

(۱۸۶) البخاری مع الفتح ۲۵/۶.

للمرسلون. وههناك بينكم لعمري كبريائه كعظمته كعظمته
كعظمته و ههناك بينكم لعمري كبريائه كعظمته كعظمته
لعمري كبريائه كعظمته كعظمته كعظمته كعظمته كعظمته
ههناك بينكم لعمري كبريائه كعظمته كعظمته كعظمته

۸- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ» (۱۸۷)

والله: خواجه دلواي بههشتت لئى دهمكم و ههناك بينكم لعمري كبريائه
كعظمته كعظمته كعظمته كعظمته كعظمته كعظمته

۹- «اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِي مَاعِلَيْتِ
الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا
وَالْغَضَبِ. وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ. وَأَسْأَلُكَ نِعَمًا لَا تَقْضُ.
وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقُوعَ. وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ. وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ
الْقَبْرِ بَعْدَ الْمَوْتِ. وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشُّوقَ إِلَى لِقَائِكَ
فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ وَلَا فَتَنَةٍ مُضِلَّةٍ. اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ
وَأَجْعَلْنَا هُدًى مُهْتَدِينَ» (۱۸۸)

والله: خواجه به زانينت بههيب و نهيدى و ناديارهكان و
بهتولناي خوت بهسر دروست كراوانتدا بهرئنه تا كبركاته

---

(۱۸۷) و انظر صحيح ابن ماجه ۳۲۸/۲.
(۱۸۸) النسائي ۵۱/۴، و احمد ۳۶۴/۴ و صحيح الابيهاني في صحيح النسائي ۲۸۱/۱.

۱۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ. الْمَلَأْتَ يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. يَإِذَا الْجَلالِ وَالْإِكْرَامِ. يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَاعْوِذُ بِكَ مِنَ النَّارِ» (۱۹۰)

واته: خواجه من لیت پاپانمونه بهودی کستایش بوتویه هیچ پرستارویه ذویه بههقی جگه له تو، تمنیای بن هاوملی تو خاوهن و شایستهی فزل و منعت کردنی. نهی داهینری ناسمانهکان و زهوی نهی خاوهنی شکوه پزن. نهی زیندوی مشورگنیه هلسورینتری بوونمور من داوای بهمشقت لی نمکمو پمنات پی نمگرم له ناگر.

۱۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ إِلَهٌ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. الْآخِذُ الصُّمَّةُ. الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ» (۱۹۱)

واته: خواجه من نه پاپانمونه لیت بهودی که من شایستهی نعم که تو (الله) یت هیچ پرستارویه ذویه بههقی جگه له تو، تاکی جینی نیازی کست لی نهیمو له کسایش نبوت و کس هاوشیمو هاوتای تو ذویه.

(۱۹۰) رواه لعل القلن وانظر صحيح ابن ماجه ۳۲۹/۲.

(۱۹۱) ابوداود ۶۲/۲ والترمذي ۵۱۵/۵ وابن ماجه ۱۲۶۷/۲ ولحمده ۳۶۰/۵ وانظر

صحيح ابن ماجه ۳۲۹/۲ وصحيح الترمذي ۱۶۲/۲.

۱۳- «اللَّهُمَّ حَاسِبِي حِسَاباً يَسِيراً» (۱۹۳)

والله: خواجه (له رؤی نواییدا) به لسن پرسیننرمیهکی
تاسان. (۱۹۳) گن پرسیننرمیه لگهل بکه.

۱۴- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا غِبْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ
أَعْمَلْ [بَعْدُ]» (۱۹۴)

خواجه: من پیمناٹ پین دھگرم له خراپه ی شموی که نه منجام
داومو کردومه له تاوان و خراپه. و له خراپه ی شموی که
نه مکررمومو هینشتا نه منجام نداداره له چاکه.

۱۵- وه لستوانن بیارننکوه لسم نینواندا تا سقوی نوین
هدلنکوه به هر پاراننرمیهک که خوی پنی باش بینت. (۱۹۵)
زانایانی سلف دهمرموون به لام باشت رایه چی (وارد) بووه
لسم کاتدا نوره بخوینن به تایبته له نویره فرزمگاندا.

(۱۹۲) برواه لحد و القاکم و مسحه و والله الذمبی (صله صلاة الذبی للکبانی).

(۱۹۳) فی پرسیننرمی تاسان نرمیه که موکالطسی کرانرمکانی لگهل نه مکرر.
پلگو پیلان بری و پس.

(۱۹۴) حدیث صحیح (صحیح سنن النصابی ۱۱۲۲/۳).

(۱۹۵) القهاری (۲۲۰/۲) رقب (۸۳۵) و مسلم (۳۰۱/۱) رقب (۴۰۲) بلفه: «لَمْ يَغْتَرِ مِنْ
السَّائِلِ مَا هَؤُلَاءِ» والله: پاشان کام درومایمی دعوی عملی بینن نریتوایختلاری
بکلت و پنی بیارننکوه.

ویردی دواى سلاودانه و مى نويز^(۱۱۷)

۱- سن جار بلى « استغفر الله » دينجا بلى: « اللهم انت السلام
وَمِنْكَ السَّلام. هَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلالِ وَالْإِكْرامِ »^(۱۱۷)

واژه: خوا گمروميه، دواى لى خو شيوون له خوا دكمم... خوايه
تو سه لامي و شادى و سه لامعش له تووميه. پاكي و بن عيسى بى
تويه لى خاومنى شك و پيز.

۲- « لا إله إلا الله وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ. وَلَا مُعْطِيَ لِمَا
مَنْعْتَ. وَلَا تَنْفَعْ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ »^(۱۱۸)

واژه: هيچ پرستار و نيک به معنی جگه له (الله) تاكي
بن هاو ميبه، مولک و ستايش بى همو به سر همو شتيك دا
به توانايه. خوايه و پيگر نيويه بى لهو شتيك تو
نحيه خشي و پيخير نيويه بى لهو شتيك تو ديگر همو هيچ
خاومن پايمو نحيته لا تيك هسته لا تمكه ي سوودي نيويه بوى
له بوى دوايى دا له سزاي تو.

(۱۱۷) سمرقا له سمرقمى پيغمبرما (ص) ويرانه بهمنگى بهز خويندواوه
به سمرقى خمنگى فيرى بين پاشان بهمنگى نزم و سمرقمى به خلى
خويندوى، بهر لهه نروست نيويه به كزى و بهمنگى بهز بهز نروست /
بهوانه (الفتح القارى).

(۱۱۷) مسلم ۴۱۱/۱.

(۱۱۸) القارى ۲۵۵/۱ و مسلم ۴۱۱.

٣- لا إله إلا الله وخذ لا شريك له. له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير. لا حول ولا قوة إلا بالله. لا إله إلا الله. ولا نعبد إلا إياه. له التغمّة وله الفضل وله الثناء الحسن. لا إله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون. (١٩٩)

واله: هيچ پەرستاروڻك نىيە بەھەق جگە لە (الله) تەكو و بىن
 ھاويەشە. مولىك و ستايش بۇ ئەموو بەسەر ھەموو شتىك دا
 بىتوانايە. هيچ گۇپان و ھىزىك نىيە مەگەر بەخواوە. هيچ
 پەرستاروڻك نىيە بەھەق جگە لە (الله) وەجگە لەو كەس
 ناپەرستىن. نىعمەت و قەزل و ستايشى چاك بۇ ئەمو. هيچ
 پەرستاروڻك نىيە بەھەق جگە لە (الله). بەدلىسۆزى دىندارى بۇ
 دىكەين ئەگەر ھى بىن باوەران بىن يان ناخۆش بىن.

۴- «سُبْحَانَ اللَّهِ» ۳۳ جار «الْحَمْدُ لِلَّهِ» ۳۳ جار (اللَّهُ أَكْبَرُ) ۳۳ جار تینجا بلی: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ لَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (۲۰۰)

(۱۹۹) مسلم ۱/۱۰۶.

۲۰۰) (عمر گنبد که نیمه بلایت انصاری محمود نوپوزنگی فرزند انصاری خواهی گنبد نه گونا مکانی خوش زمین دگر چو بهرنده کفی نعره یکت) مسلم ۱/۶۸۸.

نیشی: نه فرمودی تو که ز کراته به بنیادی «لا اله الا الله وحده...» هم جزاله هالوه:

۶- همگی (۱۰) جاز بمیلند/ الهفاری، فتح الباری مجلد (۱۱) رقم (۶۳۲۹).

۱- یعنی (۱۱) چار نمونہ / مسلم رقم (۵۹۵-۱۱۳).

٢- يعني (٢٥) جار مجملات و لمكمل زيادته (٢٥) جار واقفي: (لا إله إلا الله) / صحيح النصاب (١٢٧٩).

- (سجل رقم ٢٣) جاز و (الحمل رقم ٢٣) جاز و (الخط رقم ٢٤) جاز كى من كسى لشمه بليكت نالو محمد نايفت / روله النساينى (مصحح سلك النساينى) رقم (١٢٧٨) و القرمذى (٢٦٠٢) و مسلم (١٢٤٨) انظر سلسلة التصحيحة رقم (١٠).

۸- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً وَرِزْقاً طَيِّباً وَعَمَلاً مُتَقَبَّلاً»

له دواى سئو دانمونه له نوږځى بښاى. (۲۰۴)

واټه: خواږه داواى زانستڼكى به كلكت ښى محكم (كه كړهوى
لمگل دا بڼت) لمگل پوښى يمسى پاك و حلال و كړهوى يمسى
ومرگه او.

نه گهر له نوږځا بوويت و بانگيان كړدیت

پياو دعيت بڼت: (سبحان الله) وه خافوت چه په لى بدات.

(واټه: به برى ناستى راستى بگڼښى به پشلى ناستى چه پيدا
تا بزلن كه نوږځا حكات). (۲۰۵)

نه گهر دوو دليت بو دروست بوو

له نوږځه كه تيان قورن خان خويندنه كه ت دا

له عثمانى كوى عاصمه (خواى ښى پازى بڼت) لرمووى:

ووت: ښى پښه مېرى خوا شيطان دښه ښوان من و نوږځم
قورن خان خويندنه كم و لږم تيك ندادت. پښه مېرى خوا (۲۰۶)

(۲۰۴) ابن ماجه و غيره و لفظ صحيح ابن ماجه ۱۴۲/۱ و صحيح الزوائد ۱۱۱/۱۰.

(۲۰۵) القطارى ۱۳۹/۲-۱۴۰ و ۶۱/۲ و ۸۶، ۷۰ و مسلم (۴۲۱).

تبينې: لكه له نوږځا بوويت و سوريان كړه لى توانى به نيشارملى ناستى
راست و ملاو به پښه مېرى خوا شيطان دښه ښوان من و نوږځم
قورن خان خويندنه كم و لږم تيك ندادت. پښه مېرى خوا (۲۰۶)

لعمرویی: « لعمرو شعیطانی که پسری سورتی. خه تزه ب
یان (خینزه ب)، هر کاتیک هسست پیکرد پنا بگره به خوا
لوی (اعوذ بالله من سخط الرجیم) وه سن تف بکه به لای
چه پت دا. » (۲۰۶)

پارانه وهی قنوتی ویت

۱- « اللهم اهدني فيس هديت وعافني فيمن عافيت. وتولي فيمن
توليت. وبارك لي فيما أعطيت. وقني شر ما قضيت. فانك تقضي ولا
يقضي عليك. إنه لا يذل من واليت. [ولا يعز من عاديت]. تباركت
ربنا وتعاليت. » (۲۰۷)

(۲۰۶) وه تیایدا هاتوره که لعمرویی: قسم کرد خوی گسره لوی دور
خستمره/مسل ۱۷۲۹/۸.

(۲۰۷) لخرجه اصحاب السنن الاربعة واحمد والدارمي والحاكم والبيهقي و انظر
ابوداود رقم (۱۸۲۵) والترمذي رقم (۱۶۶) وصححه الاكبادي في (الارواء) (۱۳۹).
وعاين المعكوفين للبيهقي وانظر صحيح الترمذي ۱۱۱/۱ وصحيح ابن ماجه
۱۹۸/۱ ورواه الطليل للاكبادي ۱۷۲/۲.

تیبیلی (۱): شوئی قسم دوعایه پیش چمینرمزگور» به پنجهوانی قنوتی گاتی
سقطعتی (الخاله) وه که له دوی چمینرمزدا نمکسرت. وه له
پنجهمبرمه (ک) لهاتوره که بستی بمرز کرانبیتوره له قنوتی روتدا.
به لام له هاروطکانهوه (همزای خواهان لی بیئت) هاتوره همرسو شیوزمکه
دورسته. وه صفوات دلیش له دوعایره له سطهفوره وارد بوه.

تیبیلی (۲): هیچی تیدا نییه لهگس قنوتکه بخاقه دوی چمینرمزمو زیاد له
دوعایمش لمعت له کافران بکات و صفوات بدات لعمرو پنجهمبر (ک)
وه بهاینتوره بزموسلمانان له نیوهی دورعی مانکی پمزاندا/ انظر لایم
رمضان للاکبادي ص ۲۳ رواء ابن خزيمه في صحيحه ۱۰۵/۲. قال الأرنؤوط
رجاله ثلاث.

واته خواجه پېنوموم بکه لهگل لخواندا که پېنومونيت کړنمون.
وه پاريزدلوو لهش ساغم بکه لهگل پاريزدلوواندا. وه پېشتم بگره
لهگل پېشتمگري لښکراواندا. وه لهوي دعيبه خشيت پښم
بهرهکته تي بنځه و له خراپه ي لهوي بېرارت لهسري دلوو
بمپاريزه. بهرامستي تو بېرار ددھيت و کس بېرار نادات
بمسرتدا. وه لهوي توپشتي بگريت هرگيز زمبون نابښ و
لهوي تو دوژمنايه تي بکه ي هرگيز به عيزت و به دسه ستلا ت
نابښ. پاکي و بڼ گمړدي و بهر و بلندي بۇ توپه پيرو مردگارمان.

٢- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ. وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ. لَا أَحْصِي لَنَاءَ عَلَيْكَ. التَّ كَمَا أَتَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ.» (٢٠٨)

والله: خوابه پەنا ئەگرم بەهەزای تۆ لەخەشم و تووپە بوونت. وه
پەنا ئەگرم بەئێ بۆرەحیت لەسزادانت و پەنا ئەگرم پێت.
ستایشم بۆت ژمارە ناکەم. تۆ بەو جۆرە کە خۆت وەسف و
ستایشی خۆت کردیوه.

٣- «اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُكَ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ. وَإِلَيْكَ نُسْقِي وَنَحْفِدُ. نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ. إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ. وَنُثِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ. وَلَا نَكْفُرُكَ. وَنُؤْمِنُ بِكَ. وَنَحْضَمُّ لَكَ. وَنَعْلَمُ مِنْ يَكْفُرُكَ» (٢٠١)

(١) - لقره اصحاب السنن الاربعه واحمد. انظر صحيح الترمذي ١٨٠/٢. وصحيح ابن ماجة ١٩٤/١ والاربعه ١٧٥/٢.

١٠) الشيخ الفقيه في الفن الكجى وصنف أسناده ٢١١٢ وقال الشيخ
الطائفي (رحمته) في إرواء اللبيل: وهذا أسناده صحيح ١٧٠٢. وهو موافق على
مصر (١٧٠٢) لم يدعاه تابعه (١٥) وفي كذا تيس مانكي رمضان.

والله: خواجه تۆ دەپەرستىن و بۇ تۆ نويزدەكەين و كوپنوش دەپەين. وە بۇلای تۆ ھەلپە دەكەين و خىزايى دەكەين و ئومىدى بەزمى تۆ دەكەين و لەسزلكەت دەترسىن. بەراستى سزاكەت بىن باومەن نەگىرەتەو. خواجه پشت بەتۇ دەپەرستىن و دلواى لىن خۇشبوونت لىن دەكەين و ستايشى چاكي تۆ دەكەين و بىن باومەن ئابىن پىنت و باومەن پىن دىنن و مل كەچىن بۇت و ئوردە پەرىز دەووستىن لىر كەسى كە بىن باومەن پىنت و خۇمانى لىن داھەمالىن.

ويدى دواى سلاودانەوى نويزى وىتر

پىغەمبەرى خوا (ﷺ) لەنويزى وىتردا سورتى ﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾ ﴿وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ ﴿وَقُلْ لَنْ يُؤَافِقَ أَحَدٌ﴾ ي دەخونلەر كەسقى دەدايەو دەپەرستىن: «سَبِّحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ» «سَبِّحَانَ جَارِ» «لَسْتَ هَمَّ جَارِ» دەنگى ھەلدەپەين و دەنگى لىر تۆمەكەندەو پىنى و دەپەرستىن: «رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» «(۲۱)» ولتە: پاكي و گەردەيى بۇ خواى پاشاى پاك و پەرزە لە ھەموو ئاتەوايىكە. پەروردەگارى مەلائيكەتەكان و رەق.

(۲۱) رواه النسائي ۲/ ۲۱۴ والدر قطني وغيرهما وما بين المعكوفين زيادة دلر القطني ۲/ ۲۱ وسلاوه صحيح. انظر زاد المعاد بتحقيق شعيب الأرنؤوط ومحمد القاسم الأرنؤوط ۱/ ۳۲۷.

نويزه سوننه ته کان

ب

۱- پيش نيومړې چوار پکات و ۱۱ پاشي ييمره چوار^(۲۱۱) يان له پيشي ييمره دوو.^(۲۱۲)

۲- چوار پکات پيش نويزې عيسو^(۲۱۳) يان دوو پکات.^(۲۱۴)

۳- دوو پکات پاش مه غريب و^(۲۱۵) گورو پکات له پيشي ييمره.^(۲۱۶)

۴- دوو پکات پاش عيشا^(۲۱۷) وه دوو پکات له پيشي ييمره.^(۲۱۸)

(۲۱۱) همداکس پانيزگان يان پکات لسم فلکوي نيزه خ حرام دمکرت لسموي که نوي بهيت/ لېونود ۵۵/۲ و الترمذي ۲۹۲/۲. وقال: حديث حسن غريب. والسناني ۳۶۵/۳ وابن ماجه ۳۶۷/۱ وهو حديث صحيح.

(۲۱۲) البخاري (رقم ۶۰۱ - البقا) و مسلم ۵۷۳/۱.

(۲۱۳) په حمتي خوا لسم کسه بيت له پيش نويزې عيسو/ چوار پکات دمکات/ لېونود ۵۲/۲ و الترمذي ۲۹۵/۲ و قال: غريب حسن. وهو حديث حسن. انظر صحيح الترمذي (۳۵۴).

(۲۱۴) البخاري (رقم ۶۰۱ - البقا) و مسلم ۵۷۳/۱. وه به لای عيشه له زلتا يانوه دواي نويزې عيسو دوو پکات سوننه هغه. انظر مسلم مجلد (۱) و رقم (۸۳۵).

(۲۱۵) (پيشي ييمره) لسم غريب: لسم دوو پکات له مالومگان بيگان/ ابن ماجه ۳۶۸/۱ وهو حديث حسن.

(۲۱۶) البخاري (رقم ۵۹۹ - البقا) و مسلم ۵۷۳/۱.

(۲۱۷) مسلم ۵۰۱/۱.

(۲۱۸) البخاري (رقم ۶۰۱ - البقا) و مسلم ۵۷۳/۱.

٥- نوو پکات پیش بهیالی: ^(۳۱) سوللته له یکم پکاتدا سورمتی (الکالرون) و له نوومدا (الإعلاص) بخویندریت. ^(۳۲)
٦- نویلی چیست هتگاوا (للضحي): (٢ - ٤ - ٦ - ٨) پکاته. باش وایه که به نوو بیکیست و کاتمکی له خوریرمز بوونوه به هتندازهی پمیک و (چاکتر وایه که پوز گرم دمیئت بکریئت) تا کاتی لادانی خور له ناومرستی ناسمان. ^(۳۳)
٧- شسو نویل: لاینه زورمکی (١٣) پکاته به نوو پکاتی سوللتهی فمجرموه. به پکاتیکی تاک کولتایی پی دیت. ^(۳۴)
٨- نویلی ویت: (١-٣-٥) تا (١٣) پکاته. ^(۳۵) و نوو پکاتیش له دوووی. ^(۳۶)

(۲۱۹) پٹنمبر (۱) هیچ لوئی کی سولنتی به خندازی کسه پارتی گاری ندمکوب
پرمویم ندمکور لسمری/ البخاری ۴۵/۲ و مسلم ۵۰۹/۱. وه پٹنمبر (۱)
نمطریوی: نام لری پکاته چاکره نه دنیاوی چی تیدلیه/ رواه مسلم. صحیح
التقریب والتفصیل (۳۰۹/۱).

(۲۲۰) مسلم ۵۰۲/۱.

تذیبات: سولتک برای انجام رنی، فریادی سولتکی پیش پیمانی لاسر لای راست
پاکیزت و ده پنجم (ع) کریمیت / رواد البخاری (۳۵/۲) من
ماضین لای (ع).

(٢٢١) البطارى ٢٢٦/٤ ومستم ٤٩٩/١.

(۲۲۲) مسلم ۵۰۹/۱، بہ نام نوٹوں کی تصاویر (۱۱) حکایت/ اخرجہ الشیطان و غیرہما
و انظر صمیم لہن دارۃ (۱۲۱۲)۔

(٢٢٢) ليونارد ١٢٢/٢ والنسلي ٢٢٨/٢ وابن ماجه ٣٧٦/١ وفيهم وهو حديث صحيح.

(٢٢٤) ابن خزيمة في (صحيفته) و الدارمي وغيرهما وهو مطروح في الصحيفه. ورواه مسلم من طريقه (عنه) النظر لقيام رمضان للألباني ص (٢٢) ولاحظ كيف استتر من ركعتين بعد الوتر لآمن القيم (رحه الله).

- ۹- سلوی مرگوت (حجة المسعود): دور پکاته کاتی چوونه مرگوت
پیش دانیشن تمجام نمیرفت. (۳۳۰)
- ۱۰- نوژی داوی چاکه کرمن (الإسحارة): دور پکاته. (۳۳۱)
- ۱۱- دور پکات له نیوان هموو باتک و قامتیله دا. (۳۳۲)
- ۱۲- نوژی دمست نوژی: دوی دمست نوژی شتن. دور پکاته. (۳۳۳)
- ۱۳- سوللمتی دوی نوژی جومعه: چوار پکات له مرگوت. (۳۳۴) یان
دور پکات له مالوره. (۳۳۵)

- (۲۲۵) البخاری ۵۳۷/۱ و مسلم ۱۹۵/۱ و فوهما.
- (۲۲۶) البخاری ۱۶۲/۷ و ده برهانه ۴ پاره (۱۰۶ - ۱۰۷) لم تاملکسید.
- (۲۲۷) البخاری (رقم ۶۰۱ - البقا) و مسلم ۵۷۳/۱.
- (۲۲۸) مرگوتیله دمست نوژی چاکه بشوات ریاضان دور پکات نوژی پکات و لکابل
خزیده مشغول نمیشیت تپایدا خوی گهره له گردانی لومو پیشی خزش
نمین / البخاری ۳۶۶/۱ و مسلم ۲۰۱/۱.
- (۲۲۹) مسلم (۸۸۱) و فوه عن ابی هریرة (ع).
- (۲۳۰) مسلم (۸۸۲) عن ابن عمر.
- تنبیه: نوژی سوللمه پهواتیبه موشکامکان (۱۳) پکاتن. پهلسمبر (ع) دمست موشک:
- «مرگوتیله پهلسمبر ویت لسمس نولمزه پکات نوژی سوللمه له پلایا خوی
گهره مالیکی له باخشیدا بل لومست نکات: چوار پکات پیش لومو دور
پکات له لومو دور پکات پاش تلموین و دور پکات دوی میخار دور پکات
پیش نوژی بهانی» و نه لکرمی والنصالی وابن ماجه عن عائشة (رضی الله
عنها) و نه صلیح الحديث الانبانی فی صحیح الجامع الصلیح (۲۷۸/۵).

هه‌ندی نوێژی تر

نويزی تهويه (نه‌گه رگوناھيکي کرد)

« مَا مِنْ عَبْدٍ يُذِيبُ ذَبَابَ الْحَسَنِ الطَّهَوْرَةِ، ثُمَّ يَقُومُ قِيَامِي رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غُفِرَ اللَّهُ لَهُ » (٣٣١)

واژه: هیچ به معنای نه است که گوناگونی حکمت چاک به معنای نوز
هنگامی، پاشان هفت و نوز پکات نوز پکات. پاشان داوی
نوز خوش بوون لغوا پکات. لیلای خوی گسره لیلی خوش بهی.

نویزنی دوو جه ژنده که (رمه زان و قوریان)

فہم دونوں وا جبہ^(۲۳۲) وہ دو پکاتہ بے بی بانگو قامت و
بے بی الصلا جلیقہ^(۲۳۳) نمکرت۔ لہ پکاتی یہ کہم دا پیش خوندنی
سورمتی^(۲۳۴) حوت تمکیرات نمکرت۔ وہ لہ پکاتی دووم دا
پینچ تمکیرات نمکرت۔ وہ ڈیکرنکی نیاری کراو نہ ماتوہ کہ
لغنوان تمکیر مکاندا بووتری^(۲۳۵) وہ لہوای نوٹو و تارنک

(٢٣١) أبو نؤد ٨٦/٢ والقلمذی ٢٥٧/٢ وصححه الألبانی فی صحيح أبي نؤد ٢٨٣/١.
وانظر صحيح الجامع ١٧٣/٥.

(۲۳۲) نامه و الهی این تعجیب و بسی حلیقو فمیری لسان و ولیمکی شافرو
یمکنکه له نور ووله لعمزمجبی فیما سی لعممعدا/ پهلوه مجموع الفتاوی ۱۶۱/۳۳.
(۲۳۳) بعلام چسپاره له این مسعودوه (روای خرای لن بهت) که سیمارمت به
نونی جئن لعمویمتی (لکوکین خند الو غز و جل وکاء علی الو) ز راه
البیهای ۲۹۱/۲ بسند جید. واته: لمنتون نور لعمیمعدا سیماس و ستایمی
خرای کوره نمکون.

مخوفندىتىمۇ. ۋە سۈننەتتە خۇ گۈزىن ۋە جىلى نوپى لەبىرىگىردىن ۋە خۇيۇن خۇش كىرىدىن ۋە دورىكىمۇ تىمۇ بۇ نوپۇزگە (المىتى) بۇ ئەنجام دىلى نوپۇزگە مەگىر سىرماي نۇر نىيەتلى ۋە گۈزىلى رىنگاى چۈرۈن گەپلىمۇ. ۋە لە جەزىلى رەمەزانىدا سۈننەتتە پىش نەرجۈن بۇ نوپۇز چەتدەنكە خورمايەك (يان شىتەك) بخورۇت. (۳۳۱) ۋە بىرۈستە (مەل) ئۇ بىرۈستە ۋە سۈرۈد بىرۈستە لەلايەن كچۇلى باغ نەبىر بۇ نەرخىستى شادى خۇشى تىپايدا. (۳۳۲)

نوپۇزى خۇرو مانگ گىران (الغسوف والغسوف)

ئەم نوپۇز بە وتى: (الصلاة جايعة) خەلىكى بۇ گۈلەمكىرىتىمۇ بانگ ۋە قامەتى نىيە، ۋە سۈننەت واپە ئىمام ئەنگ بىرۈ بىكاتىمۇ تىپايدا ۋە رەست تىرىن ۋەسلى دوو پىكاتىمۇ لەمەمۇر پىكاتىك دا دوو چەمىنىمۇ (الركوع) تىپايدا. ۋە لەنىۋان چەمىنىمۇ كاندا سورەتى ﴿الطائفة﴾ مەخۇندىرىتىمۇ. ۋە سۈننەتتە لەركاتەدا خىرۈ چاگە نۇر بىگىرى ۋەك پاپلىمۇ تەكىرات ۋە خىرۈگىردىن ۋە داۋاى لىن خۇشەبۈن كىرىن لەخۋاى گەمۇر. (۳۳۳) بەلام تەپلۈ تەنەمۇ دىف لىدىن لەركاتەدا داھىنراۋ (بەدە) يىر لە خۇرەمۇشتى نامۇسلمانانە.

(۳۳۱) بىرۈلە احكام المەيدىن / على حسن على عبدالمجيد الحلبي الاثرى.

(۳۳۲) مەيلى (۹۸۹) ۋە (۹۹۲) ۋە (۹۸۷) ۋە (۳۰۳۰) ۋە (۲۹۳۱) ۋە (۸۹۲) مەيلى.

والله اعلم بالصواب.

(۳۳۳) بىرۈلە الاملة الرضية... / للشوكاني لا يهره ۹۱-۹۲.

نویژه بارانه (صلاة الإستسقاء)

سنة لله لكائي باران نمبارين لا بكرنت و هم نویره له
 هرودی شار لهجام هدرنت و دورگاتو لهداوییدا ایمام
 ووتارنه مخوینیتوم. کهتیایدا باسی یادی خواو هلنان همکات
 بی گوی رایملی کردنی خوی گهرمو سمرزمنشت کردنی یاخی
 بوون باس همکات. و ایمام و نهوانی که له گهلیدان زور داوای
 لن خوشبوون لهخوای گهرمو همکات و همبارینوم بی لاچوونی
 هم نمبارینی بارانه، لهو دوعایانمش که همیگن بهوانه لاپهره
 (۱۴۵-۱۴۶) هم نامیلکمییدا. و ایمام پوژشاکمکی
 هلمگنیتوم به هلمگراوهیی لهبری همکات. (۳۳۷)

نویژی نیازو داوای چاکه کردن لهخوای گهرمو

(صلاة الإستغارة)

چابری کوپی عبدالله (رمزای خوای لن بیت) هلمرموینت:
 پیغمبرمی خوا (ﷺ) داوای چاکه کردن (الإستغارة) ی

---

(۳۳۷) بهوانه (الالة الرضية) لاپهره (۹۴-۹۵).

تنبیهی: وه پیغمبر(ﷺ) دوعای نویره بارانی لهخوای گهرمو کرد پهنی
 همکاتی بهرگزهرمو بهرمو نامسان/ روه مسلم (۸۹۶) هن انس(رضی).

فیترهکردین که له هه‌موو کارێکدا له‌نجامی به‌دین، هه‌موو که‌چوێ
 سوهرمه‌تیکی قورئانی فیتره‌کردین و ده‌یفه‌رموو: ئه‌گه‌ر که‌سی‌که‌ له
 دنیوه‌ وێستی کارێک بکات. یا دوو په‌کات نوێژ بکات جگه‌
 له‌هرمه‌کان، پاشان با به‌په‌ی‌قه‌موو بێی:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ. وَأَسْتَقْبِرُكَ بِقُدْرَتِكَ. وَأَسْأَلُكَ مِنْ
 فَضْلِكَ الْعَظِيمِ. لَئِنْ تَقْدِرْ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ. وَأَنْتَ عَلَّامُ
 الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ - دَاوای پێ‌وێستی‌یه‌که‌ی
 ده‌مێنێ - خێرێ لی‌ یی دینی و معاشی و عاقبه‌ی امری. یان له‌رمووی -
 عاجله‌ و آجله‌ - فاقدره‌ یی و یسره‌ یی ئُم باره‌ لی‌ به‌. وَإِنْ كُنْتَ
 تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةُ أَمْرِي، یان
 له‌رمووی - عاجله‌ و آجله‌ - فاصرفه‌ عَنِّي وَاصْرِفْهُ عَنْهُ، وَاقْدِرْ لِي
 الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ» (٢٣٨)

وا‌ه: خوايه‌ من به‌ زانستی خۆت داوای خێرو چا‌که‌ت لێ
 ده‌که‌مو داوای توانات لێ ده‌که‌م به‌توانای خۆت. وه‌ له‌ سه‌زلی
 که‌سه‌ت ده‌وات لێ ده‌که‌م. به‌راستی تۆ ده‌توانی و من ناتوانم تۆ
 زانی و من نازانم تۆ زانی نه‌یانی و غه‌یبه‌کانی. خوايه‌ ئه‌گه‌ر
 له‌م مه‌سه‌له‌یه‌ چا‌که‌و خێری تیا‌یه‌ بێ دین و ژيان و بزێوی و
 کو‌تایی ته‌مه‌ن، یان نه‌ستاو کو‌تایم، له‌وا خوايه‌ به‌نسیبم به‌که‌یت و
 دانه‌نی به‌که‌یت له‌سه‌رم و به‌ره‌که‌تی تێ به‌خه‌ بۆم. وه‌ ئه‌گه‌ر له‌م

کاره خراپه بی دین و بی زوی و کز تایی ته منم. یان فیستاو
 کز تایم. لخوا خواجه نیم نوور بخرمومو منیش لخوا نوور بخرمومو
 خمیرو چاکم بمنصیب بکه له هرسوینیکمو پاشان دهر و نم
 پازی بکه پزی.

وه پمشیمان نابیتموه لخوا کسمی دواوی چاکمو خیر (استخاره) له
 خواوی گموره بکات و پاونیز به پواداران بکات و له کارمکی
 بچسپن. خواوی گموره دحفر مویت: ﴿وَقَارِهُمْ فِي الْأَمْرِ لَمَّا
 عَزَمْتَ فَرَكُلْ عَلَى اللَّهِ﴾. (ن عمران: ۱۵۹)

واله: مشورت به مسلمانان بکه له مسئله دواو لخوا لخوا
 کارمکت چسپانیت لخوا پشت به خوا ببسته تیایدا. (۳۹)

نویزی (صلاة التَّسْبِيح)

لخوا نویزی چوار پکاته و شینومکی که میله جیاوازی ناومکی
 هیه له گمل نویز مکانی تردا، لخواش بسم شینومیه لخوا
 دهریت:-

دواوی لخوا نویزی دلبستی سوره تی ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ سوره تیکی تر
 دهریت و پاشان هر به پیوه (۱۵) جار ددایتی (سبحان الله
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللهُ أَكْبَرُ) پاشان لخوا پیوه (۱۰)

(۲۲۹) مختصر التفسیر ابن کثیر ۲/۲۲۲ پروانه الجواب الکافی ان الیم مر ۱۲۲.

جاریش له چمینهردا نهیلیت. ئینجا راست دهیتمه له چمینهردا (۱۰) جار هم نزایه نهیلیتمه. پاشان کوپنوش نهیت و (۱۰) جار نهیلیتمه، پاشان سهریز نهیتمه له کوپنوش و (۱۰) جار نهیلیتمه. پاشان کوپنوشی دووم نهیت و (۱۰) جار نهیلیتمه. پاشان سهرت له کوپنوش بهرز نهیتمه پیش هستانمه بۆ پکاتی دووم (۱۰) جار نهیلیتمه، به همان شیوه پکاتکانی تریش هر خاوهما نهجام دهیت. وات له هر پکاتیکدا (۷۵) جار هر زیکره دورباره نهیتمه، نهگر توانیت پۆژی جارنک نهجامی بده. نهگر نا هفتگی جارنک. نهگر نهت توانی مانگی جارنک نهگر نا سالی جارنک. نهگر توانات نهبوله تمهنت دا جارنک (۲۱۰)

نهجامی بده.

تنبیهی: هم نوژنه تایبته زییه بهمانگی پیرۆزی پهمزان و شیری قهردمه. وه نهصل وایه به تمنا نهجام بهیت نهک به جماعت.

(۲۱۰) الخرجه لېوورد وېن ماچه وېن خزیمه فی صحیحه. هرچنده هم نوژنه زانیان جهالین الله پارهی صحیحیو خهعیلی قهردمهتیه. بهلام به چسپاری قهردمهی لهرمر کاری پنهکریته. وه زهزیکه زانایانی مقمات پیکرلو پایان لهرمریته. / بهولنه (صحیح جامع الصغیر و زیانته) (ص ۳۱۰) ورم (ایام رمضان).

سوننه ته گانی: رۆژی ههینی (الجمعة)

- ١- زوو هاتن بۆ مزگەوت. (٢٤١)
- ٢- خۆشتن (کە سوننەتێکی مۆسکەمەیسەر هەندێ لێ زانیان
پێیان وایه واجبە) ۛ خۆ بۆن خۆشی کردن و سەرچەر
کردن بە زەیت. (٢٤٢)
- ٣- پۆشینی پۆشاکێ نوێ. (٢٤٣)
- ٤- نزیك بوونەوە لێ ئیمام. (٢٤٤)
- ٥- خوێندنی سورەتە (الکەف). (٢٤٥)
- ٦- نێر ساقاوت دان لە پێغه مەبەری خۆ (تاییدا). (٢٤٦)

(٢٤١) البخاری ٣٦٦/٢ و مسلم ٥٨٢/٢.

(٢٤٢) البخاری ٣٧٠/٢.

(٢٤٣) رِوایە لەسەر وەلەشیخان عەن ئەبی سەید (رە) لێخەرقلە الصلوة. لەسید سابق

٣٩٨/١. وە بێروانی (المسئلة الصحيحة) (١٣٧٩).

(٢٤٤) أبوداود ٦٦٣/١ و لەسەر ئی المسند ١١/٥ و الحاکم ئی المستدرک ٢٨٩/١

و صفحە رِوایە النعمی.

(٢٤٥) مەزکەسێ رۆژی هەینی سورەتە (الکەف) بێخوێنی ئورێکی بۆ دانەگەرێن بە

ئەلەزەسی ئۆوان مەنەو جەمەتە / مستدرک الحاکم ٣٦٨/٢ و قال: هذا حديث

صحيح الاسناد ولم يخرجاه. وقال النعمي: (نعم - اي: ابن حبان - لم يخرجه)

وقال الألباني (صحيح) (مأثره لجامع المسند) ٢٤٠/٥ (ج ١٢٤٦).

(٢٤٦) رِوایە أبوداود (١٥٤٧) و اسنادە صحيح و صفحە ابن حبان (٥٥٠) و الحاکم

٢٧٨/١ و رِوایە النعمی عەن لؤس بن لؤس.

هه ندی کاتی گرنک و پیویستی

نزاو پارانه وهی دل ته نگو خه فه ت

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ ابْنُ أُمِّكَ. تَاصِيْتُ بِبَيْدِكَ. مَاضٍ فِي حُكْمِكَ. عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ. أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِعَتْ بِهِ نَفْسٌ أَوْ أُنْفُسَةٌ فِي كِتَابِكَ. أَوْ عَلِمَتْهُ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ. أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ. أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيعَ قَلْبِي. وَتُورِثَ صَدْرِي. وَتَجْلِيَ خُزْيِي. وَتُذْهِبَ هُمِي» (۲۱۷)

واژه: خواهی من به خدمت کوی به خدمت کوی که بیزم که و کوی به خدمت. نسیم و ناوچهران و چاره نوسم به خدمت تویس حوکم و به رات به سیرم و ابورودوه. به رادانت به سیرم ۱۱ دادپروم رانیه. دلوات لئ به کم به مورو ناروکه که مقل خولت پئ تاوتاره. یان له کتیبم که ۱۱ نارودوتته خوارم وه. یان فیزی به کتیه له دروست گراوم کانت گریوه. یان له عیلمی غیبدا

(۲۱۷) مرگیز هیچ کسینه نویه که توویش تاخویش و خطمتیکه بعیت و بلایه... فرمودم که .... نهلا خوی گموره غم و خطمتیکه لایعات و شویتمکس پریمکالوره به مورو لئ گریلموره و دلخویشو کامرانی. وولیان: لئی پئنسیری خوا تا یا لهری لکمین؟ فرمودی: بهلن پئووسه مرگسینه تمیبه مکتت لهری بکات/ احمد ۲۹۱/۱ و صخفه لاکهانی. لاهر سلسله الاحادیث الصحیحه (۲۲۶/۱) رالم (۱۹۹) ولکلم الطیب (ص ۷۵).

❖ لای خوت هملت گراتووهو تمنها خوت همیزانی. که قورشان بکیتته بهماری دلم و نوری سنگم و رهیننرموهی دل تمنگیم و لایبری خمد و خهله تم.

٢- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْرِ وَالْكَسَلِ وَالْخُلَّةِ وَالْجُبْنِ وَضَلَعِ الدِّينِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ» (٢١٨)

واٲه: خوابه پهٲات پڼ ښکرم له دل تمڼکي و ځهٲت، وٲ له بڼ
ښسته ټاټي و بڼ توانايي و تمبېلي. وٲ له به ځيلي و ترسڼوځي.
وٲ له پښت چه مانځوه به ځوي قمرزاري يه ووهو له دڼپاڼي پيا واني
ښسلام و ژړک و ټڼيان.

نزاو یارانموی کاتی تهنگانه و سه خله تی (الغرب)

١- « لا إله إلا الله العظيم الحليم. لا إله إلا الله ربُّ العرش العظيم. لا إله إلا الله ربُّ السموات والأرض وربُّ العرش الكريم. » (٢١٩)

واتە: ھىچ پەرستارنىڭ نىيە بەھەق جگە لە (الله) ى مەزنى خاۋەن
ھىلەم و ھىندى. ھىچ پەرستارنىڭ نىيە بەھەق جگە لە
پەرۋەردگارى عەرشى كەورە. ھىچ پەرستارنىڭ نىيە بەھەق جگە
لە پەرۋەردگارى ئاسمانەكان و زەوى و پەرۋەردگارى عەرشى
بەرزى.

(٢٤٨) البخاري ١٥٨/٧، مفهـم (ج) زور نم پانسوندهی دکرد / انظر البخاري ج
المقم ١٧٣/١.

(٢١٩) البخاري ١٥١/٧ ومسلم ٢٠٩٧/٤.

۲- « لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ » (۲۰۰)

واژه: هیچ پرستارونیک نییه بهمهق جگه له تو، خولیه پاکى و
بن گمردى بۆ توڤیه، بهراستى من له ستم کارانم و ستمم له خۆم
کردووه.

۳- « اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا » (۲۰۱)

واژه: (الله) (الله) پروردگارم هیچ هاوبهشیکی بۆ دانانیم.

۴- « يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ » (۲۰۲)

واژه: ئەى خۆای زیندوو ئەى ههلسوڤنەمرى بوونەمر هاناو
هاوار بۆلای رحمتتێ تو نهیم.

۵- « اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تُكَلِّني إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ
لِي شَأْنِي كُلَّهُ. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ » (۲۰۳)

(۲۰۰) بسم نزار پاپانەمرى پوئس پۆئەمبەر (عليه الصلاة والسلام) پوئە له سگى

حوتكەمە كردى، هیچ مومسلماننك نهيه كه بيلان نهيا وهلام بهمرتبهه/

الترمذي ۲۹/۵ والحاكم وصححه ولفه اللخني ۸۰۵/۱ والنظر صحيح

الترمذي ۱۶۸/۳ .

(۲۰۱) خرجه ابوداود ۸۷/۲ والنظر صحيح ابن ماجه ۲۳۵/۲ .

(۲۰۲) رواه الترمذي (۲۵۲۲) وقال: حديث قريب عن انس (رضي الله عنهما) قال لهما: حديث

صحيح الاسناد، نظر الاكثار للروى. قال عبدالحق انوار الابرار في تزيين

كتاب الدعاء المستجاب من السنة و الكتاب) ل احمد عبدالحق من ۷۷: قول

وهو حديث حسن.

(۲۰۳) ابوداود ۳۳۱/۴ واحمد ۴۲/۵ وحسنه الابناني في صحيح ابوداود ۹۵۹/۳ .

واته: خوايه ئومىدى رحمتت لىكىم بۇ ئىندازى
چاۋاتروكانىڭ مەمدەرە نىسىت نىلىسىم ھەمىو كارۋىارم چاك بىكە.
ھىچ پىرستراۋىكە ئىيە بەھىق جگە لە تى.

لەكاتى بەردىنگار بىۋىنە ۋەدى دوزىن ۋاۋەن

دوستە لات دا

۱- «اللَّهُمَّ إِنَّا نَحْمَدُكَ وَنُؤَدِّ بِكَ مِنْ شُرُورِهِ» (۲۵۱)

ۋاتە: خوايه خۇت بىچۇ بەگىيانداۋ پىتەلىگىم بىتۇ لە شىۋى
خراپەكانيان.

۲- «اللَّهُمَّ أَنْتَ غَضَبِي وَأَنْتَ سَعْيِي بِكَ أَجُولُ وَبِكَ أَصُولُ
وَبِكَ أَقَاتِلُ» (۲۵۵)

ۋاتە: خوايه تۇ كۆمەك ۋ تۇ پىشتىۋان ۋ سىرلىرىمى.
بىتۇۋە ئەجۋلىم ۋ بىتۇۋە ھەلىمەت ئىسىم ۋ بىتۇۋە ئەجەنكىم
كوشتار لىكىم.

۳- «خُيَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» (۲۵۶)

ۋاتە: خوامان بىسە ۋ چاكترون پىشتىۋانە.

(۲۵۱) ئېۋلۇد ۸۹/۲ ۋەنخۇتە لىكەم رىۋالىقە ئىلمىي ۱۴۲/۲.

(۲۵۵) ئېۋلۇد ۸۲/۲ ۋەنخۇتە ۵۷۲/۵ ۋەنخۇتە لىكەم رىۋالىقە ئىلمىي ۱۸۲/۲.

(۲۵۶) ئېۋلۇد ۱۷۲/۵.

نزاو پارانه وهی که سیک که له سته می

خاو من دهسته لاتیك بترسی

۱- «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ. وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. كُنْ لِي جَارًا مِنْ فُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ. وَأَحْزَابِهِ مِنْ خَلْقِكَ. أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَنْقُضِي. عَزَّ جَارُكَ. وَجَلَّ تَنَازُوكَ. وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.» (۲۵۷)

واته: خولیه پەروەردگاری ھەوت ئاسمانەکان و پەروەردگاری ھەرخێ مەزن. پەشتیوانم بە ئە دژی فەلانی کۆپی فەلەن و پارت و کۆمەڵەکی ئە دروست کرلەوکانە. ئەوێ کەسێکیکیان زال بێن بێسەرمدا یان ھەستەم لێ بێنەوێ. بەمیزە پەشتیوانیت بۆ خەلکی و ھەرخێس پەتات پێ بگرنێت شەکرەمەندە و ستایشت پەغەندە دیارەو ھێچ پەرسەراویکە ئێمە بە ھەق جگە ئە تۆ.

۲- «اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَغْزَى مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا. اللَّهُ أَعَزُّ بِمَا أَخَافُ وَأَحْزَرُ. أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ. الْمَلِكُ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقْضِيَ عَلَيَّ الْأَرْضَ إِلَّا بِإِذْنِهِ. مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ وَجُنُودِهِ وَتَابِعِيهِ وَأَشْيَاعِهِ. مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ. اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ. جَلَّ تَنَازُوكَ. وَعَزَّ جَارُكَ. وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.» (سەئ جەن) (۲۵۸)

(۲۵۷) البخاري في الاشب المفرد برقم ۷۰۷ وصحفة الاباني في صحيح الاشب المفرد برقم ۵۱۵.

(۲۵۸) البخاري في الاشب المفرد برقم ۷۰۸ وصحفة الاباني في صحيح الاشب المفرد برقم ۵۱۶.

واته: خوا گورمیه. خوا لهه موو لروست کراوه کانی
 همسته لاتدارترو شکومندتره، خوا همسته لاتدارترو له هه موو
 نمره ی که لئی دمرسمو صلی لئ همکه موره. پهنا دمگرم یو
 خواجهی که پرستراوی تر نویه بههقی جگه لهو، راگه کیری
 هسرت لاسمانه کان لانه کسین بهسمر زهوی دا به لیزنی خوی.
 له خراپه ی فلانی بهنده و سهریانو شوین کورتو کومه له کانی
 له جنو کسو مژا. خواجه پشتیوانم به له خراپه یان. ستایش
 پیرزو دیارو شو کسه ی په نات بو دینن شکومندمو ناوت
 بهرزو پیرزو هیچ پرستراونک نویه بههقی جگه له تو.

نزاو پارانه وه له دوزمن

«اللَّهُمَّ قُتِلَ الْكِتَابُ. سَرِيعَ الْحِسَابِ. إِهْزِمِ الْأَحْزَابَ. اللَّهُمَّ
 اهْزِمْنَهُمْ وَزَلْزَلْنَهُمْ» (۲۰۹)

واته: خواجه دابیزنمری قورشان. هيسابت خيرايه. حيزبو
 کومه له بن باومرکان بشکینه. خواجه شکستيان پي بپینو جن
 پنيان لهق بکو راچمانيان تن بغه.

نه گهر له کومه نیک ترسایت

«اللَّهُمَّ أَكْفِيهِمْ بِمَا شِئْتَ» (۲۱۰)

(۲۰۹) مسلم ۱۳۶۲/۳

(۲۱۰) کسه ولسی متالکسی (اصحاب الامم) • که له بن باومرکاني کور/ مسلم

۲۲۰۰/۶

واته: خوابه بهمه شتیه تل ویست لایمته لعاویان بهمه
کوتای یان پن بینه.

نه گهر بینیت موسلمانان شکان له جه نگیك دا

«اللهم اعتزِ إلک بما صنع هؤلاء _ یعنی اصحابه _ وابتزِ إلک
بما صنع هؤلاء _ یعنی المشرکین _» (۲۶۱)

واته: خوابه خه جالمته دهر بچرم و بهمانه بیتمره بۆت لهری
دوکۆمه کر بیان _ واته هاو ملکانی _ له شکستی توش بوون
و پشت ملکردن. وه خۆیمه محکم لهری دهر کۆمه پئی
هستان _ واته هاو پمش پیداکران _ له نرایمته کردن و
نزیمت دانی موسلمانان.

له سه رومه رگی شه شییدا

بلی: «الله أكبر. فُزْتُ رزبُ الکُفَّةِ» (۲۶۲)

واته: خوا گهرمیه. به پهره رگاری که عبه بردهم.

(۲۶۱) کسه ورتی لهنسی کوی لهنسه (رهزای خوی لن بۆن) که له رگی
تووند که بی موسلمانان محکۆن و ملنۆن. وه له لهریدا چنگار شهید
بوو. به بیان مشتار لهنسه زاسی پتوره پوو، کس لهنسوییمه جگه له
خوشگنکی لهنس لهری به لهنس لهنس لهنس لهنس که به پهنس لهنس
لهنس ۱۶/۱۷ و مسلم (۱۹۰۳)

(۲۶۲) کسه ورتی لهنسی کوی لهنس لهنس لهنس لهنس که له
کاتی شهید بوونیدا له (بشر المرحله) لهنس لهنس لهنس لهنس لهنس
لهنس لهنس (۲۶۷) لهنس لهنس لهنس لهنس لهنس لهنس لهنس لهنس لهنس
لهنس لهنس. من انس (له کنه الاذکار للهنس لهنس) (۱۹۲).

له کاتی په یدا بوونی گومان له نیمان دا

- ۱- پمتا دمگرځ به خواي گوره. (۲۶۲)
- ۲- کولايی له و شته دیني که گومانی همیه تیايدا. (۲۶۴)
- ۳- بلي: «أَنْتَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ» (۲۶۵) واته: ایمانم هیڅا په خواو پیغمبرمکانی (عليهم الصلاة والسلام).
- ۴- هم ځایته مخوونیتومو: ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾. (۲۶۶)
- واته: خوا ځای خوايمیه که ینکهمین و نوايمین و زاله بېسر هموو شتيک دا بېزانستیو پنهانه بېسر همووشتيک دا په زانستیو به هموو شتيک ځاگادېرور زانایه. (۲۶۷)

---

(۲۶۲) طباطبائي مع الفتح ۳۳۶/۱ و مسلم ۱۲۰/۱.

(۲۶۴) طباطبائي مع الفتح ۳۳۶/۱ و مسلم ۱۲۰/۱.

(۲۶۵) مسلم ۱۱۹/۱-۱۲۰.

(۲۶۶) سورة الحديد: الآية (۳). ابو داود ۳۳۹/۴ و حشنة الانبائي في صحيح ابوداود ۹۶۲/۳.

(۲۶۷) مختصر تفسير ابن كثير ۱۱۰/۳.

نزاو پارانه و دی قه رزاری

۱- «اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ. وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ» (۲۶۸)

والله: خولیه به حلالی خوژ تیرم بکمر بین نیازم بکه لهحرامت
تا مه جیوری نهم و به فضلای خوژ دمولممنندو بین نیازم بکه له
همیری خوژ.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ السَّهْمِ وَالْخَزَنِ. وَالْفَجْرِ وَالْكَسَلِ،
وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ. وَضَلَعِ الدِّينِ وَغَلْبَةِ الرِّجَالِ» (۲۶۹)

والله: خولیه پمناات پین لکمرم لمدل تهنکیو خهفت. وه له
بین حسه لتهو تمبیلی. وه له بهخیلی و ترسنوکی. وه له پشت
چهمانوه بهموی قورسی قمرزلی یومو له دپانی پیاوالی
نیسلام و شکست مینانیا.

نه گهر کاریکت له سه رگران بوو

«اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا. وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا» (۲۷۰)

(۲۶۸) میرکس کسه بلای و به لهنه دی شاهی (صین قمرزلی یوت، خولای کسره
لنهموی پز لسان لکات/ الترمذی ۶۰/۵ (۳۵۶۳) و حسنه الانبانی فی
صحيح الجامع (۳۶۲۵) ونظر صحيح الترمذی ۱۸۰/۲ .

(۳۶۹) البقاری ۱۵۸/۷ .

(۲۷۰) روه ابن حبان فی صحيحه برقم (۲۴۲۷) (مولد) وابن السني برقم (۳۵۱) وقال
الحافظ: هذا حديث صحيح. وصفحه عبدالقادر الانباروط فی تخریج الانکار
للحرفی ص (۱۰۶).

واته: خواجه هیچ کاریکی ناسان نییه مگر نهوی تۆ خاصانت
کردوه. وه تۆ نه مگر ویستت لۆ بێ زبری و دهقی و گرانی زهوی
ناسان دهکیمت.

نه و نزایه‌ی که شه‌یطان و دوو دنییه‌کانی راوددنی

- ۱- په‌نا گرتن به‌خوای گهره‌ لێی. (٢٧١)
- ۲- بانگ دان. (٢٧٢)
- ۳- زیکره‌ شه‌ری‌په‌کان و خویندنه‌وه‌ی قورئان. (٢٧٣)

(٢٧١) لېوایوود ٢٠٦/١ و القرمذی و انظر صحیح الترمذی ٧٧/١ و انظر سورة
المؤمن آية (٩٨ - ٩٩).

(٢٧٢) مسلم ٢٩١/١ و البخاری ١٥١/١.

(٢٧٣) (ماله‌کانتان ممکن به‌گۆه‌ستان. به‌راستی شه‌یطان له‌و ماله‌ پامه‌کات که
سوره‌تی (البقرة) ی تیندا له‌خویندنی) مسلم ٥٢٩/١. وه له‌و نزایه‌ی که
شه‌یطان راوددنی: زیکره‌ی په‌یانیان و ئیوارانو خه‌رتن و هه‌ستان له‌خه‌رو
زیکره‌ی چه‌ورنه‌مالو هاتنه‌ به‌ره‌ه‌ لێی و زیکره‌ی چه‌ورته‌ مزگه‌وت و هاتنه
به‌ره‌ه‌ه‌ لێی و شه‌ه‌ری‌ نه‌مانه‌ له‌ زیکره‌ شه‌ری‌په‌کان و هه‌کو خویندنی (آیه
الکرسی) له‌پێش خه‌وتنه‌لو خه‌وتنه‌شی دوو ئایه‌تی کۆتایی سوره‌تی (البقرة).
و مەعەممە سەیدە (سەد) جار بۆ (لا ێله‌ إلا الله و ێه‌ لا شەئک لہ. لہ‌ الیک و لہ‌ الحمد
و ێز علی کُل شەئ و ێله‌) لێرا له‌بێته‌ قه‌لغان بۆی له‌شه‌یطان به‌هێزایی لێر و ژێر.
و مەعەممە بانگ دان شه‌یطان راوددنی.

نَدُو نَزایه‌ی بُو دهرکردنی فِیْلِ شَه‌یطان و

داروده‌سته‌ک‌ه‌ی دبووتری

«أَعُوذُ بِكِنَمَاتِ اللَّهِ الثَّامَاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ نَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. وَنَرٌّ وَفِرٌّ. وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ. وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ فِيهَا. وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ. وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا. وَمِنْ شَرِّ بَقِيَةِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقاً يَطْرُقُ بِكَيْدٍ يَارْحَمَنُ» (۲۷۱)

واته: په‌نا له‌گرم به‌ ووشه‌ ته‌واو‌مکانی‌ خ‌وای‌ گ‌موره‌ که‌ چاک‌م‌کارو‌ خ‌راپ‌کار ناتولن‌ بی‌ب‌زینن‌، له‌خ‌راپ‌ه‌ی‌ له‌وی‌ د‌روست‌ ک‌راو‌م‌ د‌یت‌و‌ ده‌چ‌ن‌. و‌ط‌ه‌ خ‌راپ‌ه‌ی‌ له‌وی‌ له‌ ئاس‌مان‌ه‌وه‌ د‌اده‌ب‌زئ‌و‌ خ‌راپ‌ه‌ی‌ له‌وی‌ س‌ر‌ده‌م‌ک‌وئ‌ ب‌ؤ‌ی‌. وه‌ له‌ خ‌راپ‌ه‌ی‌ له‌وی‌ که‌ له‌ ز‌ه‌وی‌دا‌ ده‌رو‌او‌ ده‌چ‌یت‌ه‌ نا‌وی‌و‌ له‌وی‌ لی‌وه‌ی‌ ده‌رد‌یت‌. وه‌ له‌ خ‌راپ‌ه‌ی‌ ئاش‌و‌وب‌ه‌ی‌ شه‌رو‌ ر‌ؤ‌ئ‌. وه‌ له‌ خ‌راپ‌ه‌ی‌ ه‌مو‌و‌ ل‌ن‌ ده‌رن‌کی‌ ق‌اپ‌ی‌ که‌ به‌شه‌و‌ له‌ ده‌رگا‌ ب‌دات‌ م‌م‌گ‌ر لی‌ده‌رن‌که‌ که‌ به‌خ‌یر ل‌ن‌ ب‌دات‌ له‌ی‌ خ‌وای‌ به‌ب‌ز‌م‌یی‌.

---

(۲۷۱) احمد ۱۱۹/۳ یا س‌ن‌ان‌ ص‌ح‌یح‌ و‌اب‌ن‌ الع‌س‌ن‌ی‌ ب‌رام‌ (۱۳۷) و‌من‌خ‌ اس‌ناد‌ه‌
ال‌راف‌ئ‌و‌ط‌ فی‌ ت‌ف‌ر‌ی‌ج‌ه‌ ل‌ل‌ط‌ه‌ار‌ی‌ه‌ ص‌ (۱۳۲) و‌ان‌هر‌ م‌ج‌م‌ع‌ الز‌وال‌د‌ ۱۲۷/۱۰.

نه گهر کارینکت ویست و سه ری نه گرت و وا دهر نه چوو

۱- (بهواداری بهمینز چاکتره و خوشمویست تره به لای خوای گمرومه له بهواداری لاواز له ههمو چاکمیه کدا. سوور به لاسر نه شتهی کملکت پین نمکیمین و پشت به خوا بیستس دهمستوستان و لاواز مبه. وه نه گهر شتینکت تووش هات مملی نه گهر لاواو لاوام بگردایه نهوا لاواو دهوور. بملکو بلی: «قَدَرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ». واته: بهیاری خوای گمرو نه شتهی ویستی بوو کردی و نهجامی دا. چونکه ووشه (نه گس) نه رگای کاری شعیطان نمکاتره. (۲۷۵)

له کاتی پَرْمین (العطس) دا

۱- دهست یان کراسه کت بخوره سمر دهست و دهنگت نرم بگمرومه. (۲۷۶)

۲- نه گهر به مکیه له ځیوه پرمی با بلی: «الْحَمْدُ لِلَّهِ» (۲۷۷) یان «الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ» (۲۷۸)

(۲۷۵) مسلم ۲۰۵۲/۵.

(۲۷۶) ابودود (۵۰۲۹) و ترمذی (۲۷۴۶) و قال: حدیث حسن صحیح، و سلله حسن

عن ابی هریره (رضه).

(۲۷۷) البخاری ۱۲۵/۷.

(۲۷۸) صحیح (صحیح سلن ابی دود ۹۴۹/۳).

واته: سر پارس و ستایش بؤ خدای گدوره لستدر همه مو حالتیک
 ود یا براهی یان هاوله کی پنی بلی ((یَرْحَمُکَ اللهُ)) . واته: خوا
 به دست پر بخت. ود نیکر وتی ((یَرْحَمُکَ اللهُ)) نعم پنی بلی:
 ((یَهْدِیْکُمْ اللهُ وَیُصْلِحْ بِاَلْکُمْ)) (۳۷۹)

۷۰۰ ((نه گهر که سبک له ښووه پښتو سوپاسي خواي کړدو
پيستان امروتن او ولاړی بدنه عود به)) (يُرْحَمُكَ اللهُ) به لام
نه گهر سوپاسي خواي نه کړد ولاړی مدد نه شي. (۲۸۰)

تَیْبِیْنِی د جانا سَن جَار وَه لَامِی کَسِیْک بَدْر مَرْمَرَه کِه پَرْمِی
بِرَکَر حَمَکَ (الله) کِه کَر زِیَاد لِه سَن جَار پَرْمِی وَه لَامِی مَه دَر مَرْمَرَه
سَرَنَد دِیَارَه نَحْزَشَهو مَه لَامَه تَیْبِیْنِی (۷۸۱)

نه گهر بنی باومرینک پڑمیو (الحمد لله) ی کرد

يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بِالْكُم» (٢٨٢)

له کاتی باویشک دان (التشاوب) دا

۱۰ بازیش له شیطان و به نگر باویشکت هات تا دستوانی
بر سرور و چونکه شیطان له کات دا یفت بی دوکمنت)) (۲۸۲)

(۲۷۹) انجمنی ۱۷۵/۷

(2A0) — قسم ١٢٩٢.١

(٢٨١): و در نزدیکی خانه به پلنگه سه حیله گان نیزه برافراشته (الأنکان) لایحه (٢٦٧-٢٦٨)

(YAV) الترمذی ۸۲۰/۱ و احمد ۴۰۰/۱ و ابوداود ۲۰۸/۱ و انظر صحيح الترمذی ۲۵۱/۲.

(۷۸۲) تاریخ: ۱۰/۱/۱۴۰۵ جز این مورد (۵۰)

۲- « ئەگەر باورنەشكەن دا دەست بخەره سەرلەمەت چۈنكە
شەيطان دەجىتە ئاوى » (۲۸۱)

نزاو پارانەوۋە بۇ مۇسلماننىڭ ئەگەر

ھاۋسەرى ھىنا (دواى مارە بېرىن)

۱- پىنى بلىن: « بَارَكَ اللهُ لَكَ. وَبَارَكَ عَلَيْكَ. وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا
فِي خَيْرٍ » (۲۸۵)

ۋاتە: خۇا ئىت پىمۇز بىكات و بىرمەكت بېرىن بە سىرت داو
لەسەر خىر كۇتان بىكاتىرە.

۲- يان بلىن: « اَللّٰهُمَّ بَارِكْ فِيْهَا وَبَارِكْ لَّهُمَا فِيْ بَيْنَهُمَا » (۲۸۶)
ۋاتە: خۇايە بىرمەكت بېرىن بە سىرئاندو بىرمەكت بخەره
لەرمەكائىنەرمە.

۳- يان بلىن: « عَلَى الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ وَعَلَى خَيْرِ طَائِفٍ » (۲۸۷)
ۋاتە: لە خۇا دەپارنەمەۋ لەسەر چاگەر قەۋ پىمۇزى بىت و
لەسەر نىبىيىكى چاگە كۇزى كوردىيىتەرمە.

---

(۲۸۱) رىۋايەت مۇسلىم (۲۹۹۵) عن أبي سعيد الخدري (رضي الله عنه).
(۲۸۵) لفرجه لصحاب السلفين إلا النضالي والنظر صحيح القزويني ۳۶۶/۱.
(۲۸۶) رىۋايەت الطبراني في الكبير وحسنه الألباني (مطبوعه دار الفوائد ص ۷۷).
(۲۸۷) رىۋايەت القزويني ۳۶۷/۷.

نزاو پارانه‌وی ژن هینه‌رو بکړې هوی

گواستنه‌وه

(ښکېر يمکېک له ښوې ژنې هيناو څيژلنې پيدا کړد. يان
څڼمکتارنکې کړې^(٢٨٨) يا تاوچمولنې بگړئو بلن: «اللهم إني
أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا
جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ.»

ولته: خوايه من دلوای چاکه‌ی ښمېر ښو چاکه‌یت ښ ښکېر که
څستوته سمرېو پمات پڼ ښکېر له خراپه‌کېو ښو خراپه‌کېو
که څستوته سمرې. و ښکېر خوشترنکې کړې يا ښست بگړئ
به پښې سمرېمو سمرېمو ښه بلن^(٢٨٩).

نزاو پارانه‌وی پښ چوونه لای څيژان و (جيماع کردن)

« بِسْمِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ جَبَلْنَا الشَّيْطَانَ. وَجَبَلِ الشَّيْطَانَ مَارَزَّتْنَا »^(٢٩٠)

---

(٢٨٨) وه ښکېر ښوچمېبلی کړې هسان کار ښکات و ښست ښکړئ ښسمر
ښوچمېبلی ښسمر ښیلن: ...

(٢٨٩) لېوډود ٢/٢٤٨، وېن ماچه ١/٦١٧ و ښطره‌صحيح ابن ماچه ١/٣٢٤. وهو
سن.

(٢٩٠) ښکېر ښه بلن و مددلیان هو ښو ښمېطان سمرکېز ښوولن ښلانی پڼ
بکېمینن/ البطارقي ١٤١/٦ و مسلم ٢/١٠٢٨.

واته: به ناوی خوا. خوابه شیطانمان فی نور بخرموره
شیطان لور مژدهش نور بخرموره که پیمان نبهه غشی.

نه و نزاو پارانه و هی که مندالی پین په نا دهری

ابن عباس (رضای خویان فی بیت) فرموده است: پیغمبری
خوا (ﷺ) حسین و حوسینی پمان جدا یه: «أَعِذُّكُمْ بِكَلِمَاتِ
اللَّهِ الثَّامَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَةٍ. وَمِنْ كُلِّ غِيْبٍ لَاقَةٍ» (۲۹۱)

واته: پمانان لدم به روشه لورامکانی خوای گموره، نه
مهور شیطان و گیاللمهور زیندمورنکی زیانبه غشی خاوم
ژمور. و نه همور چاونکی لورمگرو پیم. (یان - مِنْ كُلِّ غِيْبٍ
لَاقَةٍ - واته: نه همور لورو نه غوشی یه که مروزا نیگری نه
شیلای و کم عقلی) (۲۹۲)

و نه حیف فرمود: نهه نیبامیم پیغمبری (علیه الصلاة والسلام)
نیصماهیل و نیصحالی کوبی پین پمان جدا. (۲۹۳)

نه گهر مندالتان بوو

۱- هوزبانه (العنقه) ی بو بکه. لوروش سمرپینی نور موره بو
نیرو یه که مری بو مندالی میننه. (۲۹۴)

(۲۹۱) البهاری ۱/۱۱۹.

(۲۹۲) فتح ۶/۳۷۲.

(۲۹۳) البهاری (۲۳۷۱).

(۲۹۴) المرحه القرطبي ۱/۹۶ رقم (۱۰۱۳) وقال: حديث حسن صحيح، وهو حديث صحيح.

فەزلى سەردانى كردنى نە خوش

پېغمبەرى خوا (ﷺ) دەفرمود: « إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَتَى فِي خِرَافَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجُوزَ. فَإِذَا جَلَسَ غُفِرَتْهُ الرَّحْمَةُ. فَإِنْ كَانَ عُذْرُهُ مَتَى عَلَيْهِ سِتْرُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمَيِّسَ. وَإِنْ كَانَ فِئَاءُ مَتَى عَلَيْهِ سِتْرُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ... » (۲۹۹)

واتە: ئەگەر پیاویك سەردانی بێرا مۆسڵمانەكەى بکات و ئەگەر شەخسێكەى بۆسەر بکات، ئەو بێرا بەناو باخێكى مێوێ بەمەشت دا دەهوات هەتا داخەشتن. وەكاتی ئەنێشت بەزمی خواپى دای دەپۆشێت و دای دەگرتێت. وەئەگەر بێمانى بێت حەفتا هەزار مەلایكەت بۆى دەپاړێنێت. هەتا ئێوارەى لێ نەبێت. وەئەگەر ئێوارە بێت حەفتا هەزار مەلایكەت بۆى دەپاړێنێت. هەتا بێمانى لێ نەبێت.

نزاو پارێندەوە بۆ نەخۆش لە کاتى سەردانى كردنىدا

۱- پېغمبەرى خوا (ﷺ) ئەگەر بچوايه بۆ سەردانى نەخۆشێك پێى دەفرمود: « لَا تَأْسَ ظَهْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ... » (۳۰۰) واتە هیچ ئێیه پاك نەبێت. ئەگەر بە وێستى خواى گەورە.

(۲۹۹) رواه الترمذي وابن ماجه وصححه ابن ماجه ۲۵۵/۱ وصححه

الترمذي ۲۵۶/۱ وصححه ابن ماجه وصححه ابن ماجه.

(۳۰۰) البخاري مع الفتح ۱۱۸/۱۰.

۲- (هیچ به ندمیه کی موسلمان نییه که سردانی نه خلق شیکه
بکات که نه جهلی نه ماتین و حوت چار پلی) «أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ
رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ» کیلا چاک لمییتوره. (۳۰۱)

واته: دوا له حکم له خوی مزنی پرموردکاری مرضی مزنی که
شیفات بدات.

«اللَّهُمَّ اشْفِ عَبْدَكَ بِكَ غَدَاً. أَوْ يَمْشِي لَكَ إِلَى خَنَازِقٍ» (۳۰۲)

واته: خوییه شیفات به ندمکمت بده تا دولمت بوی بوی
بدات (بموی زورمان ای بریدارو کوژدلو بخت). یان لمبر تو
بیچیت به دوی جمنارمیه کداو شوینی بکوی.

«بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ. وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ
أَوْ غَيْرِ حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ. بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ» (۳۰۳)

واته: به ناوی خواوه نومات بوی حکم له همور شیکه که نزمیت
نمدات و له خراپهی همور نفیسکه یان چاری حسود بمرکه که
حسودیت پین نمدات خوا شیفات بدات، به ناوی خواوه نومات بوی
حکم.

(۳۰۱) لخرجه القمزي ولېودود ونظر صحيح القمزي ۴۱۰/۲. وصحيح الجامع
۱۸۰/۵.

تنبیلي: نچاره کممش به مرجیکه خوی گسره شم ندمیه یی ټی قبول بکات.
(۳۰۲) صحيح سنن أبي داود (۶۰۰/۳). وټی رولیه: «لو نمشي لك الى صلا» روله
لېودود (۲۱۰۷) وکهاکم ۲۴۴/۱. وقال: صحيح على شرط مسلم، وخسنة
الکلباني في صحيح الجامع برقم (۴۴۶).
(۳۰۳) مسلم (۱۷۱۸/۴) عن أبي سعيد (ع).

۵- «اللَّهُمَّ رَبُّ النَّاسِ اِذْهَبِ الْبَاسَ وَاشْفِ اَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ اِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا» (۳۰۵)

واژه: خواجه پیر مردگاری خلیکی، نام نازره لایر مو شیطای بد
خوت شیطا نوری مردانی، هیچ شیطایک نییه جگه له شیطای
تن، شیطایک که هیچ نمخوشییهک جی ناهیلی.

نزاو پارانه وهی نهو نه خوشه ی

دهستی له ژبان شتووهو بیزار بووه

۱- «اللَّهُمَّ اغْنِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاحْفَظْنِي بِالرِّفْقِ الْأَعْلَى» (۳۰۶)
واژه: خواجه لیم خوش بری محمد پی بکسو بمکینه به
هاوی بیانی پله بریز. (۳۰۶)

۲- له عاقبه سه (پرمزای خوی ن یزت) لهر موویته: پیغمبر
(ﷺ) له کانی سهرممرگی دا هردور دهستی له خسته ناور تاو موو
محسین بهمهم هاوی دار دهی لهر موو: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنْ لِلْمَوْتِ
نُكْرَاتٌ» (۳۰۷)

واژه: هیچ پرمستراوکه نییه بهمهمق جگه له (الله) به راستی مردن
ژان و نارمحتی خوی هیه.

(۳۰۵) القهاری مع الفتح (۲۰۶/۱۰) و مسلم (۱۷۳۱/۴).

(۳۰۶) القهاری ۱۰/۷ و مسلم ۱۸۹۳/۴.

(۳۰۷) که برکت له پیغمبر علیه السلام و راستگاران و شهمیدان و
پیار چاکان بهرله سهرمتی (النساء: ۶۹). وه بهرله (قصص الانبیاء) یه
کله ۴ پهرم (۲۱۰).

(۳۰۷) القهاری مع الفتح ۱۴۴/۸ وه له لهر موویته السوکه دا.

۳- « لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخُدَّةٌ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخُدَّةٌ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ » (۳۰۸)

واته: هیچ پرستارونک نئییه بعمق جگه لئراڭ و خوا گمرومیه.
هیچ پرستارونک نئییه بعمق جگه لئراڭ و تاکه. هیچ
پرستارونک نئییه بعمق جگه لئراڭ و تاک و بن هاو پمسه. هیچ
پرستارونک نئییه بعمق جگه لئراڭ و مولکو ستایش بۆلیموه.
هیچ پرستارونک نئییه بعمق جگه لئراڭ و گۆږان و توانا نئییه
مەگەر بۆمۆه.

نزاو پارانهوهی نه خوش بو خوی

(نمستت بخمره سەر ئەر شویندە ئازاری میه له لعشت دلو
سێ جار بلی: « بسم الله » وه حەوت جار بلی: « أعوذ بالله وقدرته
من شر ما أجذ وأحاذر » (۳۰۹)

واته: پمنا ئەگرم بە خوای گمروو قورمەت و توانای ئە خراپەیی
ئەر ئازارەیی هەستای پێ ئەکەم و سێ ئی ئەکەم.

---

(۳۰۸) مەزکسێهە ئەمە کۆتا رۆڵای بیژت لایەیی ئەگەری نۆزەخ نایەوان / لەرجه
القرمذی و ابن ماجه و مسند الألبانی. وانظر صحيح الترمذی ۱۵۲/۲.
و صحيح ابن ماجه ۳۱۷/۲.

(۳۰۹) مسلم ۱۷۲۸/۴.

چاره‌سەری برینداری و زام

(پێغه‌مبەری خوا ﷺ) ئەگەر مەزۆلێك ناساغ بووایە و نازاری
هەبووایە یان برینداری یان زامی پێوێ بووایە پەنجەیی شاولێ
نەکرد و دەپەلموو - وە سەولیان (کە پاروییەکە) پەنجەیی
شایەتەمانی دەدا لە زەوی - پاشان بەرزێ نەکرد و دەپەلموو:

«بِسْمِ اللَّهِ تَرْتَبُ أَرْضُنَا بِرَيْقَةٍ نَقْضًا يُشْفَى سَقْمُنَا بِأَذْنِ رَبِّنَا» (٣١٠)

واتە: بەناوی خوا، گۆل و خۆلی زەوی یەكەمان بەلێکی
هەندێكمانوێ دەپێتە شێلا بۆ نەخۆش و ناساغەكانمان بە ئێزنی
پەرورەنگارمان.

(وێ مانای فەرموودەكە واتەگە یەنێ كە هەندێ لە لێکی خۆی
نەکرد بە پەنجەیی شایەتەمانیوێ، پاشان دەپەنجستە سەر گۆمە و
هەندێکی لێ مەلەمەگرت و دەپێتە بەشۆنێ برینداری یەكە. یان
ناساغی یەكەدا و شەم و وێشە و ئۆلێی لەم حالەتی پێداهێنانەدا
دەپەلموو.) (٣١١)

(٣١٠) البخاری مع الفتح ٢٠٦/١٠. و مسلم ١٧٢٤/٤. برقم (٢١٩٤)

(٣١١) انظر: شرح القروي على صحيح مسلم ١٨١/١٤. وفتح الباري ٢٠٨/١٠

«بەهوانە پەروێزەنەری یەكێ مەزۆلێ ئەم فەرموودەییە لە (زاد المسافر) ١٨٦/٤ ١٨٧

چاره سه‌ری پیومه‌درای مارو دوو پیشک (اللسعة واللدغة)

- ۱- سوره‌تی ﴿ الفالحة ﴾ بخویتی لکمل کۆکردنمه‌ی تپی
لحمت و تف کرینه سهر شوینی پیومه‌درای بی‌که. (۳۱۲)
- ۲- به ناوو خوئی شوینی پیومه‌درای بی‌که مسح بکه لکمل
خویندنی سوره‌تی ﴿ لیل یا ایها الکافرون ﴾ و ﴿ الفلق ﴾ و
﴿ الناس ﴾ (۳۱۳)

چاره سه‌ری (تا)

- قال(ﷺ): « الحصى من فيح جهنم فأبردوها بالماء » (۳۱۴)
- ولله: (۵) له هالوو له پریشکی نۆزه‌خومیه لکمر تووشتان
هات به ئار ساردی بکهنمه.

(۳۱۲) البخاری مع الفتح ۲۰۸/۱۰.

(۳۱۳) الطهراڤی فی المسهم الصلیر ۸۳۰/۲ . و انظر مجمع الزوائد ۱۱۱/۵ و ضمن
اسلام.

۳۱۱ . البخاری مع الفتح ۱۷۴/۱۰ و مسلم ۱۷۳۳/۴.

ته لقین دادانی که سینک که له سه ره مهرگ دا بیت

« مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ » (۳۱۵)

واته: مهر که سینک کوئا روتی له دونیاد (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) بیت محبت بهمشتره.

نه گهر تووشی موسیبه تیک بوو (که سینکی مرد)

خوای گهره ده لهر موت ﴿... وَ أَشْرَ الصَّابِرِينَ * الَّذِينَ إِذَا
صَاحَتْهُمْ مُعِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِلَى اللَّهِ رَاجِعُونَ * أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ
رَبِّهِمْ وَ رَحَّةٌ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْتَخِرُونَ *﴾ (مبقره: ۱۰۵-۱۰۷)

واته: ... وه مرته بده به نارامگران نه وانهی کاتی تووشی
موسیبه تیک ده بن ده لین ئیمه مولکی خواین و مهر بولای
لهودمگه ښیره، نهوانه ستایش و سنا و محمت و نه مینیان
بۆ مهیه له سزا له لایمن خوای پرموردگار یانهوه و نهوانش به
پاستی هیدایهت لرواژن. (۳۱۶)

(۳۱۵) ابوداود ۱۹۰/۴ وانظر صحيح الجامع ۴۴۲/۵. وفي رواية « مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ
مِنْ الدُّنْيَا... » رَوَاهُ ابوداود (۲۱۱۶) والماقم ۳۵۱/۱، وَحَمَلَةُ الْأَكْبَانِي فِي إِهْوَاءِ
الظُّلُمِ بِرَوَاهُ (۱۸۷). رَوَاهُ سَلَمٌ بِلَفْظِهِ «قُلْنَا نَوَافِكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» مسلم ۳۱۹/۶
عن أبي سعيد ولى رواية عن أبي هريرة. وابن حبان (۷۱۹) مولاه بلطف:
« قُلْنَا نَوَافِكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ يَوْمَ يَنْفُخُ
وَأَنَّ أَصَابَةَ قَوْلِ ذَلِكَ مَا أَصَابَهُ » انظر احكام الجنان: ۱۰. واته: تعلقنى مهر
کهسانه تان بکمن که لهره مهرگان به وتی لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تا بیلین چونکه
مهر که سینک کوئا ووشه لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بیت محبت بهمشتره مهر و لایقه بر
لنگرچی پیتلهره تووشی لهره ببن که تووشی نمین له سزا.

(۳۱۶) تفسير القرآن العظيم ۱/ ۱۸۴.

۱- « (إِنَّا فِيهِ وَإِلَيْهِ رَاجِعُونَ) اللَّهُمَّ اجْزِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا » (۳۱۷)

ولته: نيمه مولی خواين و بؤ لای لمر لمگم پينموره. خوايه پاداشتم بدميتموره لمر موسيبيتمه مدار کسيئيکي باشتقم بؤ بخمرموره جينگه ي.

۲- يان پلن: « اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلَهُ. وَأَعْفِنِي مِنْهُ عُقْبَةُ خَسَّةٍ » (۳۱۸)
ولته: خوايه له من و ل لمر يش (مردو مکه) خوش بيمو کسيئيکي چاکم بؤ بخمرموره شوئي.

له کاتي داخستني چاوي مردوويه ک دا

« اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقُلَانٍ (تاومکه ي دملني) وَاذْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمُهْدِيْنَ. وَأَخْلِفْهُ فِي عُقْبِهِ فِي الْغَابِرِينَ. وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبُّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَتَوَرَّ لَهُ فِيهِ » (۳۱۹)

واته: خوايه له فلانمکه مس خوش بيمو پله ي بمرزيکمرموره له تاو پينموي کرلواندلو له پاش لمر کسيئيکي دلصوز جي بهيله بؤ کس وکاري بو بيکمره جي نشيني. وه له نيمو لمر يش خوش بيه لمر پمرورنگاري جيهانيان و گزومکه ي بؤ قراون بکمر بؤي پوشن و نوردار بکه.

(۳۱۷) هيچ موسلمانیک نويه که موسيبيئيکي تاوي خوش بيمو وه لمر ي
خوي گمره لمراني پزگرموره پلن (تا و .....) (لمرمومکه ....) ديلا خوي
گمره کسيئيکي چاکتي له پاش لمر بؤ مملاته شوئي / مسلم ۶۳۲/۲
(۳۱۸) مسلم ۶۳۲/۲
(۳۱۹) مسلم ۶۳۱/۲

ناوات نه خواستنی مردن

(صبح کسمیکہ لہ فیوہ ناوالی مردن نہ خونریزا بہ صلی
نارہ حتمی یکمہ کہ تووشی ماتوہ). (۲۲۰) نکسر ہر محبوبو ییلن
یا بلن: «اللہم احيي ما كانت الحیاة خیراً لی. وتوفني إذا کانت
الوفاة خیراً لی». (۲۲۱)

واته: خواجه بمژنده همتا دهر کاتهی ژيان چاکه بؤم و بممرینه
دنگهر مردن خنری تندا موو بؤم.

نوٹری مردوو

نویزنی مردوں فری کیلایمیه (واکہ لنگر چمند کسینک
 لنگامی بدن لنگر موسلمانان لانچو بہ نہکردنی ہموو
 موسلمانانی لہو ناوچمہ گوناہار بہن) وہ ہم نویزہ کوپنوش و
 چہمینہوی تیندا نییہ۔ راسترون شیوہی چوار
 تمکیر (اللہ اکبر)، وہ پینچ تمکیر تا لڑ تمکیر کردن ہاتوہ۔

(۲۲۰) بروست فوجہ موسلمان خاواقی مران بطولائی، لہبر خوروی چاکرین کس
 لہبر کسبہ کہ تلمی درویش پیت وکر لہری چاکری زور بیت۔ یہ کا گوذاہ کم
 بکاکوروی پشیمان بیہوشہ لوی۔ خور وعا لہبر سمعطور تاپمعی مران و
 ژوانی لار گلہ۔ بہام لکسر موسلمان لہ دین و لیمانی ترسی خور کزانی پر
 بکاک لکاتی زوروی فیلکس تاجور وعا، خور لکاتی بروستہ خاواقی مران
 بطولائی کا ژوانی کزانی پر بیت بہام لہری سمع وعات بیت۔
 (۲۲۱) الفار، ۱۰۸۰/۱۰۷/۱۰، ص ۲۸۰۔

تاسمان □ لاندات) و (کاتیک خُرد سر نبات بُو تارا بوون □ تارا
 نصیحت). (۳۳) وه همتا نوژن گران لیسری زلزون چاکتره، لیسر
 لیسر مووانشی که باسی همه نکات:

پیغامبر (ﷺ) دلسر مویت: « هر مردی که گزیده که موسلمانان
 لیسری نوژن بکن و زار میان بگانه ساد کس و تگای بُو بکن له
 خوا، خوی گموره پارانمو تگایان و مردگرئ)) (۳۴)

وه دلسر مویت (ﷺ): « هر پیاوئکی موسلمان بمریت و لیسر
 چمنز مکی چل پیاوی یکتا پرست بوستن که هاو طیان هیچ بُو
 خوا دانستاین، ثیلا خوی گموره تگایان و مردگرئ)) (۳۵)
 وه دلسر مویت (ﷺ): « هر کسی که سَن پیز له خملکی لیسری
 نوژن بکات، بهمشتی بُو واجب نصیحت)) (۳۶)

(۳۳) برونه نرینهی که بهیله کللی سر له (الحکام الجنائز) (الایمانی)
 (پهشتی خوی بیوت).

(۳۴) صحیح مسلم بشرح النووي - کتاب الجنائز - ۲۱/۷ رقم (۹۵۷) و جامع
 الصلوة للترمذی ۲۶۸/۳ رقم (۱۰۳۹) و له لیسر مویت لیسر لیسر...
 لیسر خوی گموره لیسر خُرد لیسر.

(۳۵) شرح صحیح مسلم ۲۱/۷-۲۲ رقم (۹۵۸) و صحیح ابن ماجه (۹۵۹).
 (۳۶) رواه ابوداود (۲۱۶۶) و الترمذی (۱۰۲۸) و قال: حدیث حسن. وخرجه ابن
 ماجه (۱۶۹۰) و مسلم احمد ۷۹/۱ و صححه الحاکم فی المستدرک ۳۶۲/۱ و تاله
 الذمعی.

پارانہ وہ بؤ مردوو له نوښتی مردوودا

۱- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي. وَارْحَمْنِي. وَعَافِنِي. وَأَكْرِمْ لِرُؤُوسِي. وَنَسِجْ مَدْخَلِي. وَاعْلَمْ بِالْمَاءِ وَالْثَلَجِ وَالْبَرَدِ. وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ. وَأَبْدَلْنِي دَاراً خَيْراً مِنْ دَارِي. وَأَهْلًا خَيْراً مِنْ أَهْلِي. وَزَوْجاً خَيْراً مِنْ زَوْجِي. وَأَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ. وَأَعِزَّنِي مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]» (۲۲۷)

واکه: خواجه لای خورش بېس په حمی پڼ بکسوی پاریزمو لای بیورمو له خوښنگیمکی خورش و بهریندا دایلی و شوینکمی بؤ فرلون بکسوی بهلوی باران و بهرلو لمرزه بیخوړمو له گونا پاکي بکسرموه هر وکه چوڼ پوښاکي سپی پاکه سمیتوره له چله. و مالکمی بؤ بگړه به خانیمکی خورش ترو کس و کارنکی بدمری له کس و کارمکی چاکترو خیزاننکی بدمری له خیزاننکمی باشترو بیخوره بهمشتترو پمناي بده له سزای گڼو سزای تلگری نوره خ.

۲- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا. وَمَيِّتِنَا. وَشَاهِدِنَا. وَغَائِبِنَا. وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا. وَذَكْرِنَا وَأُنثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مَا فَاخِجْ عَلَى الْإِسْلَامِ. وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مَا فَنَرَفْهُ عَلَى الْإِيمَانِ. اللَّهُمَّ لَا تُخْزِنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ» (۲۲۸)

(۲۲۷) له معارف حوی مالکی کشجعی بیرو (ک) له معرو: ... کالوتم له خواست که تر مردوو من به له معروم پارانموی که پیغمبر (ک) له معرو پارانموه / مسلم ۶۶۲/۲.

(۲۲۸) ابن ماجه ۱/۱۸۰ و احمد ۲/۳۶۸ و الترمذی صحیح ابن ماجه ۱/۹۰۱

واته: خوايه خوښ ببه له زیندوړو مروودمان و له قامانو
 تاقامانمان و بچوړو و گسودمان و نیرو من مان. خوايه
 هرکسینکمانت ژياند لاسر لیسلام بیژننه هرکسینکمانت
 مراند لاسر لیسلام بیمرننه. خوايه له پاداشتی ثم موسیبه ته
 پښه شمان مگر لودای ثم کسه سرلن شینوار
 گومرمان مکه.

۳- «اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ. وَحَلِي جَوَارِكَ. لَقِيَ مِنْ لِقَةِ
 الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ. وَأَلَتْ أَهْلَ الرَّقَاءِ وَالْحَقُّ. فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ
 أَلْتِ الْغَفُورَ الرَّحِيمَ» (۳۲۹)

واته: خوايه فلانی کوی فلان له ژیر پارینکاری تودایو له ژیر
 چاودیریو دسسته لاتی تودایه. له ناشویو کویو سزای شاگر
 پیپارینه. و توداومنی و دواو دواپییت. ساخوايه لری خوښ
 ببهو بزمیت پښی دا بیتوره بهراستی توداومنی ببهو بزمیو و
 میهرمیانیت.

۴- «اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أَمَتِكَ احتاجُ إِلَى رَحْمَتِكَ. وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ
 عَذَابِهِ. إِنْ كَانَ غَنِيًّا فَرِّدْ فِي حَسَنَاتِهِ. وَإِنْ كَانَ مُبْنًى
 فَجَاوِزْ عَنْهُ» (۳۳۰)

(۳۲۹) لخرجه ابن ماجه. انظر صحيح ابن ماجه ۲۵۹/۱ رواء ابو داود ۲۱۱/۲.

(۳۳۰) لخرجه الحاكم وصححه رولقه الخمي ۳۵۹/۱ وانظر احكام الجنائز
 للابن ابي عمير ۱۲۵.

والله: خواجه له مه بملدهتمو نهمه کویله ته پیوستی بملهمه
تویه. وه توش بملهمندو بملنیازی له سزلدانی. ساخوایه نکمر
چاکمهکاره لخوا له چاکمهکانی زیاده بکه و نکمر خراپهکاره لسی
بیور

پارانهوه بو(کوریه) له نویژی مردوو دا له سه ری

- ١- « اللَّهُمَّ اَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ».. (٣٣١)
- والله: خواجه پمانی بده له سزای گۆپ.
- ٢- « اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا. وَسَلَفًا. وَآجِرًا ».. (٣٣٢)
- والله: خواجه بزمان بکمره پاداشتیک له پشمانمه
بهوات و بیکمره پیشین و پاداشت بزمان.

بو دن دانهوهی گهس و کاری مردوو(دُعَاءُ التَّعْزِيَةِ)

« إِنَّ اللَّهَ مَا أَخَذَ. وَلَهُ مَا أُعْطِيَ. وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى...
فَلْتَعَزَّزْ وَلْتَحْتَبِزْ ».. (٣٣٣)

(٣٣١) (معهدي گۆپی المسبب لمعهدي: له نوای لسی هورمهروه نوژم کرد که
لکسر مدخلیکه نوژمی بکمره که همرگیز گوتانی لکرمهوه گۆیم لسی بهور
معهدي... (معهديمه). أخرجه مالك في الموطأ ٢٨٨/١ وابن أبي شيبة
في المصنف ٢١٧/٣ والبيهقي ٩/٤. وصححه إسماعيل شعيب الأرنؤوط في تعليقه
لشرح السنة للبغوي ٢٥٧/٥. وهو حسن (الحکام الجذالان للکتابانی ص ١٦١.
(٣٣٢) أخرجه البغوي في شرح السنة ٢٥٧/٥ وعبدالله بن براق ٦٥٨٨. وصححه
البخاري في کتاب الجذالان ٦٥ باب قراءة فاتحة الكتاب على جنازة ١١٢/٢.
وهو موافق على المتن.
(٣٣٣) البخاري ٨٠/٢ ومسلم ٦٣٦/٢.

واته: خوا خاومنی لئو شتمیه که نهیباتومو خاومنی لئو شتم
که نهیبه خشم، وه هومو شتمیه له لای لئو بهکات و به
نهیبه لئو دیاری کړاوه، سا نارام بگرمو پازی به بهم
تاقی کړنومو موسیبه به نیازی پاداشت له خوا ی گموره.

خواردن ناردن به دیاری بو کس و کاری مردووو که

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «إِصْنَعُوا لَأَلِّ جَعْفَرٍ
طَعَامًا، فَإِنَّهُ قَدْ أَنَا هُمْ أَمْرُ شَقَلَهُمْ» (۳۳۱)

عبدالله ی کوی جمع لئو لئو: پښه مېری خوا (ﷺ)
لئو موی: خوارننه دروست بکن بو کس و کرای جمع
چونکه شتمیکان بهر هاتوه که به پستی سر قالی کړوون.
نمیش له کاتیکدا لئو موی که جمع مېری کوی لئو
طالب (خوا ی پازی بیت) له چنگی (مړه) دا شهید بو.

نه گهر مردووت خسته گوره که ی

بَلَى: «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ» (۳۳۲)

واته: به لاری خوا ی گموره، وه لئو پښه موی سوننه
پښه مېری خوا (ﷺ).

(۳۳۱) أخرجه أبو داود ۴۹۷/۳ وابن ماجه ۵۱۴/۱ وللمتذی ۲۲۲/۲ وقال: حديث حسن صحيح. وهو كما قال.

(۳۳۲) أبو داود ۳۱۴/۲ تندر صحيح. واحمد يلفه: «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ»
وملحه صحيح. واته: به لاری خوا لئو مېری پښه مېری خوا (ﷺ).
والله (صحيح الترمذی) ۳۰۶/۱.

پارانځه دواى ناشتنى مردوو

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ ، اللَّهُمَّ بُنَّةُ» (۲۳۶)

ولته: خوايه لى خواش به، خوايه چسپاوو دامزدواى بگه.

له کاتى سهردانى گورستان دا

«السلام عَلَيْكُمْ اَهْلَ الدِّيارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ. وَإِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاجِرُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُغْتَمِبِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَغِيرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَكُمْ الْعَالِيَةَ» (۲۳۷)

واته: سلامتان ئى بىټ خواهني خانمگان له ئيمانداران و موملمانان نيمش به ويستى خواى گموره دهگين پيتان. خوا به زمي به پيشکوتو مگانان و دواکوتو مگاناندا بيموره. له خواى گموره نه پاري موره نيمو نيمو بپاريزي.

تيپيني: دواى ئى خوشبون کردن بى کسيکه لسم بى باوه ريتى مرييت دروست نويه، ومپي لسم بى خوا (که) لسماني گموره که هر کاتيکه به لاي گزوي بى بهر ليمکدا پوت بوين مژده دوزمخي بى بنهين (بى مرجعي دنيايى لوهى به بى بهر لاي مروه)

(۲۳۶) پي لسم (که) که لوهى لوهى له ناشتنى مردوو لسم بى باوه ريتى
 ده لسم: «دواى لى خوشبون و دامزدواى بگه بى پراکمان. چوکه
 بهرستى نيمو پوسپارى لى دهگريت» - اېوداود ۲/۲۱۵ و لهماکم و صفحه
 ووالله الغمبي ۲۷۰/۱.

(۲۳۷) مسلم ۲/۶۷۱. و لى ماچه و اللله له ۱/۱۹۱ من بويده (که) وه لىوان دوه
 کورانه که لى لسم و ليه که عايشه (دواى خواى ئى بن) دهگين ليه.

هه ندی کاتی تری جیاواز

له کاتی هه ئکردنی (بسا) دا

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا» (۲۳۸)

واته: خواجه داوای چاکوو خیرمکیت لێ نکم و پەتات
پێ نکم له خراپمکی.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ» (۲۳۹)

واته: خواجه من داوای خێرو چاکمکیت لێ نکم و
نموچاکمیی که تیا یستی و نمر چاکمیی بۆی نیرسراوه. و پەتات
پێ نکم له خراپمکی و لێ خراپمیی که تیا یستی و لێ
خراپمیی بۆی نیرسراوه.

۳- جۆین به - با - معدن. نکم قایمی کردو خراپمیکتان
لێ چاوهوان نکم بلین: «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ
وَخَيْرِ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُمِرَتْ بِهِ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ
مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُمِرَتْ بِهِ» (۲۴۰)

---

(۲۳۸) شرحه لایله ۲۲۶/۴ ولین ماچه ۱۲۲۸/۲ ولفر صحیح لێن ماچه ۲۹۵/۲.

(۲۳۹) مسلم ۶۱۶/۲ ولبقاری ۷۶/۴.

(۲۴۰) برواه الکرمذی (۲۲۵۲) قال: حدیث حسن صحیح ورجاله ثقات من لای بن

کعب (هـ)

واله: خوايه ليئمه دلوای چاکه ی لهم بايەت لى نمکين و دلوای
 لهم چاکميت لى نمکين که تيايەتى و فرمانى پىنکراوه .
 وه پەنات پىنمگرين له خراپەى لهم بايەو لهم خراپەيەى که
 تيايەتى و خراپەى لهمى فرمانى پىنکراو که بيکات .

پارانه وهى کاتى هه وره گر مه (الرغد)

عبدالله ی کوپى الزبير (رهزای خوليان لى بيئت) نمگر گوئى له
 هه وره گر مه بوايه وازى له لاسکردن دهميتاو له پى فرمود:
 « مَبْحَانُ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّغْدَ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ » (٢٤١)
 واله: پاکی و پىنکردى بۆنهم خوليه ی هه وره گر مه ته سپيحات و
 ستايشى نمکات. وه فريشته کانيش له ترسى لهم ته سپيحاتى
 نمکين .

له پارانه و مکانى داواى باران بارين کردن

(الاستسقاء)

١- « اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُبِينًا مَرِيئًا مَرِيئًا نَالِجًا غَوَّ ضَارًّا عَاجِلًا
 غَيْرَ آجِلٍ » (٢٤٢)

واله: خوايه بارانمان بۆ بيارينه بارانيكى به ليئمه ی فاسانى
 سمونكەرى گژوگياو به سوودی پى زيان. بىم زووانو دواى
 مهخه بۆمان.

(٢٤١) له موطا ٩٩٢/٢ وقال الألباني: صحيح الإسناد موثقاً.

(٢٤٢) له بوره ٢٠٣/١ وصححه الألباني في صحيح له بوره ٢١٦/١.

۲- .. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْهَمِّ اغْفِرْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ .. (۲۱۳)

واته: خواجه بارانمان بڑ ببارینہ و فریامان بکرمہ.....

۳- .. اللَّهُمَّ اسْقِ عَادَكَ وَنِيَانَكَ وَاسْقِرْ رَحْمَكَ وَأَحْيِ
بُنْدُكَ الْيَتِ .. (۲۱۴)

واته: خواجه بہندمکانت تیر ناوبکہ، مہروما گیانلہ بارانیش،
وہ بزمی خوت بلوہ بکرمہ و شاره مہرومکت زیندو
بکرمہ.

لہ کاتی باران باریندا

.. اللَّهُمَّ صَيِّدًا نَافِعًا .. (۲۱۵)

واته: خواجه بارانیکے بہ لیزمہی بہ سود بیت.

ذیکری دواۓ بارینی باران

.. مُطَرِّئًا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ .. (۲۱۶)

واته: بارانمان بڑ باری بہ فضل و سوزو رحمتی خواۓ
کرمہ.

---

(۲۱۲) ہیضاری ۲۲۶/۱ و مسلم ۶۱۲/۲.

(۲۱۴) ابوداؤد ۳۰۵/۱ و سنن الالبانی فی صحیح ابی داؤد ۲۱۸/۱.

(۲۱۵) ہیضاری مع الفتح ۵۱۸/۲. وہ بہ (اللهم صییدا نافعاً) مائتود، لخرجه ابو داؤد

(۵۰۹۹) و صححه الالبانی فی صحیح سنن ابی داؤد

(۲۱۶) ہیضاری ۲۰۵/۱ و مسلم ۸۲/۱.

لهو پارانہ وانہی کہ بو خوش کردنه ومی

باران دموترئ (الإستصحاء)

«اللَّهُمَّ خَوَالِنَا وَلَا عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالْطَّرَابِ. وَنُطَوِّنِ الْأُودِيَةَ وَمَنْبَاتِ الشَّجَرِ» (۳۱۷)

واته: خوايه له چوار دهرمان بيباريننه لسهرمان ميباريننه،
خوايه بيبه بو سمرگربو کورته شاخ و ناو شيوو دوله کان و
شوفنی پهلوانی دلو درمخته کان.

له کاتی ته ماشاگردنی مانگ (القمر) دا

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ هَذَا الْفَاسِقِ إِذَا وَقَبَ» (۳۱۸)

واته: پمنا لمرم به خوی گمره له خراپی نهم تاریکی پیه
شمو که دلایت.

له کاتی بینینی هه یشت (مانگی یه ک شهوه) (الهلال) دا

«اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ. وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ.
وَالْتَوْفِيقِ لِمَا نَحِبُ رَبَّنَا وَتَرْضَى رَبَّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ» (۳۱۹)

---

(۳۱۷) البخاری ۲۲۱/۱ ومسلم ۶۹۸/۲.

(۳۱۸) أخرجه الترمذي (۳۰۲/۹) نسخة، والحاكم في المستدرک من حديث عائشة. قال الترمذي: حديث حسن صحيح، انظر ملخص لمصر ابن كثير ۶۹۵/۳ وقال الحاكم: صحيح الإسناد. وأخرجه من حديثه أيضا الفسلي انظر (نسخة المذكورين) ص ۱۷۷ وهو حديث حسن. وصحفة الألباني. انظر السلسلة الأحاديث الصحيحة (۱/۶۱۷).

(۳۱۹) الترمذي ۵۰۴/۵ والدارمي بلفظه ۲۳۶/۱ انظر صحيح الترمذي ۱۵۷/۲.

واٲه: خوا گەرمە. خواپە ئەم مانگە بپهتەرەو بە سەرماندا بە
 ئاشتەو ئاسایش و ئیمان و بە کامەرائیو ئیسلامەتییەوو بە
 تەوفیق و یارمەتی دانت بۆ ئەو شتە یەرەردگار تۆ پێت
 خوشەر پەنی پازیت. (ئە ی مانگ) پەرەردگاری ئێمە
 تۆش (الله).

بە پۆروو بوون

- ١- « پارشینوبەن چونکە ئە پارشینودا بەرەکت هەیه » (٣٥٠)
- ٢- ئەگەر بە پۆروو بویت و جوئنیان پێ دایت (یان شەرمان
 پێ فرۆشتی) بێ: « انی حاتم انی حاتم » (٣٥١)
- واٲه: مەن بە پۆرووم. مەن بە پۆرووم.
- ٣- « پێفەمبەر (ﷺ) ئەسەر چەند ئەنکە خورمایەکی ئەرم و
 پینگەشتوو (رطب) بەربانگ ئەکرەو پێش ئەوی نوێژ بکات.
 ئەگەر ئەبواپە بە خورمای ووشک (تمرات) ئەگەر ئەبواپە بە چەند
 مەشتێک ئە ئاو » (٣٥٢)

ئە کاتی بەربانگ کردنەوفا

« ذهب الظُّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ. وَتَبَّتِ الْأَجْرُ ان شاء الله » (٣٥٣)

(٣٥٠) البخاری ١٢٠/٤ و مسلم (١٠٩٥) مەنس (٥٠).

(٣٥١) البخاری مە الفتوح ١٠٣/٤ و مسلم ٨٠٦/٢.

(٣٥٢) حەسن صەحیح (صەحیح سەنن ئەب دەوود ٤٤٨/٢).

(٣٥٣) لخرجه ابودەوود ٢٠٦/٢ و لخرجه. و انظر صەحیح الجامع ٢٠٩/٤.

واټه: تينډوړي ته پوښت وده مارمکان پرمونډوهو
پاداشته که شمان چه سپاوه مسؤگړه به ويستی خواي گوره.

نزاو پارانه وه نه گهر له لای نه هل و خیزانی مالیک به ریانگت کردموه

« أَطْعَمَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ. وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ. وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ » (٢٥٤)

واټه: ياخوا پوډووموانان له لاتان به ریانگت بکمنموو خولتاس و
بې گوناهان له خولردنتان بخون و مه لایکمت بؤتان بپاړننوه.

نزاو پارانه وهی پوډووموان نه گهر خواردنیان هینا و نه یشکاند

« إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجِبْ. فَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيَصِلْ. وَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيُطْعَمْ » (٢٥٥)

(٢٥٤) صحن لېي دلوډ ٣/٣٦٧. واین حاجه ١/٥٥٦. والنسائي في عمل اليوم والليلة
برقم (٢٩٦-٢٩٨) وه دمقله وایه که پوډوسبر (ک) لسمی لمریو کاتن
به ریانگی له لای خیزانی مالیک کردموه/ وصحه الکباني في صحيح لېي دلوډ
٧٣٠/٢.

(٢٥٥) مسلم ١٠٥٤/٢.

تبیین: دروسله لمر پوډووی سوننه تی گرتیو وه دمهورت کرا پو خولردنیک که
پوډوومکې بشکیننیت و خوی لسمه صبره لکه /مسلم ١٩٥٠-١٩٥١
والتمذي وخریه. وانظر لرواء الفلیل (٩٦٥).

واته: نه‌گهر په‌کینک له‌ ښووه بانگ کړا ېو دعوته‌تیک با بچیت.
 نه‌گهر به پښوونو ېوونو له‌را با بیارنقتموه بزیان به به‌رمکت و نه‌گهر
 به پښوونو تمبوو بابضوات.

نزاو پارانه‌وهی شه‌وی قه‌در (لیلة‌ القدر)

«الليليمُ إلت عَفْرُ [کَرِيم] نَحْنُ العَفْرُ فاعْفُ عَلَيَّ» (۳۵۶)

واته: خوايه تو لي‌بووردمو به‌خشنده‌یت و لي‌بووردنت
 ېن‌خوښه. ساخوايه لي‌م خوښ به‌ ليم‌ ېبوړه.

نه‌گهر نیازی قوربانی کردنت هه‌بوو

«إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ فَأَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَصْحَى وَلَا يَسْ مِنْ شَعْرَةٍ
 وَلَا مِنْ بَشْرَةٍ شَيْئًا» (۳۵۷)

واته: نه‌گهر(ده) پښی په‌کهمی مانگی (ذِي الْجَنَّة) هات و
 ده‌ستې ېن‌کړېو په‌کینک له‌ ښووه وستی واپوړ که قوربانی بکات
 با هیچ دمست نمدات له‌ مووو ښوونکی و ښی نه‌کاتموه.

(۳۵۶) صحیح (صحیح ابن‌ ماجه ۲/۲۲۸) یسوع لفظ «کَرِيم»، و لقرمذی
 (صحیح الترمذی) (۲۷۸۹) بهذا اللفظ و مصنفه‌ الانبانی.
 (۳۵۷) مسلم (۱۹۷۷) و ابوداود (۲۷۹۱) و انسبانی (۲۱۱/۷ و ۲۱۲) و لمیره
 من ام سلمة (رضی الله عنها).

له کاتی سه ربړین و قوربانیډا

« بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ]. اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي » (۳۵۸)
ولته: به ناوی خوار خوا گسړمیه. خوايه له تفرمیسو بو تفریه.
خوايه لیم و مرگرمو لیم قبول بکه.

ته کبیر کردن بو جه ننه کان

کاتی ته کبیر کردن له جه ننی پرمه زاندا له کاتی دمرچوونو مویه
بو نوږد تا نوږد تموار دجین و له جه ننی قوربانیډا له پرمه بیانی
په ننی عمره مویه تا کونای په ننی (آهَامُ التَّشْرِيل) (۳۵۹)
بسم شیتوانه:

- ۱- « اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ.
وَاللَّهُ أَكْبَرُ » (۳۶۰)
- ۲- « اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ.
اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَانَا » (۳۶۱)

---

(۳۵۸) مسلم ۱۵۵۷/۲ والبیهقی ۲۸۷/۹ وماين المکونين للبيهقي ۲۸۷/۹ ورویه
والجملة الأخيرة سقطها بالمعنى من رواية مسلم.
(۳۵۹) انظر سلسلة الأحاديث الصحيحة (۱۷۰) ومجموع الفتاوى ۲۲۰/۲۴ ولاحظ
سبل المتكلم ۷۲-۷۱/۲.
(۳۶۰) روه ابن ابى شيبة ۱۶۸/۲ بإسناد صحيح موقوفاً على ابن مسعود (رضه).
وصحفة لايباني في الإرواء ۱۲۵/۳.
(۳۶۱) روه البيهقي ۳۱۵/۳ ومسنده صحيح موقوفاً على ابن عباس
(رضي الله عنهما).

واته: خوا گهرمیه، خوا گهرمیه، خوا گهرمیه ستایش بو
 خواجه. خوا گهرمیهو خامنی شکو پژه. خوا گهرمیه لهسه
 نهوی پښمایس کردوین.
 ۲- «الله اکبر. الله اکبر. الله اکبر کبراً» (۳۶۲)

تبینې: تکبیر کردن له جهن د له همو کاتهکانیدا
 (که دیاری گراوه) سوننه شو تایید نهی په دوی نوره
 نه زمکانه مو بهس. وه دوسته که دنگی هلمچې.

جهننه پیروزه کردن

«ثُمَّ قَالَ اللَّهُ مَنَ وَمَنَ» (۳۶۲)

واته: خوا له خیمه له توشی قبول بکات.

پژوهه سوننه ته کان

- ۱- شمس پژ له مانگی شوال (شمشه لان): پښمبهری خوا (الله)
 لطف مونت: ((هر که سینه مانگی په میزان بگرفت و به دوی دا شمس
 پژ له مانگی شوال بگرفت و مو پژووی سالکه وایه)) (۳۶۳)

(۳۶۲) لخرجه عبدالرزاق ومن طريقه البيهقي (المنن الكبرى) ۲/۲۱۶ پسندهو.
 (۳۶۲) قال احمد: اسناد حديث أبي امامة جيد. وانظر (الجمهور الثاني) ۲/۲۲۰ وقال
 السيوطي في (الهاوي) ۱/۸۱: اسناد حسن. وقال ابن حجر: ورواه في
 (المعاملات) بإسناد حسن عن جابر بن ثعلبة عن رجل من أهل الصحابة أيضاً / (فتح
 الباري) ۲/۱۴۶.

(۲۶۴) مسلم ۸۲۲/۲ وغیره.

۸- پښتووی عمرقه: « پښتووی پښی عمرقه خوی گموره
 دهیکاته مایهی سپړنمورهی گونااهی سالیکی پښتووی ۱۱
 سالیکی درایی» (۲۷۱)

۹- پښتووی عاشورا واته (۱۰) ی مانگی مه حرم: «... وه
 پښتووی پښی عاشورا خوی گموره گونااهی سالیکی پښتووی
 پښ نه سپړنموره» (۲۷۲)

له کاتی تووره بووندا

پلن: « أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ » (۲۷۳)

واته: پمنا دمگرم به خوی گموره له شهبطانی نمرهت لی کراود
 سوږخراوه له پرمختی خوا.

نه گهر که سیکي تووش بوو به به لایه کت بینی

پلن: « الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلاَكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ
 مِّمَّنْ خُلِقَ تَفْضِيلاً » (۲۷۴)

واته: ستایش بوی ئو خویایه منی پاراست لهوی تووشی توی
 کردوهو قمرلی منی داوه به سمر زوریک له دروست کراوه کافیدا.

(۲۷۱) مسلم ۸۱۸/۲.

(۲۷۲) مسلم ۸۱۸/۲. پښتسپړنګه: مهیم پښی گرت و لمرموی لمر سالیکی تر
 مهیم نومه سیش دمگرم، بهلام لمرمور له سالی داهاتوودا وه لاتی کرد. وه
 لمرمور (پښی عاشورا به پښو پښ و موخا لهوی جولکه بگن بهوی
 لمرمور پښی له پښی بهوه پان له مایه به پښو پښ). رواه مسلم (۱۱۳۳).

(۲۷۳) البخاری ۹۹/۷ و مسلم ۲۰۱۵/۴.

(۲۷۴) هرکس له به پلن لمر به لایه تووش نابینا/ القرمذی ۱۹۱/۵ و ۱۹۲/۵ وانظر
 صحيح القرمذی ۱۵۲/۲.

ووتارى پيويستى (خطبة الحاجة)

إِن اٰمَدَ اللّٰهُ لِحُدُوْدِهِ وَنَسْتَعِيْنُكَ نَسْتَغْفِرُكَ، وَنَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُوْرٍ
اَنْفُسًا وَنَسِيْاَتٍ اَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُّضِلِّهٖ فَلَا
هَادِيَ لَهُ، وَاشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ، وَاشْهَدُ اَنْ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ.

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُوا
إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ (آل عمران: ١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ
وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء: ١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ
أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُوْلَهُ فَقَدْ تَلَزَّزَ فَرْزًا عَظِيمًا ﴾.
(الأحزاب: ٧٠-٧١)

أما بعدُ فإنَّ أصدقَ الحديثِ بحسابِ الله، وخيرَ الهدى هدى

مُحَمَّدٌ (ﷺ)، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي الْإِسْلَامِ (٣٧٥)

ولته: سوپاس و ستایش بوق خواجه، ستایشی دهکین و داوای کوممکی و اینخوش بوونی فی دهکین. وه پهنا دهکین به خوا له خراپی دعوون و کرده و گانمان، هر که سینک خوا پینومایی بکات گومرا کمری نییهر که سینک گومرا ببیت پینمایی کمری نییهر، وه شایهتی دودم که هیچ پرستارونک نییهر به حق جگه له (الله). تاکسی پین هاویمه، وه شایهتی دودم که موجهه ممد (ﷺ) بهندور نیردراوی خواجه.

(ثبی) ثعوانی نیمانقان هیناوه تهقوا خوای بکن به تهقوا یعمی هقی و مضمون به موسلمانیتی نبیت (واته): بردهوام پارینکاری نیسلامهتی خوتان بکن { (٣٧٦).

(٣٧٥) ثعنه بریتییه له ثقی لاس ووتاری پیوستی یعی که پینهمیهر (ﷺ) دهیکره دهستینکی ووتارکاتو فیتری هاوطکننیشی دهکرد. ثم ووتارم (شعی) که له هاره لان (پرمای خویمان فی بیت) گنیزایاندهصر کز مملکت له پینهمیهرانی لاسمویه له (مصلحه) کالیاندها نهمان هیناوه لاسله: (امام احمد) (٣٧٢/٥) و محکم فی (مصححه) (٤٦٧/٥٩٢/٢) و لاسمویه و لاسانی و ابن ماجه و محاکم و الطیالسمی و (مصحح لاسانی) (١٣٢١) و (المشکاة) (٣١٤٩) و (الحکم الطیب) (٢٠٥).

(٣٧٦) مختصر لاسمیه ابن کثیر (٢٠٣/١).

(نهى غمگينه تهقواى پىرومردگارتان بگن و پرستشى بؤ
 ثمنجام بدهن، شو خوايهى گموا بىدى هيناون له يهك نهفص
 (كه نامه (عليه الصلاه والسلام)). و له نهفصه خيزانهكه
 بؤروست كرد (كه حمراء). و له دووانه چندهما پياوان و
 نافرمانى پهنك و زوبان جياوازي دروست كړو خدمتووه.
 وه تهقواى شو خوايه بگن كه دلوای پښهگن و لوى
 دهپاړينهوه، و پاريزگارى سيله پهم بگن له ننواتاندا، به
 راستى خواى گموره ناگاداره بهسرتانوه). (۳۷۷)

(نهى ثوانهى ثيمانتان هيناوه تهقواى خوا بگن و
 روليمكى پرست و تهرار بلين تا خواى گموره كارمكانتان بؤ چاك
 بگات بهرو صواب و له گوناهمكانتان دجوړنت، و هر كس يه
 گوښ پايله خوار پښه مېرگه (ﷺ) بگات به راستى
 بربريمتى پوه به بردنوه يكمى گموره). (۳۷۸)

پاشان پاسترين روتى لىروونه كيتابهكه خوايهو چاكترين
 پښموى پښومايى پښه مېرگه (ﷺ)، وه خراپترينى كاروبارمگان
 تازه گمري يېمگانيتى، وه همور تازه گمري يېمكيش له بندا
 (كه تيايدا نه بيت) داهينراوه، وه همور داهينراوتكيش
 گومرايى يېو همور گومرايى يېمكيش له ناگردايه.

(۳۷۷) مختصر تفسير ابن كثير (۳۵۱/۱).

(۳۷۸) مختصر تفسير ابن كثير (۱۱۶/۳).

پارانه‌وی دواى دانىشتن

«اللَّهُمَّ اِسْمُ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا نُحَوِّلُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ. وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ. وَمِنْ الْيَقِينِ مَا لَهْوُنْ بِهِ غَلْبًا مُصَائِبَ الدُّنْيَا. اللَّهُمَّ مَتْنًا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقَوْلَانَا مَا أَحْيَيْتَنَا. وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا. وَاجْعَلْ قَارِئَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا وَانصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا. وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا. وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمًّا وَلَا مُلْغً عِلْمِنَا. وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا» (۳۸۱)

وآله: خوابه له ترسى خوټ نومندمان به سردا بهش بگه که دورمان بخاتمه له سرپنچى گرسنت. وه له گوئى پايملی خوټ نومندمان پى ببه خشه که بهانگه يمنيته بهمشت مکت. وه له دنيايى نومندمان پى ببه خشه که به لاو موسيبتگانى دنيا مان لا ناسان بگات. خوابه کامرانمان بگه به بيستى و بيستين و هيزمگانمان تا دهمان ژيميزى و له دواى خومان به ميراث به جنى بهيټله بؤ که س و کارو نومگانمان. وه پقو توپريميمان پوو پى بکمره شو که سهى ستمى لسى گرووين و سرمان بغه به سر نومدا بوژمنايه تيمان دمکات. وه به لاو موسيبتگان مه خمره دينه که مانمرو دنيا مه که به گموره ترين خفته تمان و مه بکمره نوميرى زانستمان و خوابه که سيټک دمه لاتدار مه که به سرماندا که پرمحمان پى ناگات و بهزه يى نايه تمره پيماندا.

(۳۸۱) الترمذی ۲۸/۵ و الحاکم ۲۵۸/۱ و صححه ووافقه الذهبی. وابن السني

برقم (۴۴۶) وانظر صحيح الترمذی ۱۶۸ / ۳ و صحيح الجامع ۴۰۰/۱.

نه گهر كه سينك پښى ووتى خوا لیت خوش بیټ (غَفَرَ اللهُ لَكَ)

له (عبدالله ی کوهی سرچس) سره دلمرومونت: هاتم بۇ خزمهتی
پیغمبر (ﷺ) و لمر خوار دنه کمیم خوار د و پښم ووت: (غَفَرَ اللهُ لَكَ)
یا رسول الله! خوا لیت خوش بیټ نهی پیغمبر ی خوا. لمریش
لمروموی: « وَلَئِكَ » واته: وه له توش خوش بیټ. (۲۸۲)

نه گهر كه سينك چا كه يه کی له گه لدا كړ دیت

(لمر كه سينك چا كه يه کی له گه لدا كړ او به بکمری چا كه يه کی
ووت: « جَزَاكَ اللهُ خَيْرًا » واته: خوا پاداشتی چا كه ت بداته وه.
لمر لمر پښی سوپاس و ستایشی كړد وه. (۲۸۳)

نه و دیکړی كه خوا ده تپاريزی به هویم وه له (ده جبال)

« مَنْ خَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ غُفِيَ
مِنَ الدُّجَالِ » (۲۸۴)

(۲۸۲) احمد ۸۷/۵ ولسلانی فی عمل النیوم و اللیلۃ ص (۲۱۸) برقم (۱۲۶) تعلیق
المکتور لاریق حماد.

(۲۸۳) المرحه القرطبي رقم (۲۰۳۵) و لمر صمیح الجامع (۶۷۱) و صمیح القرطبي
۲۰۰/۲.

(۲۸۴) مسلم ۵۵۵/۱. « لمر یوایتیکدا: « بن آبر الکهف » . واته: له گه لای
سورته الکهف (۵۵۶/۱)

ولته: هر که سينک (ده) ناپستی سره تاي سرورتي (الکهنه)
 لمبريکات ۱۱ ده جال ده ياريزنت.

وہ پنا گرتن بہ خوی گسردہ لہ لاشویی ہمال لہ نوبی
لہ ہمالی کولاسی ہموو نوونزکسود۔ (۳۸۵)

نه گهر که سیکت نه بهر خوا خوش ویت

پہنایا: « اِنِّیْ اُحِبُّکَ یَا اللّٰہُ »۔ (۳۸۹)

واته: من لبهر خوای گسره تۆم خوش دهویت.

ئەگەر مۇسلماننىڭ يېڭى ۋوتى مەن ئەبەر خوا

خوشم دمویت

بنی بلن: «أَحَبُّكَ الَّذِي أَحَبَّنِي لَهُ» (٣٨٧)

واژه: **اسم** **خواه** **خوشی** **برونیت** که **منت** **لباس** **اسم** **خوش**
بهری.

(۷۸۵) پروانه فرمودیدی پندگم و نورم و سزیمسی لایحه (۷۷) : (۷۸) :

(٣٨٦) لخرجه لېونلود ٢٢٢/٤ وحشله لالکېاني ٢١ صحیح لېونلود ٢/٩٦٥.

(TAY) لخرجه اپريوار ۱/۳۳۳. وحصله الاكيداني في صحيحه في داور ۳/۹۶۵.

نه گهر موسلمانیک پنی که نی

پنی پلنی تر: اَضَحَكَ اللهُ سِتْكَ. (۲۸۸)

واته: یا خواهر مردم له پیگمین و دل خوشی دا بیت.

نه گهر که سینک پارمو سامانی خسته پروت

پنی پلنی تر: بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي اَهْلِكَ وَمَالِكَ. (۲۸۹)

واته: خدای گموره قهرم بمرکت بخاته خیزان و مالو سامانتموه.

نزاو پارانه وه بو خاومن مال له کاتی قهرز

که راندنه و مدا

» بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي اَهْلِكَ وَمَالِكَ. اِثْمَا جَزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ
وَالْاِدَاءُ. (۲۹۰)

واته خواهر بمرکت بخاته نزاو خیزان و سامانتموه. به راستی
پاداشتی قهرز دین سوپاس و ستایش کردن و قهرز که راندنه و مدیه
و هک خوی.

---

(۲۸۸) رواه البخاری الفتح (۳۶۸۲) ومسلم فی فضائل الصحابة (۳۴۹۶) عن سعد بن
ابی وقاصه.

(۲۸۹) البخاری مع الفتح ۸۸/۴.

(۲۹۰) لفرجه الفماني فی عمل اليوم واللیلة ص (۳۰۰) ولین ماجه ۸۰۹/۲ ولنظر
صحيح ابن ماجه ۵۵/۲. وفي رواية تر... إلما جزاء السلف الزناء والحمد
حلیه حسن. واته:.... پاداشتی قهرز که راندنه و مدیه و هک سوپاس کردنه
فصیری.

نزاو پارانهووی ترسان له هاویهش دانان بو

خوا (الشرك)

« اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ. وَأَسْتَظِرُّكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ. » (۳۹۱)

ولته: خوايه پهناوت پي ننگرم لمره که هاويهشت پي داپنيم و لاگادر بپي، وه دلوای ليخل شپووت لوندکم لمره که تايزاش و لاگادر نيم پي.

که فارهتی سویند خواردن به غهیری خوا

(هرکسین سویندی خوارووتی به لا و عوزا (۳۹۲) با بلج: « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » وه هر کسینک به هاوینکسی ووت: وهره با قومارت لنگل بکم با خیریک بکات. (۳۹۳)

---

(۳۹۱) احمد ۵۰۴/۵ وقره ولفظ صحيح للجامع ۲۲۲/۲ وصحيح للارباب والفرهوب للکيلاني ۱۹/۱.

(۳۹۲) که کس موانه خاری نور به و پارسکاری سرهمنی لعلانی پور و به پزگومان سویند خواران به هرشتیکي لرد (که لمرای پوروستگن هسان حوکس معبر لروست نورپور هسان کتارمقی لمره).
(۳۹۳) ليلقاري ۵۶۲/۱ و مسلم (۱۶۵۷) من لبي هروا (ک).

چي دهلي نه گهر ديارى يه ك

يا خيرى كى دا به كه سينك و نه ویش پاراپه وه بوى

يان نه گهر يه كنى پنى ووتى : (بَارَكَ اللهُ فَيْك)

عائيشه (همزای خواى نى بيت) فرموده تى : مهرنكيان به ديارى
 ميندا بوى پينه مېرى خوا (ﷺ) ، دعوىش فرمودى : بېشى بكه .
 ومعايشه (همزای خواى نى بيت) كاتيك خزمه تكارمكه
 محكمرايمره له ماله كان ديل فرمود : و تيان چى ؟ ديل فرمود :
 نه يانوت : (بَارَكَ اللهُ فَيْكُمْ) واته : خوا به رمكه ت بخاته ناوتان .
 عائيشه ديل فرمود : ((وَفِيهِمْ بَارَكَ اللهُ) تَرُدُّ عَلَيْهِمْ مِثْلَ مَا قَالُوا
 وَ يَقِي أَجْرُنَا لَنَا)) . (۳۹۱)

واته : خواى گموره به رمكه ت بهرئى به سر نه وانيشدا ، چي يان
 ووت پنى يان نه لينموره و پاداشته كه شمان بوى خومان
 نه مينيتموره .

پارانه وى به دل دا هاتنى ره شېينى و شوومى (الطيرة)

((اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ . وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ . وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ)) . (۳۹۵)

(۳۹۶) لخرجه ابن السنى ص (۲۲۸) برقم (۲۷۸) ونظر الوابل الصيب ۲ بن القيم ص
 (۲۰۶) تحقيق بطير محمد عيون .

(۳۹۷) احمد ۲/۲۲۰ وابن السنى برقم ۲۹۲ وصحفة الاباني في الاحاديث الصحيحة
 ۵۴/۳ رقم (۱۰۶۵) / به لام كمشيينى (القال) پيله مېرى (ﷺ) پنى خوش بووم
 بويه ووشمېكى خوشى لكا پرېمكه بيمت و پنى خوش بووم فرمودى : ((اَمَّا
 فَالْكَ مِنْ لَيْك)) واته : ووشمېكى كمشيقا ويمان له دمسى خولعه ورمگرت /
 ابو داود واحمد . وصحفة الاباني في الصحيحة ۲/۳۶۲ عند ابي الشيخ في الخلاص
 القبي (ﷺ) ص (۲۷۰) .

پارانه‌وی سوار بوونی وولاغ یان نامیری گواستنه‌وه

« بِسْمِ اللَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ. فِي سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ * وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ. سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي لِإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ... (۳۶۶) »

واته: به نامی خوا. ستایش بۆ خوا. پاک‌وی بین کهم و کورت‌وی گسردمی بۆ نام خوایه‌ی نه‌می بۆ ژن‌یار خستوین و نیمه‌ی نه‌سته‌ی لاتمان نه‌بو به سیری‌دا؛ و نیمه‌ی (له پۆشی نوایی‌دا) بۆلای پەروەردگارمان نه‌که‌رینیموه. سوپاس و ستایش بۆ خوا... خوا گسردیه... پاک‌وی بین کهم و کورت‌وی گسردمی بۆ تۆیه خوایه‌ی من ستمم له نه‌فسی خۆم کردیموه لیم خوش به. به‌راستی کهس له گوناخ خوش نابن جگه له تۆ.

نزاو پارانه‌وی چوون بۆ گه‌شت (سه‌فه‌ر)

۱- « اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. فِي سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ * وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالْقِسْوَى. وَبِمَنْ الْفَسْلِ مَا تُرْضَى. »

(۲۹۶) لیو داود ۲۸/۳ و القم‌دی ۵۰۹/۵ و انظر صحیح القم‌دی ۱۵۶/۲.

اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ. اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّاحِبُ
 فِي السَّفَرِ. وَالْخَلِيقَةُ فِي الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ
 وَكَآبَةِ الْمُنَظَرِ. وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ».

و... همگرم گمراهی‌ها را تسهیل کن و فاصله‌ها را بوی زیاد بکات:
 «آمین. ثابتون. عابدون. لربنا حامدون» (۳۹۷)

واژه: خوا گمراهی ... پاکی و بی گمراهی بوی نامر خواهی نامی
 بوی ژرف بار نخستین و نیمه نخسته آستان نامی به سر می‌دهد،
 و نیمه (له پوی) دوا می‌دهد بوی لای پسر مردگاران همگمراهی‌ها.
 خوا به نام گمشده‌ها دوا می‌کند مردی چاک و پهلوانی جوان و
 تعلقات لای همگمراهی و دوا می‌کند لای همگمراهی که پنی پانی
 بیت. خوا به نام گمشده‌ها بوی ناسان بگو دوری به گمراهی‌ها بوی
 نزدیک به همگمراهی. خوا به نام ناکات ایمانه له گمشده‌ها دوا می‌کند
 پاریز می‌کند که می‌کاردانی (که جیمانه می‌شوند). خوا به نام پانی پنی
 همگمراهی له نامر می‌کند و ناسوری گمشته و غمباری روانت و شتی که
 که غمبارم بکات و خراب گمراهی‌ها بوی مال و خیزان (بهری که
 شتی‌کنان لای بی‌بیمار دل تمگم بکات) ... گمراهی‌ها له بی‌ناگایی
 (به ویستی خوا). به همگمراهی‌ها و پسر می‌شوند ستایش می‌کند
 پسر مردگاران همگمراهی.

(۳۹۷) مسلم ۹۹۸/۲. فی رواية «آمین ان شاء الله...». و بهرانه تفسیری
 فایضی (۱۲-۱۳-۱۴) می‌سود می‌کند (الزخرف).

۲- له نغمی هوره پرهوه (پهزای خوای لی بیت) دهلمرموئت:
 بیتهمبری خوا (ﷺ) لنگر سطرې بگردایې سوارې وولاغمکې
 ببوایه دمپهرموو: « اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الصّٰحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي
 الْاَهْلِ. اَللّٰهُمَّ اصْحَبْنَا بِصَحْبِكَ. وَالْقَلْبَا بِلِقَةِ. اَللّٰهُمَّ اِزْرِ لَنَا الْاَرْضَ.
 وَهَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ.
 وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ. » (۲۹۸)

واته: نهی خوایه تو ناگادارمې له گمشتکممدار ناگادارمې
 کسوکارمې. خوایه به ناموږگاری خوټ ناگات لیم بیت و به
 چاوډیري خوټ بمانگنپرهه منزلکا. خوایه زهریمان بو بینهوه
 یهک و گرانیو څارېحتی گمشتمان لیسر ناسان بکه، خوایه من
 پمات پښمگرم له ناسوږی گمشت و به غمباری گهړلنوه.

نهوشتانه ی په نا دوگری به خوای گهوره لئی له گه شتدا

له عبدالله ی کوپی سرچس (پهزای خوای لی بیت) دهلمرموئت:
 (كان رسول الله ﷺ إذا سافر يَتَقَوَّدُ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ
 الْمُنْقَلَبِ، وَالْخَوْرِ بَعْدَ الْكُورِ. وَدَعْوَةِ الْمَظْلُومِ، وَسَوْءِ الْمَنْظَرِ فِي الْاَهْلِ
 وَالْمَالِ.) (۲۹۹)

(۲۹۸) رواه الترمذي برقم (۲۴۲۸) و مصنفه الألباني في صحيح الترمذي برقم (۲۷۲۱).
 (۲۹۹) رواه مسلم ۱۱۱/۹ و الترمذي ۲۷۲/۸.

والله: پیغمبر می خوا (ﷺ) نمک سه هری بگردایه پنهانی
 دحکرت به خواهی گموره له ناسوژی گمشت و غمباری پولشت و
 گمراهنه به غمباری و له نوالسانی دواي زیاده (یان له خراب
 بوونی کاروبارمان دواي چاک بوونی) «^(۱۰۰)» وه له پارانه روی ستم
 لی نکراو خراب گمراهنه بؤ ناو کس و کار و مال و سامان.

نزاو پارانه و می چوونه ناو گوندیک یان شاریک

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَنَ. وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ
 وَمَا أَظْلَنَ. وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَظْلَنَ. وَرَبَّ الرِّيحِ وَمَا دَرَسَنَ.
 أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ. وَخَيْرَ أَهْلِهَا. وَخَيْرَ مَا فِيهَا. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
 شَرِّهَا. وَشَرِّ أَهْلِهَا. وَشَرِّ مَا فِيهَا.» ^(۱۰۱)

والله: خواجه پرموردگاری حموت ناسمانمکان و نهمی
 سیبیری بؤ نکات، وه پرموردگاری حموت چینهکمی زهری و
 نهمی هلی گرتووه. پرموردگاری شعیطانمکان و نهمی
 گومرایان کردون. پرموردگاری (با)کان و نهمی لمکل خویاندا
 نهمین. داوی خیر و چاکهی نم گوندو چاکهی خه لکهکمی و
 نهم چاکهیت لئ دهم که تیایدایر پمات پندگرم
 له خرابهکمی و خرابهی خه لکهکمی و خرابهی نهمی تیایمی.

(۱۰۰) انظر النهاية لابن الأثير ۴/۱۵۸.

(۱۰۱) احكام وصيعة والفقهاء ۲/۱۰۰ وابن المنني برقم (۵۲۱) وخمسنة
 الحافظ في ترويح الانكار. قال ابن باز: ورواه الحسائي بإسناد حسن. انظر
 تحفة الاخير من (۲۷). وصحيح الكلم الطيب ص ۶۷.

نزای چوونه بازار

« لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. يُحْيِي وَيُمِيتُ. وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ. بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. » (۱۰۲)

واته: هیچ پرستارونک نیه به حق جگه له (الله) تاکی بن هاو ملو مولک و ستایش بۆ نومو ئه زیننو له مریئو لخوای زیندووو مهرگیز نامری. خیرو چاکه به دهست نومو به سمر هه مو شتیگدا به تواناو دهسته لاداره.

له کاتی هه لایرانی نامیری سواری یان سه رسم

دانیدا

بلی « بِسْمِ اللَّهِ » (۱۰۳)

واته: به ناوی خوای گهره.

---

(۱۰۳) مهرکسن نامه بلی مهر مرز (ملیونیکه) چاککی بۆ لخواسوی و مهر مرز گوناهی ئی هه لایرانی و مهر مرز پله مهر مرز لای خوای گهره هه مانیکی له به دهست نا بۆ مرست لخواسوی / لخواسوی ۲۹۱/۵ و لخواسوی ۵۳۸/۱ و حه لایرانی ئی صحیح لخواسوی ۲۹۱/۲ و ئی صحیح لخواسوی ۱۰۲/۳. و لخواسوی لخواسوی احادیث صحیح لخواسوی ۴۱۳/۲ رقم (۱۷).
(۱۰۳) لخواسوی ۲۹۶/۴ و صححه لخواسوی ئی صحیح لخواسوی ۹۴۱/۳.

نزاو پارانه ووی نه و که سدی ده چیت بو که شت

(المسافر) بو جیماو

« اسودِعْكُمْ اللهَ الَّذِي لَا تُضِيعُ وَدَائِعُهُ ».. (۱۰۴)

واته: همتان سپنیم بمر خوامی که سپارده زایه ناکات.

پارانه ووی ناموزگاری جیماو

بو نه و که سدی ده چیت بو که شت

۱- « اسودِعْ اللهُ دِينَكَ. وَأَمَانَتَكَ. وَخَوَالِمَ غَمْلِكَ ».. (۱۰۵)

واته: دین و امانت و کولایی گروم کانت نحسینیم به خوی گمرد.

۲- « زُوِّدَكَ اللهُ الصَّوَى. وَغَفَرَ ذَنْبَكَ. وَبَرَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ ».. (۱۰۶)

واته: خوا تمقوات زیاد بکات و له گوناخت خوش بیت و خیرو چاکت بق داسان بکات له هر جینگو شوینیک بویت.

---

(۱۰۴) احمد ۱۰۲/۲ وابن ماجه ۹۴۲/۲ وانظر صحيح ابن ماجه ۱۲۲/۲ وصحيح الجامع (۹۵۸).

(۱۰۵) احمد ۱۹۹/۲ و الترمذي (۲۴۴۳) والبيهقي في عمل اليوم والليلة (۵۲۳) وصحفة الألباني في صحيح سنن الترمذي برقم (۲۷۲۸) وانظر صحيح الترمذي

۱۵۵/۲ وه له قبوله منته دله... (.....) وأجبر غمْلَكَ » (۱۰۶) الترمذي. وانظر صحيح الترمذي ۱۵۵/۲.

۳- له نبعی هود میرمه (پرمزای خوای فی بن) پیاوینک ووتی: نهی
 پینفهمبری خوا من نه مویت سطر بکم، سا ناموزگاریم بکه.
 نه ریش همرموی: «عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ. وَاتَّكِبْ عَلَى كُلِّ شَرٍّ». .
 واته: تملوای خوات همبیت و لیسر هموو بهرزایی یسه
 ته کبیر الله اکبر بکه. جا کاتی پیاومکه پشتی همکرد و هزیشت
 پینفهمبری (الله) همرموی: «اللَّهُمَّ اطْوِلْهُ الْأَرْضَ. وَهُوَ عَلَيْهِ السَّلَامُ». .
 واته: خواجه: زموی بو بینمده یسه و گشت و سطر مکهی لیسر
 داسان بکه. (۱۰۷)

ته کبیر کردن له بهرزایی و سطر مکه و تن و

ته سبیح کردن له دابه زیندا

قال جابر (رضه): «كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا كَبَّرْنَا. وَإِذَا كُنَّا سُبْحَانَ» (۱۰۸)
 واته: جابر (پرمزای خوای فی بنیت) همرمویت: نینه لیسر به
 شوینی بهرزدا سطر مکه و تیندایه - الله اکبر - مان همکرد و لیسر
 دابه زیندایه - سُبْحَانَ اللَّهِ - مان همکرد.

(۱۰۷) رِوَاةُ التِّرْمِذِيِّ بِرَأْسِهِ (۲۴۴۵). وَخُصِّنَ لِأَبْنِیْ فِي مَصْنُوحِ التِّرْمِذِيِّ بِرَأْسِهِ (۲۷۴۰).

(۱۰۸) الْبُخَارِيُّ مَعَ الْفَتْحِ ۱۳۵/۶.

پارانه‌وی گه شتیار نه‌گه‌ر

پارشوی به‌سهردا هات

«نَمْعٌ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ. وَحُسْنُ بَلَاغِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبِ الْفَضْلِ عَلَيْنَا عَالِدًا بِاللَّهِ مِنَ الْقَارِ» (۱۰۹)

واته: (سمیع سامع) شایسته‌تک‌ناگادار پوو شایه‌تیدا لیسر ستایش کردنمان بۆ خوای گموره لیسر نیعمه‌ته‌گادوو چاک و تاقی‌کردنمه‌مان. وه مانای (نمّع سامع): واته: بیسری نهم ووتیمه گمیاندن بی همیری خزیو شویو وگو نهمی ووت بۆ ناگادار کردنمه لیسر ذیکرکردن له پارشیوداو لیسر پارانه‌وه تیایدا. وه پوروردگار بمانپاریزمو لعلی خوتمان به سهردا برژه به نیعمه‌ته‌کانت و همور خراپه‌یکمان بی دور بخرموه (۱۱۰) پمت نهم به خوای گموره له ناگری دۆزه‌خ.

نزاو پارانه‌وی گه شتیار نه‌گه‌ر دابه‌زییه جیگایه‌کله

گه‌شته‌که‌یدا یان له غه‌یری گه‌شت دا

بَلَى: «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ» (۱۱۱)

(۱۰۹) مسلم ۲۰۸۶/۱

(۱۱۰) شرح النور ۳۹/۱۷

(۱۱۱) لیسر نهمه بلس هیچ شته زبانی پناهمیستن تا لیس شویته یار

نکات/مسلم ۲۰۸۰/۱

واته: پنا دمگرم به وشه تمواره کانی خوی گموره له خراپه ی
دروست کراومکانی.

نزاو ذیکری گه رانه وه له گهشت

له ابن عمروه (پرزای خویان لى بيت): پینه مبهری خوا (ﷺ)
دمگرم له غمزا یان له حج بگه رایتموه لى سمر هه موو بهر زایی بهک
سى جار (الله اکبر) ی ده کردو پاشان ده یفرموو: «لا إله إلا الله
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.
آيُونَ. تَالِبُونَ. عَابِدُونَ. [سَاجِدُونَ]. لِرَبِّنَا حَامِدُونَ. صَدَقَ اللهُ
وَعْدُهُ. وَتَعَزَّ عِزُّهُ. وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ» (۱۱۳)

واته: هیچ په رستارونک نه یه به صق جگه له (الله) تاکی بن
هاوله. موله و ستایش بو شهرو به سمر هه موو شتیگدا
به توانایه. گه رایتموه له بن ناگایی به تریه کردن و په رستش کردن و
کوپنوش برینمه. سوپاس و ستایشی په رو مردگارمان ده کمین.
خوای گموره به لینه ککی به راست به جی هیناو
به نهمکی خوی سرخست و به نهمها خوی هه موو کۆمهلو
پارته کانی شکاند.

(۱۱۳) البخاری رقم (۱۷۹۷) و مسلم ۹۸۰/۲ و ۱۱۲/۹.

له کاتی هاتنی شتیکی خوش یان ناخوشتی دا

پیغه مبری خوا (ﷺ) نکمر شتیکی خوشی بمردا بهاتایه
دمیفرموو: « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ ».
واته: سوپاس و ستایش بۆ ئهو خواجهی که به نیکمتهتی ئوموره
هموو چاکهکان تهواو دهبی.

وه نکمر شتیکی ناخوشتی بمردا بهاتایهوه دمیفرموو:
« الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ ». واته: سوپاس و ستایش بۆ خواجه
لهسهر هموو بارێک. (١١٣)

---

(١١٣) أخرجه ابن السني في عمل اليوم والليلة والحاكم وصححه ٤٩٩/١ وصححه
الألباني في صحيح الجامع ٢٠١/٤.

به شیوه ششم:

فهرستی صلوات دان له سر پیغه مبری خوا (ﷺ)

خوای گموره دلمرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُحِبُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (الاحزاب: ۵۶)

واکه: خوای گموره مه لایکه مکه گانی صلوات دمدن له سر پیغه مبر (ﷺ) سا نهی ایمانداران نیومش صلواتی له سر بدن و سه لاسی لی بکه به سه لام کردن. (۱۱۵)

۱- وه دلمرمویت (ﷺ): «الْحَيْلُ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ» (۱۱۵)

واکه: به خیل شو کسه یه که له لایدا نوم دین و صلوات له سر نادات.

۲- وه دلمرمویت (ﷺ): «لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِلًا وَصَلُّوا عَلَيَّ. لِأَنَّ صَلَاتَكُمْ لِيَلْفِي حَيْثُ كُنْتُ» (۱۱۶)

(۱۱۵) مختصر تفسیر ابن کثیر (۱۱۰/۳-۱۱۲)

تنبیه: لیماسی ابن کثیر له کتبی (جلاء الأفهام فی الصلاة والسلام علی خیر الانام) پاسی نوره حکات که صلواتی خوای گموره له سر پیغه مبر مکی (ﷺ) بریتیه له و سدر پله بیری له لای فریخته مکان دا. وه صلواتی مه لایکه مکه گانی له سر بریتیه له دوماو پارلموه. و مبر بریتیه له لای دوماو لایدا که بطین صلواتی خوای گموره بلی بریتیه له مکه و بریتیه، وه قسم جیاولزی خستوله نیون (صلوات و مکه مکه) وه که مکه مکه و وکته لیماسی بوخاریه که له له العالی مکه مکه مکه، په وانه مختصر تفسیر ابن کثیر (۱۰۹، ۱۰۰/۳).

(۱۱۵) قرمزی ۵۱/۵ و نهر صحیح الجامع ۳۵/۲ و صحیح الترغی ۱۷۷/۲.

(۱۱۶) لبرداود ۲۱۸/۲ و احمد ۳۶۷/۲ و صحیفه الالبانی فی صحیح ابی داود ۳۸۲/۲.

وااته: نوای خرم گزیده که به لاهوت و جمل و صلوات
 لیسر بدن چونکه صلوات کانتانم پن دگات لیسر شوینیک بن.
 ۳- پیغه مبر (ک) بلمرمونیت: « مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا » (۱۱۷)

وااته: هرکسینک یک صلوات لیسر بدات خوی گموره
 بهمویعه (ده) صلواتی لیسر بدات. (۱۱۸)
 ۴- وه بلمرمونیت (ک): « إِنْ لَمْ تَلَاكَ سَاحِنٌ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي
 مِنْ أَمْرِ السَّلَامِ » (۱۱۹)

وااته: خوی گموره چند مالاکیه تیکی گموزکی میه له
 زمریدا که سقوی نومتمکم پن دگه یمن که لیم دگن.
 ۵- وه بلمرمونیت (ک): « مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ
 رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ » (۱۲۰)

وااته: هیچ کسینک نییه که سقوی بی بکات لیل خوی گموره
 بزحکم بگموزیتره مالا وه لاسی سقوی بدمموره.

(۱۱۷) لغره مسلم ۲۸۸/۱.

(۱۱۸) لیسامی (الطیبی) بلمرمونیت: (لنگونچ لیسر صلواتی خوی گموره
 بولتمکی وواتی لیسر بیت که مالاکیه مکان بپیوستن. بز پزینا دیکه
 بز لیسر کسی که سقوی لیسر دفر لیسریم بز لیسر، وه خوی گموره له
 لیسر مومدی لیسریدا بلمرمونیت: « وَإِنْ لَمْ تَلَاكَ سَاحِنٌ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ أَمْرِ السَّلَامِ ».
 وااته: لیسر لیسر له تاو کوملنکا پادم بکات. منیش له تاو کوملنکی لیسر
 چاکریا بایس دگم. ببوله تعلقه الاحوذی (۲/۶۲۰-۶۲۱).

(۱۱۹) اللسانی. وهاکم ۴۱/۲. وصحفة الألبانی فی صحیح النسانی ۳۷۴/۱.

(۱۲۰) فودود پرام (۲۰۱۱) وحسنه الألبانی فی صحیح ابی داود ۲۸۲/۱.

بلاوکردنه‌وی سلاو

۱- پیغمبر (ﷺ) ده‌مرمونت: « لا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى لَا تَزْمُرُوا. وَلَا تَزْمُرُوا حَتَّى تَحَابُّوا. أَوْ لَا أَذْلَكُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمْوه تَحَابُّتُمْ؟ أَفَسِرُّوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ »^(۲۱)

واژه: ناچنه به‌هسته‌وه هتا بپواتان نچینو بپرواو نیمان
تواویتان نابن هتا به‌کتریتان خوش نهی. نایا شمتیکیان پی
بلیم نه‌گرم بیگن له ناره‌کدا خوشه‌ویست دمن لای به ؟ سلاو
نقد بلاو بگمنه‌وه له ناو خو‌تاند.

۲- وه هه‌معاری کوپی یاسر(په‌زای خوا ئی بیت) ده‌مرمونت:
« ثَلَاثٌ مَنْ جَمَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيمَانَ: الْإِنْفَاقُ مِنْ نَفْسِكَ. وَتَذَلُّ
السَّلَامِ لِلْعَالَمِ. وَالْإِنْفَاقُ مِنَ الْإِقَارِ »^(۲۲)

واژه: سنی شت همن هه‌رکەس له خو‌یدا کو‌ی بگاتوه نه‌وا
نیمان کو‌کردنه‌وه: ویزدان هه‌بوون له هوکم دان هه‌رامبر
خوت. وه سلاوکردن له خه‌لکی. وه به‌خشین له گم ده‌ستیو
هه‌زای.

۳- وه له عبدالله ی کوپی عومره‌وه(په‌زای خوایان له‌سەر بیت): که‌وا
پیاوێک په‌سیاری کرد له پیغمبر (ﷺ) که گام نی‌سلام بوونه
چاکه. فهرمو‌ی: ((طَعِمُوا الطَّعَامَ. وَتَقَرُّوا السَّلَامَ عَلَى مَنْ

(۲۱) مسلم ۷۴/۱ و غیره.

(۲۲) بخاری مع الفتح ۸۲/۱ من خیار (ه) مولفاه مطلقا.

عَرَفْتُ وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ (١٢٣)

هه ندى کاتى جياوازی تر

پارانه وه بوئه و که سهی

که جوینت پین داوه و ندریه تت داوه

له نمو هورمه و هورمه (پرمای خوای ئی بیت) کهوا بیستویه تی له
پیتفه مبرى خوا(%) که هورمویه تی: « اَللّٰهُمَّ اٰیُّمًا مُّؤْمِنٍ
سَبَّحُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهٗ قُرْبَةً اِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ » (۱۲۷)
واته: خوايه جوینم به هر کیماندریک داوه و ندریه تت داوه کهوا
بوئ بکمره نزیکه بوونه و هیه که خۆت له پۆئى دوايیدا.

له کاتى خویندنى که له شیرو زهره ی

گوى درێژدا

« نه گهر گویتان له دهنگى که له شیر بوو داواى له زلی خوای
که و ده بکمن » اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُکَ مِنْ فَضْلِكَ « چونکه مه لایکه تی
بینیوه. وه نه گهر گویتان له دهنگى زهرینه گوى درێژ بوو په نا
بکرن به خوای که و ده له شعیطان » اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ «
چونکه شعیطانی بینیوه » (۱۲۸)

(۱۲۷) البخاری مع الفتح ۱۷۱/۱۱ و مسلم ۲۰۰۷/۴ وه لفظه گه ی:

« لَا تَجْعَلْهَا لَهَا زَكَاةً وَرَحْمَةً » واته: بۆی بکمره پاک بوونه و هیه به زه یی بۆی.

(۱۲۸) البخاری مع الفتح ۲۵۰/۶ و مسلم ۲۰۹۲/۴.

نه گهر گویت له دهنګی سډګ بوو به شهو

« إِذَا سَمِعْتُمْ نَاحَ الْكَلَابِ وَنَهَقَ الْحَمِيرَ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْهُمْ فَإِنَّهُمْ يَرِينَا مَا لَا تَرَوْنَ » (١٢٩)

ولته: ښکېر گویتان له دهنګی وهریني سډګ و زهرې گوی ترښ
 بوو به شهو ښرا پمنا بګرڼ به خواي گموره لږنيان چونکه ښوان
 شتيك ښيښن لمر کاتمدا که ښوه ښاييښن.

موسلمان چي بلن له کاتي مدهح کردنی موسلمانیک دا

پېغمبر (ﷺ) د مفسر مونت: ښکېر يمکي له ښوه هر دېوېو به
 چا که باسي هاو لمکي بکات بايلن: « أَحَبُّ فَلَانًا وَاللَّهُ خَيْرٌ
 وَلَا أَرْكَى عَلَى اللَّهِ أَحَدًا أَحَبُّ - إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَلِكَ - كَذَا
 وَكَذَا » (١٣٠)

ولته: وا گومان دېهم و وېزانم که ښنه که س (که خواي
 گموره ښ باشتر دېښاسي و ښزانو و که س بهسر خواي گمورمدا
 پاک پاتاکړم). وای دمناسم _ ښکېر ښوسيفتمه ي تڼدا شک برد _
 ځاواو ځاوايه.

(١٢٩) ابو داود ٢٢٧/٤ و احمد ٢٠٦/٢ وَصَحْفَةُ الْأَلْبَانِي فِي صَحِيحِ إِبْنِ دَاوُدَ ٩٦١/٢.

(١٣٠) رواه مسلم ٣٢٩٦/٤

تتبعي: پېغمبر مری خوا (ﷺ) د مسماني گمرونه به ځنل کرون

دېهم و چاري مدهح کړلندا/ مسلم ١٣٧/١٨.

موسلمان چي دهلي نه گهر به باش باس ڪرا

«اللَّهُمَّ لَا تُزَاخِلْنِي بِمَا يَقُولُونَ. وَأَعْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ [وَأَجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يُظُنُّونَ]» (۴۳۱)

واٽه: خويبه نهروى عمران دميلين به گوداهه لسمسم مسمسم لسم
گوداهانم خوش بهه كه عمران نايزانن و لسم مسم و مسمه
چاڪتم بكه كه عمران گوداهه مسم مسم.

چون حاجي ته لببه دمكات له جهج يان له عومردا

۱- «لَيْكَ اللَّهُمَّ لَيْكَ. لَيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَيْكَ. إِنَّ الْحَمْدَ وَالْعَمَّةَ. لَكَ وَالْمَلِكُ. لَا شَرِيكَ لَكَ» (۴۳۲)

واٽه: خويبه وهامى دواى وهام مسممه له گوى پاپليت دا.
ميج هاوبشنيكت ذىبه. ستايش و نيممت و مولك بى تزيه. ميج
هاوبشنيكت ذىبه.

۲- وه عومردا (مزمى خويى في بيت) دميسرمو: «لَيْكَ اللَّهُمَّ
لَيْكَ. لَيْكَ وَسَعْدِيكَ. وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ. لَيْكَ وَالرَّحْمَاءُ إِلَيْكَ
وَالْعَمَلُ» (۴۳۳).

(۴۳۱) البخاري في الادب المفرد برقم (۷۶۱). ومفتح مسئلة الابائي في صحيح الامم
المفرد برقم (۵۸۵). وبين الاممولين زيادة للبهلي في حطب الايمان ۲۲۸/۵ من
طريق اخر.

(۴۳۲) البخاري رقم (۱۵۴۹) و (۵۹۱۵) برقم مسلم رقم (۱۱۸۱) واللفظ له. لفظ تخرجه
الحديث في جامع الاصول ۹۱/۲.
(۴۳۳) رواه مسلم ۸۹/۸.

واته: خوابه وهلامی دواى وهلام و گوی پرایلم هییه بق فرمانمکانت.
خیر و چاکه له دهستی تودایه. وهلامی فرمان و لومیندو هیواو کردلر
لهنجام دان بق تویه.

۲- وه له لمبی سورمهیره (رمزای خواى لا بىنت) ده لهرموى: له
تلبیه کردنی پینه مېسرى خوا (ﷺ) لهرموى دمه لهرموى:
(كَيْفَ إِلَهَ الْحَقِّ) (۱۳۱)

ولته: فرمانبرداری تۆم لى پرستاری به هق.
تیببى: له همرکردن دا کاتى دهچیته حرمسره تلبیه کردن
هموستیلر و کۆتایی پى دینیت. بهلام له جهج کریندا له دواى
دهجم کردنی (الجفرة العلبه) موه کۆتایی پى دیت. (۱۳۲)

ته کبیر کردن کاتى دهگاته

گۆشه ره شه که (الرکن الاسود)

((پینه مېسرى خوا (ﷺ) بهسمر خوشتر مېسره به دهرى که عبدا
سورپایه موه همرکاتى نهگیشته گۆشه که بهرمو پورى لیشارمى دهکرد
بهشتیک که پى پور وه (الله اکبر) ی دهکرد)) (۱۳۳)

(۱۳۴) رواد ابن خزيمه في صحيحه برقم (۳۶۶) ومنه نسخة الاباني في الصحاح
للصحيحه برقم (۲۱۴۶).

(۱۳۵) رواد المالک في المعطا برقم (۱۱۲۲).

(۱۳۶) رواد البخاري (۱۶۸۵).

(۱۳۷) البخاري مع الفتح ۴/ ۴۷۶. (رواه مصبست بهشت) له لهرموى دهکدا بریتى به له

(کۆچان) بهروانه البخاري مع الفتح ۳/ ۴۷۲.

پارانه‌وه له نیوان گۆشه‌که‌ی لای یه‌مه‌ن

(الرُّكْنُ الْيَمَانِي) و به‌رده‌ ڕه‌شه‌که‌ (الحَجَرُ الْأَسْوَدُ)

پێغه‌مبهری (ﷺ) له نیوان گۆشه‌ی ڕه‌وی یه‌مه‌ن و به‌رده
 ڕه‌شه‌که‌دا ده‌فرمووت: ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الثَّلَاثَةِ حَسَنَةً وَلِي الْأَخِيرَةِ حَسَنَةً
 وَلِنَا غِلَابَ النَّارِ﴾. (١٣٨)

واته: ڕه‌وڕه‌نگار له ئه‌وێنادا چا‌که‌ر له ئه‌و ڕۆژدا چا‌که‌مان
 پێ به‌خشێ له سه‌زای ئا‌که‌ر به‌مان ڕه‌ژه‌.

پارانه‌وه‌ی وه‌ستان له‌سه‌ر (سه‌فا) و (مه‌روه)

جابر (ڕه‌زای خ‌وای ئی بێت) له با‌سی شه‌یوانی حم‌جی
 پێغه‌مبهر (ﷺ) ده‌فرمووت: «كَاتِيكَ نَزْهَكٌ بِوَيْسِهِ لَهْ صَهْفا
 فَرَمَوِي: ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَابِرِ اللَّهِ﴾ أَهَذَا بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ».
 واته: (صَهْفاو مه‌روه له ئه‌وه‌شه‌كانی خ‌وای گه‌رمیه‌ که
 دایناوه، به‌رمیان ده‌ست پێ ده‌که‌م که خ‌وای گه‌رمه‌ ده‌ستی
 پێ‌که‌ردوه‌)، بۆیه‌ به‌ صَهْفا ده‌ستی پێ‌که‌ردوو سه‌رکه‌وت

---

(١٣٨) ئه‌وه‌ڕه‌و ١٧٩/٢ و له‌عه‌د ٤١١/٣ و له‌قه‌وی ئی شرح السنه ١٢٨/٧ و حَسَنَةً
 الْأَبْيَانِي ئی صَمِيحُ أَبِي دَاوُدَ ٣٥١/١. وَالْآيَةُ مِنْ سُورَةِ الْبَقَرَةِ/ ٢٠١ وَالْهَرَفُ مُقْتَصَرٌ
 تَفْسِيرُ أَبِي كَلْبٍ ٢٠٣/١.

به سمری‌دا هه‌تا چووو سه‌رموو که عبه‌ی بی‌زیو پووی کرده
 بوو که (قیبله) بو خوی گم‌رده‌ی به تاك پاگرت و به‌گم‌رده‌ی داناو
 فرمووی: « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
 وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ . انْجَزَ وَعْدُهُ . وَنَصَرَ
 عَبْدَهُ . وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ »

واته: هیچ په‌ستراویك ذی‌یه به هه‌ق جگه (الله‌کی بن‌هاو‌ملو
 مولك و ستایش بۆ‌ئووو به‌سمر هه‌موو شتی‌کدا به توانایه. هیچ
 په‌ستراویك ذی‌یه به هه‌ق جگه له (الله‌تا‌که. به‌لینی خوی
 هینا‌یه‌دیو به‌ئدم‌که‌ی خوی سه‌رخ‌ست و به تمنیا هه‌موو کۆمه‌لو
 پارته‌کانی شکان. پاشان له‌م نینوانه‌دا پارایه‌ره. وه سه‌ن‌جار وه
 ئه‌مه‌ی (فرموو). فرموو به‌که... وه تیای‌دا هاتوو که
 (چی له‌سهر هه‌م‌ا کرد ئاواشی له‌سهر مه‌روه کرد). (۴۳۹)

له‌کاتی پویشتن‌دا به‌روه‌عه‌رفه

له‌ ابن عمره‌وه (هم‌زای خویان لی‌بیت) ده‌فرمویت: به‌یادی‌یه‌ک
 له‌گه‌ل پینه‌مه‌ری خوادا (ﷺ) له‌میناوه پویشتن و کهوتینه پئی
 به‌روه‌عه‌رفات، تیامان‌دابوو ته‌لبیه‌ی ده‌کردو هه‌شمان‌بوو ته‌کبیری
 ده‌کرد (۴۴۰)

(۴۳۹) مسلم ۲/۸۸۸.

(۴۴۰) بوه‌ه‌ب‌خاری ۶/۹۷ و مسلم ۲/۲۹۰.

نزائۇ پارانەۋىي رۇمىي غەزەلە

(چاکترین پارانهوه، پارانهوهی پفزی عمرهویه وه چاکترین
نزیامک که من و پیغه مبرانی پیش من فرموریا نه میه:
«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ الْمَلِكُ وَالْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ» (۱۱)

نزاو ذیکری لای (المشعر العرام) (۱۷)

جابر(پرمزای خدای فی بیئت) بحکمرموینت: « پیغمبرمبیری
خوا(الله)سولری(القصواء) بگو- که حوشرمکهی بگو- هتا
گمیشته(النمر الحرام)و پوری کرده پوگو(القیبله)و پاپایموم
« الله أكبر وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ... » ی کردو بمردموم
تاوا به پیوه مایموم هتا به تمواری دنیا پووناك بوویموم پیش
نوموی خور مطلبی بزمشت و دهرهجو. « (۱۱۷)

(٤٤٦) القرمذي وحسنه الألباني في صحيح القرمذي ١٨٤/٢ وفي الأحاديث الصحيحة ٦/٤. وه مؤلفات رابيه جگه له وواتني شم لیکره تطبیحه بکات و بیایتموه.
(٤٤٧) بقراری (المعجم الحرام) ووتلوه برتوییه له شاخی (قُوح) گه شاخیکی
بختاوانگه له (مزدلفة) ١. وه لعلی تطهیرو سیرمو فرمودمنسان فرمودوانه:
(المعجم الحرام) عدمو (مزدلفة) بکمرتتموه/ انهر شرح للنووي علی مسلم ٨٩/٨.
(٤٤٨) مسلم ٨٩١/٢.

ته کبیر کردن له کاتی

ره جم کردنی (الجمار) کاندای له گهال هه موو زیخینکدا

« پیغمبیری خوا (ﷺ) جمرکات زیخیکسی دههوانیشت له لای (الجمان) مکهاموه تمکبیر (الله اکبر) ی نهکرد، پاشان دهچوه پیشموو دهوهستاو پوووهو قیبله دهپارایموه به دهستی بهرزکردیموه لهوای جهمروی یهکم و دوهم به لای (جمره العقبه) دا زیخهکسی دههوانیشت و تمکبیری نهکرد لهگهال هه موو زیخینکدا دهزیشت و له لایدا نهدهوستا »^(۱۱۱)

له کاتی سه رسوورمان و بینینی شتی سه یردا

۱- « سُبْحَانَ اللَّهِ »^(۱۱۲) واته: پاک و بن گهردی بوخوایه.

۲- « اللَّهُ أَكْبَرُ »^(۱۱۳) واته: خوا گهرهیه.

(۱۱۱) البخاری مع الفتح ۵۸۲/۳ و ۵۸۱/۳ ره بهروانه له لایمکهی لهویندار البخاری مع

الفتح ۵۸۱/۳ معرومه (مسلم) یروایعی کردوه.

(۱۱۲) البخاری مع الفتح ۲۶۰/۱ و ۳۹۰ و ۱۱۴ و مسلم ۱۸۵۷/۱.

(۱۱۳) البخاری مع الفتح ۴۴۶/۸ و نظر صحیح الترمذی ۱۰۷/۴ و ۲۳۵/۲ و مسند

جى نەكەت نەگەر ھەۋالىكى خوشى بۇ ھىنرا

(كَانَ النَّبِيُّ ﷺ) إِذَا أَنَاهُ أَمْرٌ يُسْرُهُ أَوْ يُسْرُ بِهِ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا
لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى. (١١٧)

ولته: پیتفه ممبری خوا (پو) نمکمر هو الیکیان بؤ بهینایه دلی
خوش بگردایه یان پی دی دلخوش بوویه کوپنوشی دمبرد له
سویاسی خوای گسردا.

جی ده لیت نه گهر له چاوی خوی نه ترسا

بدا له شتيك و ببيتته هوۋى زيان يىڭەياندنى

” (مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ) اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيْهِ. (21A)

واته: نه‌روی خوابی گم‌شده و یستی بی‌بیت و هیزو توانایه‌ك
نذیه مگر به‌خواوه، خوابه لغو به‌رم‌مکتی تن‌بخه.

(١٤٧) رواه أهل السنن إلا النخعي. انظر صحيح ابن ماجه ٢٢٢/١ ورواه الخليل ٢٢٦/٢.

(۴۸) بل بئس یمنی برونه سورفتی (فکھی) ۴۱۵ (۲۹) . وه بل بئس
 سورمیش پینسمبری خوا (س) بفرموت: « لنگر یمنیکه له ښووه شتیکی
 لغراکې پان له خوی مان له مال و سامانودا بیس که سرسامی کړیو و »
 به ډیره سیروو (پا بهار تیره بوی به برکمت) . چونکه چا ورسو پوایه «
 مسند احمد ۴/ ۴۷۷ و ابن ماجه . وماله . وصحفة الالبانی فی مصیبع الجامع ۱/ ۲۱۲
 والنظر تحقیق زاد المعاد للانوار ۱۷۰/ ۴ .

نه گهر نه چاوی یه کینک ترسایت

«سورمتی» (الْقَلِّ) و «اتاس» (بخونیم) (۱۱۹)

نه گهر که سینک چاو لئی دا

(با چاو پیسمکه دهست نوینژ بگریخت و پاشان ناروی دهست نوینژمه بکهن بهسر لمر که سمددا که چاو لئی داوه و خوی پین بشوات) (۱۲۰)

نادابی مان و مندال پاراستن

«إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ - أَوْ أَصْبَحَ - فَكَفُّوا صِيَالَكُمْ. فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ. فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةُ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلُّوهُمْ. وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ. فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُطْلَقًا. وَأَوْكُوا قَرَبَكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ. وَخَمِّرُوا آيَتَكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ. وَلَوْ أَنْ تَعْرَضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا. وَأَطْفُوا مَصَابِيحَكُمْ» (۱۲۱)

واته: نه گهر شهو داهات، یان فیولرهمان بهسر داهات
منداله کانفتان بگریتموه له یاری کردن و کولان. چونکه شه یطانه کان

(۱۱۹) رواء هتمذی والنسائی وابن ماجه عن ابی سعید الخدری (ع) . حدیث حسن/ انظر الانکار للنووی ص ۲۸۳.

(۱۲۰) ابی دلود ۹/۴ مستطاب صحیح علی شرط البخاری ومسلم عن عائشة (رضی الله عنها) وزاد المعاد ۱/۱۶۲. انظر الانکار للنووی ص ۲۸۳.

(۱۲۱) البخاری مع الفتح ۸۸/۱۰ ومسلم ۱۰۹۵/۳.

لموگاتهدا بلأوده بنموره. وه كه كاتيك لمشور پۇيشت وازمان
لسن بهينن، وه دمرگاكان دابخهن و ناوي خواي گموره بهينن
چونكه شهيطن دمرگايهكي داخراو ناكاتموره. وه دهمي ممشكور
كونده كاتتان به پست بيه ستر و ناوي خوا بهينن. وه سمر
قاپه كاتتان بنينموره و دايپوشن و ناوي خوا بهينن. نمگرم چي
شتيكي بچوكيشي بخنه سمر. وه چراكاتان بكورننموره.

سوننه ته كاني فيطره ت

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَدِيٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((غُسْرُ مَنْ
الْفِطْرَةِ: فَمَرْءٌ الشَّارِبِ، وَإِعْقَاءُ اللَّحْيَةِ، وَالرُّوَاكِ، وَاسْتِثْقَالُ الْمَاءِ، وَالْعَصْرُ
الْأَفْطَارِ، وَغَسْلُ التَّرَاجِمِ، وَتَنْفُ الْإِبْطِ، وَغُلْقُ الْعَانَةِ، وَانْقِصَارُ الْمَاءِ)) قَالَ
الرَّوَاي: وَبُسْتُ الْعَاثِرَةَ إِلَّا أَنْ لَكُونِ الْمُنْقَضَةُ. قَالَ وَكَيْفَ - وَهُوَ أَحَدُ
رَوَاهِ: - انْقِصَارُ الْمَاءِ: بِمَعْنَى الْإِسْتِجَاءِ)) (١٥٧)

واته: (ده) شت له فيتره تمويه: سميل كورت كردنموره و پيش
هيشتموره و سيواك كردن و ناو له لووت و هردان و نينوك كردن و

(١٥٧) رواء مصطلح (٦٠٣) و ابودلود (٥٢) / وه له لمس مويدهي شردا هم جزمهش
هاتوره: عن ابي هريره (رضي الله عنه) عن رسول الله (ﷺ) قال: ((الفِطْرَةُ خَمْسٌ: الْإِعْصَانُ
وَالْإِسْبِدَادُ، وَالْعَصْرُ الشَّارِبِ وَالْقَلْبُ الْأَفْطَارِ، وَكَفُّ الْإِبْطِ)) صحيح. ابن ماجه
(٢٩٢) بق (آداب الزفاف ١١٧ ورواه لفليل ٧٢) نظر صحيح سنن النسائي
باختصار المستدرك (١٥٥) . واته: فيتره پينجه: يان پينج هت له
فيتره تمويه: خهغه كردن و تاشيني موي شرمگا و سميل كورت كردنموره و
نينوك كردن و توكي بن بال هلكيشان.

شورانی (الترجم): (که کوی (برجسته) به واته: شو شویندانه‌ی که
چلکی تیدا کؤمبیتمه وه خمتی سر پنجهگان). وه مملکتیشان
و لابرانی مووی بن بال و تاشینی مووی ناوین و شمرمگا و
(انصاف الماء).

پاوی دهمرموت: (ده) بهم لمیر چۆتموهو پیم وایت : ناو
لهم و مردانه. وه (وکیج) - که یمکنکه له پاوی یمکانی -
دهمرموت: (انصاف الماء) واته: تارمت گرتن و خویاکردنمه به
ناو.

عَنْ اَبِي بَالٍ قَالَ: «وَقَدْ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فِي قَصْرِ الشَّارِبِ
وَقَلْبِهِمِ الْاَطْفَارُ. وَخَلَقِ الْعَالَةَ. وَتَفَّ الْاِبْطُ اَنْ لَا تُرِكَ اَكْثَرُ مِنْ
ارْبَعِينَ يَوْمًا» وَلَالُ مَرَّةٍ اُخْرَى اَرْبَعِينَ لَيْلَةً. (۱۵۳)

واته: پیغه مبری خوا (ﷺ) بوی دناوین که کورت کریموهی
سمیل و نینۆک کردن و لابران و تاشینی مووی شمرمگا و توکی
بن بال مملکتیشان له چل پفژ یان چل شو زیاتر وان ئی نهمین.

---

(۱۵۳) صحیح. ابن ماجه (۳۹۵) م. انظر صحیح سنن النسائی باختصار المسند
للایبانی ص ۵.

سمیل کورت کردنه موو ریش به ردانه موو

عن ابن عمر عن النبي (ﷺ) قال: «أحفرُوا الثَّوَابَ وَاعْفُوا النَّحْيَ»^(۱۰۰)
واته: سمیل کورت بکمنره و ریش بهیلنره.

کورتی پوښاک و نه خشانلنی به دواي خوئی

« مَا تَحْتَ الْكَمِيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فِي الْقَابِ »^(۱۰۱)
واته: خروئی که نکمینه ژیر رو قوله پن کمره له پوښاک له
تاگرداپه.

تېبیهنیه کس مکره:

لهامی الخوی (رحمته الخوی فی بیئت) لکلمونه: (پوښاک لرژئی
له کراس و له میص و عمامی پوښاک داپه. وه دروست نییه لکمر بؤ
خوینل زانیو لیز بوو بهیلرینه تا خور قوله پن کان. خو لکمر بؤ
لیز نمبوو مکره وه. وه موسته حبه تا تاومراستی قاچ بیئت. وه
دروستی لکمر مکره نییه که بگاته رو قوله پن که. به لام لمره
دلمیز یاساغ کراوه له شمع دا).

---

(۱۰۰) صحیح. الترمذی (۲۹۲۵) و (۲۹۲۶): فی (ریاض الصالحین ۱۲۱۲) و صحیح
الجامع (۲۰۷) لنظر صحیح سنن النسائي باختصار السند للالباني ص(۶).
(۱۰۱) رواه الاسام احمد ۲۵۴/۶ ومو فی صحیح الجامع (۵۵۷۱). و البیضاوی
میتاویمتی (۲۱۸/۱۰) به لغزی « مَا تَحْتَ الْكَمِيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فِي الْقَابِ »
عن ابی هريره (رحمه).

وہیچ ہمچہ (محمد علی خوی فی بیئت) (فتح الباری ۲۱)
 محرم مویّت: (وہ قاضی عیاض ثیجماعی ہیناۃ لیسر لہوی
 لہم مہنہ دہرہق بہ پیارانشو نافرمتان ناگریتموہ) (والہ
 نریلگریتموہی پۆشاک لہ خوار قولہ پینکان). پاشان دہلہرموی:
 (ہمچہ حال پیوان دورو حالہ تیان بۆ مہیہ: یہکیکیانہ باشمو
 لیستہجبابہرمویش لہویہ کہ پۆشاکہکی کورت بکاتموہ تا
 تاومہر استی ٹیسلانی قاجی. وہ حالہ تیکی تریش کہ دروستمو
 جانیژہ لہ دورو قولہ پینکہ) (۱۵۶)

وہ جیاوازی نییہ لہ مہدا لہ نیوان پۆشاک (عمرہبی یان کوردی
 یان فارسی. یان تورکی یان... ہند).
 وہ. فہگہر لہم کارہی بۆ فیزو خۆبہزل زانی دہکرد لہوا سزاکہی
 سہخت تر دہبیئت و لہم جۆرہ کہسانہ لہ پۆژی دواپییدا لہو
 کہسانہ کہ خوی گمرہ لہسیان لہ گہل ناکات و تہماشایان
 ناکات و لہ گوناہ پاکیان ناکاتموہ سزایہکی نازارایان بۆ
 مہیہ. (۱۵۷)

---

(۱۵۶) پورٹہ کتیبی (لطوف من الخصال المحمدیہ) ی محمد جمیل زینو
 لاہور (۱۹۹).
 (۱۵۷) برواہ مسلم (۱۰۶) عن ابی ذر (ؓ).

به نئی یانزه هم:

داوای لیخوش بوون کردن و گه پانه وه بۆلای

خوای گه وه (الإستغفار والتوبة)

۱- پیغمبری خو (ﷺ) فرمودنت: «وَاللَّهِ إِنْ لَمْ يَسْتَغْفِرِ اللَّهُ

وَأَتُوبَ إِلَيْهِ لِيَالِ الْيَوْمِ أَكْثَرُ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً» (۵۸)

واته: سویند به خوا من له پښتښکدا زیاده له خهفتا جار داوای

لیخوش بوون دمکه له خوای گه وه و دمکه نیمه بۆلای.

۲- وه چاک وایه له پښتښک دا (سعد) جار بوتړئ: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

وَأَتُوبُ إِلَيْهِ» (۵۹)

واته: داوای لیخوش بوون له خوای گه وه ده کم و دمکه نیمه

بۆلای.

۳- وه فرمودنت (ﷺ) «يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ. فَإِنِّي أَنُوبُ لِي

الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةَ مَرَّةً» (۶۰)

واته: نهی خه لکی بگه نیمه بۆلای خوا. به راستی من له

پښتښک دا (سعد) جار دمکه نیمه بۆلای.

---

(۵۸) بخاری مع الفتح ۱۰/۱۱.

(۵۹) بخاری مع الفتح ۱۰/۱۱ و مسلم ۲۰۷۵/۴.

(۶۰) مسلم ۲۰۷۶/۴.

۴- وه دهلمرمویت (ﷺ): « مَنْ قَالَ (اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ) غُفِرَ اللَّهُ لَهُ وَإِنْ كَانَ فَرَسٌ مِنَ الرُّحَفِ » (۱۶۱)

واژه: هرکسینک بلسی: داوای لیخوشبوون دهکم لهر خودا معزندی که هیچ پیرستراونیک نیدی بهمعق جگه لهر، وه زیغسوی مهلسوویندیری بوونهومره دهگهینموره بولای. نهوا خوای گهره لهری خوش دهن نمگر چی له کاتی بمرنگاریوونهوی دوژمن پشتی مملکردین و پای کردین.

۵- وه دهلمرمویت (ﷺ): « طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحْفِ سَمَرَأَ كَثْرًا » (۱۶۲)

واژه: خوش بهختی (یان طوبا که دارنکه له بهمهشت دا) بز کسینک که له نامه کردومکانی دا داوای لیخوش بوون کردنی له خوای گهره نورد تیندا بیئت.

۶- وه دهلمرمویت (ﷺ): « أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ. فَإِنْ اسْتَظَّغَتْ أَنْ تَكُونَ مِنْ

(۱۶۱) أخرجه أبو داود ۸۵۲/۲ والترمذي ۵۶۹/۵ والحاكم وصححه ووافقه الذهبي

۵۱۱/۱ وصححه الألباني. انظر صحيح الترمذي ۱۸۲/۳ وجامع الأصول

لاحديث الرسول (۳) ۳۸۹/۱، ۳۹۰ بتعليق الرازي

(۱۶۲) رواه ابن ماجه (۲۸۱۸) والمصنف في عمل اليوم والليلة ۴۵۵ وصححه

الألباني في صحيح الجامع ۳۹۲۰.

يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ» (١٦٧)

واته نَزَمَكَ تَرِينُ كَاتِيكَ كه پرموردگار به بنده که میوه نَزَمِ
بیت به نامرستی کوتایی شهودایه نه گسرتوانیت له
کسانمیت که ای خوی گسره ممکن له کاته دا شوا بیه.

۷- وه دهفهرمویت (۳) « أَلَرَبُّ مَا يَكُونُ الْقَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ
سَاجِدٌ فَاتَّكِرُوا الدُّعَاءَ » (١٦٨)

واته نَزَمَكَ تَرِينُ کات که بهنده به پرموردگاری میوه نَزَمِ که له
کاتی خورسورش بردنی دایه. ده، له کاتدا نقد پیاپرنهوه
تیایدا

۸- وه دهفهرمویت (۳) « إِنَّهُ تَهَانٌ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ
فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ » (١٦٩)

واته تارمایی دیت بهسر دله داو معم لهچن. وه مر له بَنَزَمَكَ دا
(سمد) جار داوای لیخوشبوون له خوی گسره دهکم

١٦٧- أخرجه الترمذي والنسائي ٣٧٩/١ وحاکم و معر صحيح الترمذي ١٨٢٣
وجامع الاصول بتعليق الارناؤوط ١٤٤/٤.

(١٦٨) مسلم ٢٥٠/١.

(١٦٩) أخرجه مسلم ٢٠٧٥/٤. ابن الأثير دهفهرمویت: (تَهَانٌ عَلَى قَلْبِي) واته:
دایمگرتنمرو دایده پلشن. وه معیست پزی (پروچونویه) چونکه پلشمیبر
بهرموام له زیاده نهگرتدن و نَزَمِ پروچونم بهرموامیتی چاوونتری
خوگرتن له بووه. به لام کاتن فاکای لن تمایه له همدن کاتکانیدا یان بیی
بجولیه لهرا به گوناه حسیی نمکرد لهسر خوق و بهکسر داوای لن خویشبوونی
نمکرد لهخوای گسره: بهروانه جامع الاصول ٢٨٦/٤.

فہرزی (تہ سبیح و تہ حمید و

تہ ہلیل و تہ کبیر) کردن^(۱۶۶)

۱- عن امی ہریرۃ (رضی اللہ عنہ) ان رسول اللہ (صلی اللہ علیہ وسلم) قال: «مَنْ قَالَ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهُ عِدْلُ عَشْرِ رِقَابٍ وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ. وَصَحِبَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَنَةٍ وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمِيتَ. وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ أَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَخَذَ عَمَلٌ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ»^(۱۶۷)

واتہ: ہر کہ سنن لہرؤنکدا سمد چار بلن: ہیج پرمستراویک
نویہ بمعنی جگہ لہ (اللہ) تاکی بن ہارملو مولک و ستایش بؤ
شومو ہمسر ہمسو شتیک دا بہ توانایہ، شوا بہ فہندازہی
پزگارکردنی نہ کزیلہ چاکہی ہمسٹ دمکویٹ و (سمد) چاکہی بؤ
دھوسریت و (سمد) گوناہی لن دمسریتھو و شو پڑہ لہ شعیطان
پارنڈاو دہین ہمتا ڈیوارہی لن دہییتھو و کہس بہ پاداشتی لہم
چاکترہوہ نایہت مگمر کہسیک لہم زیاتر بکات.

(۱۶۶) تسبیح ولہ (سبحان اللہ) کردن و تمحید ولہ (الحمد) و تہلیل ولہ و تہی

(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و تہکیر ولہ (اللہ اکبر) کردن.

(۱۶۷) کبخاری ۹۵/۴ و مسلم ۲۰۷۱/۴.

۲- وه دهلمرموفت (ﷺ): «مَنْ قَالَ: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ) فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ» (٤٦٨)

واته: هر که سینک له پوزنیک دا (سهه) جار بلسی پاکو و بن گمردی و ستایش بو خواجه، نهوا گوناگوناهکانی دهسپرتنه نهگر چی وکو کلهی دهراش واییت.

۳- عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ (رضي الله عنه) عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ): «مَنْ قَالَ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) عَشْرَ مَرَارٍ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ» (٤٦٩)

واته: هر که سینک دهجار بلسی: هیچ پرستراویک ذییه بههقی جگه له (الله) تاکی بن هاوهلمو مولک و ستایش بو نهوه و بهسر ههموو شتیکی دا به توانایه، وکو نهوه وایه که چوار کهسی له نهوهکانی نیسماعیل پیغه بهسر (عليه الصلاة والسلام) شانادو بزگار کردییت.

۴- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه): قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ. حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ)» (٤٧٠)

(٤٦٨) البخاری ١٦٨/٧ و مسلم ٢٠٧١/٤.

(٤٦٩) البخاری ١٦٧/٧ و مسلم ٢٠٧١/٤.

(٤٧٠) البخاری ١٦٨/٧ و مسلم ٢٠٧٢/٤.

واته: دوو روشه همن که لهسمر زووبان سوکزن و له تهرانووی کردموه کاندای قورسزن و بهلای خواوه خوشه و یستن نه میش بریدی به له ووتنی: پاکس و بن گمردی و ستایش بو خوايه. پاکس و بن گمردی بو خواي مهن.

«عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «لَنْ أَقُولَ: (مُبْحَانَ اللَّهِ . وَالْحَمْدُ لِلَّهِ . وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ . وَاللَّهُ أَكْبَرُ) أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ» (٤٧١)

واته: نهگمر بلنیم پاکس و بن گمردی و ستایش بو خوا و هیچ پهرستاونیک نه یه به هق جگه لهوا (خو گه وریه. خوشتره به لامره له هه موو نهو شتانهی که خور بهسری دا هلدی.

٦- عَنْ سَعْدِ (رضي الله عنه) قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) فَقَالَ: «أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْتَسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ فَنَأْخُذَ سَائِلًا مِنْ جُلَسَائِهِ: كَيْفَ يَكْتَسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ. فَيَكْتَسِبُ لَهُ أَلْفَ حَسَنَةٍ أَوْ يُحِطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ» (٤٧٢)

واته: ساعد دهه رموی: نینه له خزمهت پیغه مبری خوادا بووین (و له رموی: نایا کس له نیه ههیه بی توانا بن لهوه که هه موو بوئی هزار چاکه دهست بخاتینو خوی؟ یهکی: لهوانه ی که دانیشتبوو پرسیاری لی کرد: چون یهکینک له نینه ده توانی

(٤٧١) مسلم ٢٠٧٢/٤

(٤٧٢) مسلم ٢٠٧٢/٤

همزار چاکه‌ی دوست بکسری؟ فرمودی: سعد تسبیحات
(سُبْحَانَ اللَّهِ) بکات همزار چاکه‌ی بنو دهنوسری. یان همزار گوناخی
فِي هَلْهُمُونَت.

۷- عَنْ جَابِرٍ (رضی الله عنه) عَنْ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: «مَنْ لَالَ (سُبْحَانَ اللَّهِ
الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ) غُرِسَتْ لَهُ لَحْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ» (۱۷۳)
ولته: هر کسینک بک جابر بلن پاکو بن کم و کوردی و گوردی
ستایش بن خوی معز، دارخورمایمکی له بمعشتدا بن دهنوسری.

۸- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ (رضی الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «يَا عَبْدَ اللَّهِ
بْنَ قَيْسٍ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَرٍّ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟» فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ
اللَّهِ. قَالَ: «قُلْ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» (۱۷۴)
ولته: نهی عبدالله ی کوردی قیس لایا گوردی که له
گوردی مکانی بمعشتت بن بلیم؟ وتم: بلی نهی پیغمبری خوا.
فرمودی: بلی هیچ گزبان و هنیزه نهییه مگر بمعوی
گوردی.

۹- وَهُوَ بِحَقِّهِمْ (رضی الله عنه): «أَخْبَبُ الْكَلَامَ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعَ:
(سُبْحَانَ اللَّهِ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ. وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ). لَا يَهْتَرِكُ
بِأَيِّهِنَّ بَدَأَتْ. وَلَا لَسْتَيْنِ غُلَامَكَ يَسَارًا. وَلَا زَاهَا. وَلَا كَجِهًا. وَلَا
أَلْفَحَ. فَإِنَّكَ لَقَوْلُ: أَلَمْ هُوَ أَفَلَا يَكُونُ: يَقُولُ: لَا» (۱۷۵)

(۱۷۳) لفرجه الترمذی ۵۱۱/۵ وحاکم ۵۰۱/۱ وَصَحَّفَهُ وَوَلَّفَهُ التَّمِيمِي. وَلَنَظَرُ
صَحِيحُ الْجَامِعِ ۵۳۱/۵ وَصَحِيحُ التِّرْمِذِيِّ ۱۶۰/۳.
(۱۷۴) قَبْلَاهِي مَعَ فَتْحِ ۲۱۲/۱۱ وَمُسْلِمَ ۳۰۷۶/۴.
(۱۷۵) مُسْلِمَ ۱۶۸۵/۳.

واژه: خوشه‌ویست‌ترین روتنه به‌لای خوای گهرموره چواره: پاک‌یو
 بن‌عمیدیو سوپاس بۆ خوای گهرمو هیچ پرستارونک‌ن‌ی‌یه
 به‌ه‌حق جگه له (الله) و خوا گهرمیسه. زیانست پ‌ن‌ناگ‌ی‌ه‌ن‌ن
 به‌مهر کام‌ن‌کیان ده‌ست پ‌ن‌بکه‌یت. وه من‌د‌ال‌م‌ک‌ه‌ت ناو‌م‌ه‌ن‌ن نا‌س‌ان
 یان قازانج و سهره‌راز و پ‌زگار بوو. چونکه تۆ ب‌ل‌ن‌ی ف‌ل‌ان‌یان (له‌و
 داوانه) له ماله؟ ش‌ر‌ی‌ش له‌مال ن‌م‌ی‌ن‌ت ب‌ل‌ن‌ن: نه‌خ‌یر له‌مال ن‌ی‌یه
 (واژه نا‌س‌ان‌ی‌و قازانج و سهره‌رازیو پ‌زگاریوون له‌مال‌مان‌دا ن‌ی‌یه).

۱۰- عَنْ عَبْدِ بْنِ أَبِي وَلاَسٍ (رضی الله عنه) قَالَ: «جاءَ اعرابيٌّ إلى رَسولِ الله
 (ﷺ) فَقَالَ: عَلَّمَنِي كَلَامًا اَقُولُهُ. قَالَ: قُلْ: (لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا
 شَرِيكَ لَهُ. اللهُ اَكْبَرُ كَبِيرًا. وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيرًا. سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.
 لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ) قَالَ: فَهَؤُلَاءِ لِرَبِّيَ فَمَا لِي؟
 قَالَ: « قُلْ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي. وَاهْدِنِي. وَارْزُقْنِي » (۱۷۶)

واژه: ده‌ستم‌ن‌ی‌یه‌ک هاته خ‌ز‌م‌ت پ‌ن‌ه‌م‌ب‌ری خوا (ﷺ) له‌رمو‌ی:
 روتنه‌ی‌م‌ک ف‌ی‌ر‌یکه که پ‌ی‌ل‌ن‌م. له‌رمو‌ی: ب‌ل‌ن هیچ پرستارونک‌ن‌ی‌یه به
 ه‌حق جگه له (الله) تاک‌ی بن‌هاو‌ب‌ه‌شه. خوا گهرمیسه زۆد ستایشی
 خوا ب‌ه‌ک‌م. پاک‌یو بن‌که‌م و کورد‌ی‌و گهرمیسه بۆ په‌ر‌و‌ر‌ن‌گ‌اری
 جیه‌ان‌یان‌س‌ر هیچ گ‌و‌ر‌ان و ه‌ی‌ن‌زو توانا‌ی‌س‌ک ن‌ی‌یه م‌گ‌ه‌ر

---

(۱۷۶) مسلم ۲۰۷۲/۴ و زاد لیو‌ل‌ود: (ولما ولى الامر لي قال النبي (ﷺ): « لا تُلْأَنِي
 مِن الْخَيْرِ » ۲۲۰/۱. واژه: کات‌ن‌ی که ک‌ا‌ه‌را ده‌ستم‌ن‌ی‌یه‌که پ‌ز‌ی‌شت پ‌ه‌ف‌ه‌م‌ب‌ر (ﷺ)
 له‌رمو‌ی: ه‌رم‌و‌و ن‌م‌ستی خ‌ز‌ی له‌چ‌اکه پ‌ر‌گ‌رد.

به‌خوای دمسته‌لآت داری کاریه‌جی وه، دهمشتمکی بی‌مه ووتی:
 له‌مانه بۆ (ستایش کردن) ی پەرموردگارمه. ئە‌ی چی بۆ‌لێ نزا و
 پاپانەوه‌ی خۆمه؟ فەرمووی: بێ‌ئێ: خوايه لێم خۆش بمر پە‌حم
 پێ‌بکمر پێ‌نمایم بکمر پێ‌نم بده.

۱۱- من طارِقِ الْأَشْجِيِّ قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ إِذَا اسْتَمَّ عَلَّمَهُ النَّبِيُّ (ﷺ)
 الصَّلَاةَ لَمْ أَمُرْهُ أَنْ يَدْعُوَ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي. وَأَرْحَمْنِي.
 وَاهْدِنِي. وَعَالِمِي وَأَرْزُقْنِي» (۱۷۷)

واته: طاریقی ئە‌شجعی دهم‌رمووی: ئە‌م‌گەر هە‌رکات پیاوێ‌ک
 موسلمان بووایه پێ‌نە‌مبەری خوا (ﷺ) فێ‌ری نوێ‌ی دهم‌کرد پاشان
 فە‌رمانی پێ‌دە‌کرد کە بمر ووشانه‌ پیاپێ‌تەر: خوايه لێم خۆش
 بمر پە‌حم پێ‌بکمر پێ‌نمایم بکمر پێ‌نم پێ‌نم بده.

۱۲- عن جابر بن عبد الله (رضي الله عنهما) أن رسول الله (ﷺ) قال: «إنَّ
 الصَّلَاةَ الدُّعَاءَ الْحَمْدُ. وَالْفَضْلَ الذِّكْرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» (۱۷۸)
 واته: باشترین پاپانە‌وه (الْحَمْدُ لله) کردنه و باشترین زی‌کەر
 بڕوتی‌یه له‌وتی (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ).

---

(۱۷۷) مسلم ۲۰۷۲/۴ وای رولیه له‌مسلم: «فَإِنَّ هَؤُلَاءِ لَفَضْلٌ لَكَ لَيْفَ أَذْكَرَكَ»
 واته: ئە‌م‌ شتانه (چاک‌ئێ) بێ‌هاو له‌ماکت بۆ کۆ‌مە‌کەر.
 (۱۷۸) قە‌مە‌زی ۱۶۲/۵ واین م‌اجه ۱۲۴۹/۲ و‌ه‌ماکە ۵۰۲/۱ و‌ص‌ف‌ه و‌و‌ل‌ف‌ه له‌م‌ب‌ی
 و‌ل‌ف‌ه و‌ص‌ف‌ه له‌م‌ب‌ی ۳۶۲/۱.

۱۲- « ده مرمونیت (۱۸۰) » الباقیات الصالحات: (سبحان الله الحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. وَاللهُ أَكْبَرُ. وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ) (۱۷۹) والته: نهو چاکانهی کدهمینیتیموه (۱۸۰) بریتیه له ووتلی: پاک و بی گمردی بی خوایه و ستایش بی خوایه و هیچ پیرستارونک ذییه به هتق جگه له (الله) خوا گمردیهو گلبدان و هیزیک ذییه مهگمر به خوای گمرده.

پیغمبره ری خوا (ﷺ) چۆن ته سیبیهاتی دمکرد؟
عَنْ عُبَّادِ بْنِ صُرُو (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا) قَالَ: « رَأَيْتُ النَّبِيَّ (ﷺ) يَحْدُثُ التَّسْبِيحَ بِيَمِينِهِ » (۱۸۱)
والته: پیغمبره ری خوا (ﷺ) بیینی به دهستی راستی ته سیبیهاتی دمکرد.

---

(۱۷۹) احمد برقم (۵۱۲) بقرایب احمد شاکر و اسناده صحیح و انظر مجمع الزوائد ۲۹۷/۱ و عزاه ابن حجر فی بلوغ المرام بن روایة ابی سمنه إلی عثمانی و قال: صحفة ابن حبان و الحاكم.

(۱۸۰) خوای گمرده ده مرمونیت: «... و الباقیات الصالحات خو جت و تک لوبه و خو املا» (سورة تکوین: ۱۶).

(۱۸۱) الخرجه لیو دلود بلفه ۸۱/۲ (۱۵۰۲) و صحفة الکلبانی فی صحیح الجامع (۱۹۸۹) و قمری ۵/۲۱ و انظر صحیح الجامع ۲۷۱/۴ (۱۹۸۹).

عن سمره المحابله (رضی الله عنها) « أَنَّ النَّبِيَّ (ﷺ) أَمَرَهُنَّ أَنْ يَرَايْنَ السَّيِّحَ وَالتَّقْدِيسَ وَأَنْ يَعْقِدْنَ بِالْأَنَامِلِ فَبِأَيْهِنَّ مَسْرُلاتٍ مُتَنَتِّقَاتٍ » (۴۸۲)

راشه: له یسحره ی ژنه سه حابه ی بهر نزموده (همزای خوای گمراهی لی بن) پیوایت کراوه که پیغه مبهری خوا (ﷺ) فرمائی پی کردون که ناگایان له تسبیحات و به بهر نو پیوژ پاگرتنی خوای گمراهه بیست و به (ننامیله گانیان) نمنجانی بدهن (که بریتی به لر ناوساویانه ی که لسمر سمری هموو پهنجه مک دا همیه) چونکه له پوژنی دواپی دا پرسایاریان لی مکررت و دینرنه گوو دجه نه شایمت.

وَلِلَّهِ الْحَمْدُ وَالْبِشَّةُ

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
أَسْتَغْفِرُكَ وَأُغْوِبُ إِلَيْكَ

---

(۴۸۲) رواه ابو داود (۱۵۰۱) و الترمذی بإسناد حسن وخمسة الألبانی فی صحیح الجامع (۴۰۸۷).

سەرچاوه كان

- ١- مختصر تلمس ابن كثر. اختصار وتحليق: محمد علي الصابوني ١٤٠٦هـ - ١٩٨٦م.
- ٢- الإنكار... محي الدين لبي زكريا يحيى بن شرف النووي طبعه سنة ١٩٨٢.
- ٣- نتائج الأفكار في تخريج لمبادئ الإنكار. جزء ١/١. ابن حجر المصقلاني.
- ٤- رياض الصالحين... محي الدين لبي زكريا يحيى بن شرف النووي.
- ٥- لغة السنة... لسيد سابق سنة ١٣٩١-١٩٧١.
- ٦- الأئمة الرضوية نعمت الدر البهية في المسائل الفقهية... محمد بن علي الشوكاني.
- ٧- الدعاء وعليه العلاج بالرقى من الكتاب والسنة... سعيد بن علي بن وهف القحطاني.
- ٨- حصن المسلم من أذكار الكتاب والسنة... القحطاني... طبعه لريده ومضبوطة بالشكل.
- ٩- سبحانك اللهم... مهذب جميل إبراهيم.
- ١٠- إنكار الصباح والمساء الصحيح من المأثورات ومن صحيح الكلم الطيب (الدكتور: عبدالله عزام).
- ١١- تحفة المذكرين... محمد بن علي الشوكاني.
- ١٢- فتاوى مهمة تتعلق بالصلاة... عبدالعزیز بن عبدالله بن باز.
- ١٣- أحكام المحدثين في المسئلة المطهرة... علي حسن علي عبدالحميد الحلبي الأثري.
- ١٤- أذكار اليوم والليلة بصفة مزينة بشرح شريف الألفاظ..... (إعداد والترتيب: علاء الدين بن يوسف العتيبي ١٤١٦هـ).
- ١٥- صحيح الكلم الطيب... لشيخ الإسلام ابن تيمية. بقلم محمد ناصر الدين الألباني ١٤٠٧-١٩٨٧.
- ١٦- الصحيح المسند من أذكار اليوم والليلة... تأليف: مصطفى بن السنوي احمد. راجعة: مكي بن هادي الوادعي ١٤١٦هـ - ١٩٩٥م.
- ١٧- المنقلى من الادعية والانكار... (إعداد: محمد بن هادي الصبيحي. دار الخضرى. الطبعة الخامسة ١٤٢١هـ).
- ١٨- وه چينه سمرچاومينكى تر.....

لاپەرە

بابەت

- ۱ ..... پىششىقلىق
- ۴ ..... بەشى يەكەم: ناوەرۈك تەراۋەكەنى خۇاى گەرە
- ۶ ..... تەرمەدۇنۇ ناو لە ناوەرۈك پىرۈزەكەنى خۇاى گەرە
- ۱۵ ..... بەشى ئىروم: چەند تىيىنىيەك
- ۱۹ ..... بەشى سىيەم: پارانەۋە (الدعاء)
- ۲۱ ..... لە نادابەكەنى پارانەۋە ھۆكەنى ۋەلام دانەۋە
- چەند كات و شىۋلۇز شۇنىك كە پارانەۋە تىيادا
- ۲۴ ..... ۋەلام دەدرىتەۋە
- ۲۷ ..... ناوەرۈكەنى خۇاى پەرۋەردگار (اسم الله الاعظم)
- ۲۹ ..... بەشى چۈرەم: فەزىلۇگەرەنى (ئىككى كىرەن)
- بەشى پىنچەم: لەمەلس ۋەكەتە دووبارە ھۆكەنى پۇرئانە:
- ۳۱ ..... ھەستەن لە خەۋەر
- ۳۳ ..... پىششىق خەۋەر
- ۴۱ ..... ۋەرمەكەن لەمەس جىنگا لە شەۋدا (لە بارىكەۋە بۇ بارىك)
- ۴۱ ..... داچىلەكەن لە خەۋەر ۋە خەۋەرلى ئىكەتەن
- نەگەر خەۋەرلى راست و خۇش (الفرحان) يان
- ۴۲ ..... خەۋەرلى بىرۋە (الحلم) تىنى
- ۴۳ ..... ئىككى بەيەننىان و ئىۋارەن و كاتى خۇشەننىان

۴۲	..... نیکرمکانش به یانیان و نیواران
۵۱	..... خواردن و خواردنره
۵۶	..... نزاو پارانه‌وی میوان بۆ خاوه‌ن مال
۵۶	..... له کاتی بینینی نۆبهری میوه‌دا
۵۶	..... دامالین و داکه‌دننی پۆشاک و جل
۵۷	..... چوونه مسرئاو
۵۸	..... جل و بهرگ له‌بهر کردن
۵۸	..... له‌بهرکردن و پۆشیننی جل و بهرگی نوێ
۵۹	..... له‌بهر یه‌کێک بهرگی نوێی له‌بهرکردن
۵۹	..... له‌پن‌کردنی نه‌عل و پیناوی
۶۰	..... چوونه دهره‌وه له مال
۶۱	..... گه‌پانه‌وه بۆ مال
۶۲	..... له کاتی پۆیششتندا به‌ره‌و مزگه‌وت
۶۴	..... چوونه ناو مزگه‌وت
۶۴	..... هاتنه دهره‌وه له مزگه‌وت
۶۵	..... بینینی نه‌و کرده‌وانه‌ی که له مزگه‌وتدا دروست نین
۶۶	..... پینش ده‌ست نوێژ
۶۷	..... نزاوی دواي ده‌ست نوێژ
۶۸	..... وه‌لام داننه‌وی بانگ بیژ
۶۸	..... دواي بانگ
۷۰	..... له‌زلی بانگ ووتن

- ۷۱..... روتسی پیش نوژن (مام) بۆ نوژن گهرمان
له نوژن دواى نوژن دا:
- ۷۲..... سوننتى دهست پيكردنى نوژن (الاستفاح)
- ۷۷..... نزاى چه مينه و هكان (الركوع)
- ۷۸..... نزاى همستانه له چه مينه و هكان
- ۷۹..... نزاى كپ نوشهكان (المجود)
- ۸۱..... نزاى دانيطنتى نيوان دو كپ نوشهكه
- ۸۲..... نزاى كپ نوشى قورنان خوئندن (سجود التلاوة)
- ۸۳..... تهحييات (التشهد)
- ۸۳..... صلوات دان له سمر پيغمبر (ﷺ) له دواى تهحييات
- ۸۴..... نزاى پاش تهحيياتى كوتايى و پيش سلودانهوه
- ۹۱..... ويردى دواى سلودانهوه نوژن
- ۹۴..... نهگهر له نوژن! بوويت و بانگيان كوديت.....
نهگهر دودليت بۆ دوست بوو له نوژنمكهت يان
- ۹۴..... قورنان خوئندنمكهت دا
- ۹۵..... پاپانهوه قنوتى وىتر
- ۹۷..... ويردى دواى سلودانهوه نوژنى وىتر
- ۹۸..... نوژنه سوننه تهمكان.....
همدى نوژنى قر:
- ۱۰۱..... نوژنى توبه (نهگهر گوناھينكى كرد)
- ۱۰۱..... نوژنى دوو جهرنمكه (په مزان و قوريان)
- ۱۰۲..... نوژنى خويو مانگ گهران (الخشوف والكسوف)

- نویژنه بارانه(صلاة الإستسقاء) ۱۰۳
- نویژنی نیازو داوای چاکه کردن
- له خوای گه وره (صلاة الإستخارة) ۱۰۳
- نویژنی(صلاة التسبیح) ۱۰۵
- ههفته ته کانی پۆژی ههینی(الجمعة) ۱۰۷
- بهشی شه شهم: ههندی کاتی گرنگ و پیویست :
- نزاو پارانهوی دل تهنگی و خه ههت ۱۰۸
- نزاو پارانهوی کاتی تهنگانه سه خه تهی(الکرب) ۱۰۹
- له کاتی بهر هنگار بیو نهوی دوژمن و هاومن دهسته لاتدا ۱۱۱
- نزاو پارانهوی که سیک که له ستهمی
- هاومن دهسته لاتیک بترسن ۱۱۲
- نزاو پارانهوه له دوژمن ۱۱۳
- نهگر له کۆمهلیک ترسایت ۱۱۳
- نهگر بینیت موسلمانان شان له جهنگینکدا ۱۱۴
- له سه ره مرگی شه هیدی دا ۱۱۴
- له کاتی پهیدا بیوژی گومان له نیماندا ۱۱۵
- نزاو پارانهوی قهیزاری ۱۱۶
- نهگر کارنکت له سه ره گران بوو ۱۱۶
- نهو نزایه ی که شه یطمان و دوو داییه کانی پلوه منن ۱۱۷
- نهو نزایه ی بۆ دهر کردنی فیلی شه یطمان و
- دارو دهسته که ی دهوترن ۱۱۸
- نهگر کارنکت ویست و سه ری نهگرت و واده رنه چوو ۱۱۹

- له کاتی پرمین (العطس) دا ۱۱۹
- نه گهر بن باوه رنک پرمی و (الحمد لله) ی کرد ۱۲۰
- له کاتی باورنك دان (التثاؤب) دا ۱۲۰
- نزاو پارانه وه بۆ موسلماننك نه گهر
- هاوسهری هینا (دوای ماره برین) ۱۲۱
- نزاو پارانه وه ی پیش چوونه لای خیزان و (جیماع کردن) ۱۲۲
- نه نزاو پارانه وه ی که مندالی پین پمنا به بری ۱۲۳
- نه گهر مندالتان بوو ۱۲۳
- هه زلی سردانی کردنی نه خوش ۱۲۵
- نزاو پارانه وه بۆ نه خوش کاتی سردانی کردنی دا ۱۲۵
- نزا و پارانه وه ی نه کسه ی دهستی
- له زیان شتوومر بینزار بووه ۱۲۷
- نزا و پارانه وه ی نه خوش بۆ خوی ۱۲۸
- چاره سهری برینداری و زام ۱۲۹
- چاره سهری پینوه دراوی مار و دوو پشك (اللسعة واللدغة) ۱۳۰
- چاره سهری (قا) ۱۴۰
- تهلقین دزدانی که سینک که له سهرمه رگدا بیئت ۱۴۱
- نه گهر تووشی موسیبه تیک بوو (که سینگی مرد) ۱۴۱
- له کاتی داخستننی چاوی مردوویه که دا ۱۴۲
- ثاوت نه خواستننی مردن ۱۴۳
- نورنژی مردوو ۱۴۳
- پارانه وه بۆ مردوو له نورنژی مردوو دا ۱۴۶

- پاپانامره بۆ (گۆپه) له نوێی مردودا لهسهری ١٣٨
- بۆ دلدانهوهی كهسوكاری مردود (دعاء الشعزیه) ١٣٨
- خواردن ناردن بهدیاری بۆ كهس و کاری مردووهكه ١٣٩
- ئهگهر مردووت خسته گۆپهكهی ١٣٩
- پاپانامره دواي ناسشتنی مردود ١٤٠
- له كاتی سهردانی گۆپستان دا ١٤٠
- بعضی ههوتهم: ههتدی كاتی تری جیاوا:
- لهكاتی ههتكرنی (با) دا ١٤١
- پاپانامرهی كاتی ههتیه گهه (الزهد) ١٤٢
- له پاپانامهكانی دواي باران بارین كردن (الإستسقاء) ١٤٢
- له كاتی باران باریندا ١٤٣
- زیكری دواي بارینی باران ١٤٣
- له پاپانامهیهی كه بۆ خوێشكردنهوهی باران دهوێ (الإستسقاء) ١٤٤
- له كاتی تهههشاكردنی مانگ (القمر) دا ١٤٤
- لهكاتی بیهینی ههتیه (مانگی ههت شههه) (الهلل) دا ١٤٤
- به پۆلله بۆل ١٤٥
- له كاتی بههههنگ كردنهوه دا ١٤٥
- نزاو پاپانامره ئهگهر لهلای ههت و خێزانی مالهیه بههههنگت كردوه ١٤٦
- نزا و پاپانامهیهی پۆلوههوان ئهگهر خواردنیان ههتوا نههههنگاند ١٤٦
- نزاو پاپانامهیهی شههه قهههه (لیله القههه) ١٤٧
- ئهگهر نیازی قوربانی كردنهت ههههه ١٤٧
- لهكاتی سههههههه و قوربانی دا ١٤٨

- ۱۵۸ ..... نمکبر کردن بق جهنم مکان
- ۱۵۹ ..... جهنم به جزیه کردن
- ۱۵۹ ..... بقزوه سوزننمکان
- ۱۵۱ ..... له کاتی توو مبروندا
- ۱۵۱ ..... نمکبر کسیکی تووش بوو به به ایست بیللی
- ۱۵۲ ..... روزاری پیوستی (خطبة الحاجة)
- ۱۵۵ ..... له دیگره ی له دانیشکا (مجلس) دهرورئی
- ۱۵۵ ..... کفارمتی دانیشکا (مجلس)
- ۱۵۶ ..... پاپانمده ی دواي دانیشتن
- ۱۵۷ ..... نمکبر کسیکه پی ی ووتی: خوا لیث خورش بیت (الله له)
- ۱۵۷ ..... نمکبر کسیکه چاکسکی له گلددا کرنیت
- ۱۵۷ ..... لهو دیگره ی که خوا دختار یزی بهمزه له (مجمعال)
- ۱۵۸ ..... نمکبر کسیکت لهبر خوا خورش ویت
- ۱۵۸ ..... نمکبر موملمانیکه پی ی ووتی من لعبر خوا خورش نوریت
- ۱۵۹ ..... نمکبر موملمانیکه پی کمنی
- ۱۵۹ ..... نمکبر کسیکه پارو سامانی خسته هروث
- ۱۵۹ ..... نژاو پاپانمده بل خاوم مال نمکاتی لمرز گمرا لنعمرده
- ۱۶۰ ..... نژاو پاپانمده ی ترسان له هاویش دانان بق خوا (الشرك)
- ۱۶۰ ..... کفارمتی سوزند خوارن به شمیری خوا
- چی بطن نمکبر دیاری بیه پان غبروکی دا به کسیک و لغوش
- ۱۶۱ ..... پاپانمده بوی پان نمکبر یمنی پی ی ووتی: (بارک الله لیک)
- ۱۶۱ ..... پاپانمده ی بملاماتلی و مشبیدی و شومی (الطيرة)

- پاپانه‌وه‌ی سوار بوونی وولاغ یان نامیری گواستنمه ۱۶۲
- نژاو پاپانه‌وه‌ی چوون بۆ گمشت (سه‌له‌س) ۱۶۲
- نه‌و شتانه‌ی پمنا ده‌گری به‌ خوای گه‌وره‌ ایی نه‌ گمشتدا ۱۶۴
- نژاو پاپانه‌وه‌ی چوونه‌ ناو گوندیک یان شاریک ۱۶۵
- نژوی چوونه‌ بازار ۱۶۶
- له‌کاتی هه‌له‌دیوانی نامیری سواری یان سه‌رمم دا‌دی‌دا ۱۶۶
- نژاو پاپانه‌وه‌ی نه‌و کسه‌ی ده‌چیت بۆ گمشت (انسان) بۆ جیماو ۱۶۷
- پاپانه‌وه‌و نامۆزگاری جیماو بۆ نه‌و کسه‌ی ده‌چیت بۆ گمشت ۱۶۷
- تە‌کبیرکردن له‌ به‌رزایی‌و سه‌رکه‌وتن و ته‌سبیح کردن له‌ دابه‌زیندا ۱۶۸
- پاپانه‌وه‌ی گمشتیار نه‌گه‌ر پارشینوی به‌سه‌ردا هات ۱۶۹
- نژاو پاپانه‌وه‌ی گمشتیار نه‌گه‌ر دابه‌زییه‌ جینگایه‌ک له‌ گمشته‌که‌ی‌دا
- یان له‌ هه‌یری گمشت دا ۱۶۹
- نژاو نیکری گه‌رانه‌وه‌ له‌ گمشت ۱۷۰
- له‌کاتی هاتنی شتیکی خو‌ش یان ناخو‌شی‌دا ۱۷۱
- به‌شی هه‌شته‌م: له‌زلی صلوات دان له‌سه‌ر پینقه‌مه‌ری خوا (کۆ‌) ۱۷۲
- به‌شی نۆ‌یه‌م: بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی سۆز ۱۷۴
- چۆن وه‌لامی بێ‌به‌روایه‌ک ده‌به‌یتمه‌ نه‌گه‌ر سۆزی کرد ۱۷۵
- به‌شی ده‌یه‌م: هه‌ندێ کاتی جیا‌و‌زی‌تر
- پاپانه‌وه‌ی نه‌و کسه‌ی که‌ جۆنیست پێ‌دا‌وه‌و نه‌زیه‌ته‌ت دا‌وه‌ ۱۷۶
- له‌کاتی خو‌ندنێ کله‌مشێرو زه‌ه‌ری گوێ‌درێزدا ۱۷۶
- نه‌گه‌ر گو‌نی‌ت له‌ ده‌نگی سه‌گ بو‌و به‌ شه‌و ۱۷۷
- موسلمان چی بلی له‌ کاتی مه‌رح کرینی موسلمانیک دا ۱۷۷
- موسلمان چی ده‌لی نه‌گه‌ر به‌ باش با‌س کرا ۱۷۸

- چۆن حاجى تەلىپە دىگات لە حەج يان لە ھەرمەدا ١٧٨
- تەكپىر كۆردن كاتىن دىگاتە گۆشە پەشەكە (الركن الأسود) ١٧٩
- پارائەنەوى وەستان لەسەر (سەلما) و (مەرە) ١٨٠
- پارائەنە لە نۆلۆن گۆشەكەى لاى يەمەن (الركن اليماني) و
- بەردە پەشەكە (الحجر الأسود) ١٨٠
- لە كاتى پۇششەن دا بەرەو ھەرەلە ١٨١
- نزاو پارائەنەوى پۇژى ھەرەلە ١٨٢
- نزاو دىكەرى لاى (المشعر الحرام) ١٨٢
- تەكپىر كۆردن لەكاتى پەجەم كۆردنى (الجماعى مەكاندا لەگەل ھەموو زىفەكەدا ١٨٣
- لەكاتى سەر سەو پەمان و بېنەلنى شتى سەمىردا ١٨٣
- چى ئەگات نەگەر ھەللىكى خۇشى بۆ ھەنرا ١٨٤
- چى دەلەت نەگەر لە چاوى خۇى ئەترسا بەدا لە شتەك و
- بېنەتە ھۆى زىيان پەزگەيانەندى ١٨٤
- نەگەر لە چاوى يەكەتە ترسەيت ١٨٥
- نەگەر كەسەك چاوى لىلى دا ١٨٥
- ئادابى مال و سەدال پاراستن ١٨٥
- سەننەتە مەكانى فەيطرەت ١٨٦
- سەمىل كۆرت كۆردنەموو پەش بەردائەنە ١٨٧
- كۆرتى پۆشاك و نەخشانەندى بەدواى خۇىدا ١٨٨
- بەشى يانزەھەم: داواى لىخۇش بۆلۆن كۆردن و گەپائەنە
- بۆ لاى خەوى گەسە (الإستغفار والتوبة) ١٩٠
- بەشى ئوانزەھەم: لەزلى (تەسبىح و تەھمىد و تەھليل و تەكپىر) كۆردن ١٩٣
- پەنە مەبەرى خوا (كَلَّا) چۆن تەسبىحاتى دىگەرد؟ ١٩٩
- سەرچەمە ٢٠١
- ئاومەزۇك ٢٠٢

هەندىك لە بەرھەمەكانى نوسەر

- ١- قەلای موسلمان لە زىكرمەكانى شەوانە و رۆژانە لە قورئان و سوننەتدا.
- ٢- رەوخمبارو رەوشتە بەرزەكانى پێنەمبەرى خوا (ﷺ).
- ٣- چارەسەر بە درەما لە قورئان و سوننەتدا.
- ٤- راستىتى جنۆكە.
- ٥- نیشانە بچوكمەكانى رۆژى دواى.
- ٦- نیشانە گەورەكانى رۆژى دواى.
- ٧- قىامەتى گەورە و ناردەتەتەمەكانى (دوو بەش).
- ٨- ئەحكامەكانى جەنن و ئادابەكانى.
- ٩- حوكمى نوێژنەكەر.
- ١٠- ئامۆزگارىيەكى زۆرین بۆ ئەو كۆمەلەنى ئىسلام.
- ١١- دۆستايەتى و خۆپەرى كردن لە ئىسلامدا.
- ١٢- زنجىرەى چىزگە سەحىمەكانى پێنەمبەرى خوا (ﷺ) / زنجىرەى (١) و (٢).
- ١٣- هەلومەشێنەرەمەكانى ئىسلام و ئيمان.
- ١٤- سوودەكانى هاوپیيەتى پیاوچاكان.
- ١٥- بۆلەبۆلەوى دۆزین پىسى... هۆكارو چارەسەر.
- ١٦- دیاردەى مەى خواردنەرە لە ئاوە گەنجاندا.
- ١٧- داسەزداوى.
- ١٨- زمانەت بە پادى خۆى گەورە پاراو بگە.
- ١٩- بۆ خوشكىكى لەچكە بەسەر لەم مانگەدا.
- ٢٠- دیاردەى ساردبوونەرە لە دین.
- ٢١- پێنەمبەرى خوشەرىست (ﷺ) وەك ئەوى بىبىنى.
- ٢٢- حوكمى سەرلەتەرە.

صحیح المسلم

من

اذکار الیوم واللیلة

من

الکتاب والسنة

خوای گه ورد فـهـرمانی کرد به یه حیای کوری زدهکریا
(عليه الصلاة والسلام) به پینج ووشه که کاری پین بکات و
فهـرمانیش بدات به به نییسرائیل تا کاری پین بکهـن
ود نهـوانه تیایدا هاتوود... ود فهـرمانتـان پین دهکهم که زور
یادی خوای گه ورد بکهـن، چونکه نمونهـی نهـمه ودهک پیماونیک
وایه که دوژمن به یه نه شونئی بکهـون و نه ویش خوی بخاته
تاو (تکلیفی) پتهـوو خوی لیذا جهـشار بدات، ود به ندهـدش
پاریزراوترین کاتی نه شهـیطان نهـو کاتهـیه که نه
بیکرکردنی خوای گه ورددا بیت.